HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

GULYABANİ

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

GULYABANİ

ROMAN
(Tam metin)

Kapak resmi : MÜNİF FEHİM

Sekizinci baskı

ATLAS KİTABEVİ
RAKIM ÇALAPALA

ANKARA CADDESİ No. 82 -- İSTANBUL

OYA MATBAASI
ISTANBUL — 1974

B A Ş L A N G I Ç

HANIMNİNEDEN YAZARA MEKTUP

Bey Oğlum!

Romanlarınızı seve seve okuyanlardan biri de benim. Hele bazılarını birkaç defa okudum. Şimdi de canımın en sıkıntılı zamanlarında okur, size dua ederim. Ama darılmayınız, bir-iki şikâyetim var, Meşrutiyet ilân edileli beri daha güzel, daha eğlenceli eserler okumaya hazırlanırken iş pek umduğum gibi çıkmadı. Düşünüşümüz değişti. Dilimiz hemen bambaşka bir şey oldu. Alafrangalaştı. İnceldi. Bu değişme az çok sizin eserlerinizde de kendini belli etti. Eski hikâyelerinizle yenilerini tasvir, tasarlama ve üslûp bakımından kârşılaştırsanız bu farkı siz de görürsünüz. Birçoklarınca belki bu bir ilerleme eseridir. Ama bu konudaki bazı düşüncelerimi açıklamaya müsaade ediniz. Sizin en büyük gücünüz, ihtisasınız, mahalle karılarını, hele aileler arasındaki çeneleri düşük kocakarıları söyletmektir. Millî ve gerçek bir felsefeyi tekmil çıplaklaklığıyle satırlarda gösterirsiniz. Serde kocakarılık var. Bendeniz de en ziyade o çeşit tasvirlerinizden hoşlanır, zevk alırım. Yeni edep ve felsefe alanlarına sapıp kaleminizle gerçekten tatlılaştırıp güzelliştirdiğiniz, o size özgü millî ve samimî söz konularından pek uzaklaşırsanız edebî kişiliğinizi kaybetmenizden korkarım. Bu hem sizin, hem de bizim için büyük bir kayıptır. Her romanınızda mutlaka benim gibi bir kocakarı söyletmenizi bir yazı şartı yerine koymak da istemiyorum. Ama kendinize mahsus olan konulardan pek uzaklaşmamak daima en büyük sanat tasanız olmalıdır. Bu alanları siz herkesten iyi bilir ve kestirirsiniz.

Beni vaktiyle okuttular. Biraz mürekkep yalattılar. Her eserinizden az çok hoşlanırım. Ama benim bir merakım vardır. Sevdiğim hikâyeleri kendi kendime okumam. Yaştaşım birkaç hanımnineyi etrafıma toplayarak yüksek sesle onlara okurum. Romanın, onların saf anlayış güçlerini zevklendiren açık, içten noktalarında bu âciz okuyucunuzun da sevinci sonsuzdur. Ama yazık ki her kadınnine (Schopenhauer) ın dünyayı siyah gözlükle gösteren üzücü felsefesine ayna olan satırlardan anlam çıkarabilecek bir zihin terbiyesine sahip değildir. İşte sizden bu bilgisiz hanımninelerin sohbetleri çerçevesinde okunacak, yani bu tandır küllerini neşelendirecek bir hikâye yazılmasını rica ediyorum. Düşünüşleri gibi eğlenceleri de pek sınırlı olan bu zavallılara edeceğiniz bu hizmetin sevabı büyüktür. Bu eseriniz romanla masal arasında bir şey olmalıdır. İşte en büyük ustalığınız bu hikâyenizde görülecektir. Çünkü ya masalı şimdiki romanlar arasına yükseltmek derecesinde bir sanat gösterecek, ya da değerini düşürmeden, özünü küçültmeden romanı masal derecesinde sadeleştireceksiniz. Kalemini-

zin gücüne güvenerek sizden bu olağanüstü eseri bekliyorum. Bilgiden, teknikten ve sosyal problemlerden kaçacaksınız. Konunuz esrarlı cin, peri garipliklleri, yahut bir çarşamba karısı, bir dev, bir gulyabani olacak. Olay o kadar meraklandırıcı bir ustalıkla düzenlenecek ki biz hep buna susamış olan kocakarılar hikâyenin alt tarafı acaba ne çıkacak diye bekleye bekleye tandır başında titreşeceğiz. Zaten sarsılmış sinirlerimizi bu merakla büsbütün sarsaraksınız. İşte sizden bunu bekliyorum. Rica bizden ,lütuf sizden. Baki, çok dualar, övgüler, evlâdım.

«Okuyucularınızdan bir Hanımnine»

CEVAP

Muhterem Hanımefendi Hazretleri,

Beni seven okuyucularım olan siz hanımninelerimi sevindirmek için imkânsız olanı mümkün kılmak gibi aşırı bir işe kalkıştım. Ama bu güç işe ilk teşebbüs ettiğim zaman çektiğim güçlüğü tarif edemem. Çünkü ömrümde cin, peri görmedim. İnsana çeşitli cilveler gösteren bu hayat şimdiye kadar beni bir dev, bir gulyabani, ya bir çarşambakarısının görülme zevki, yahut sohbetiyle şereflendirmedi, böyle bir lütuf göstermedi. Talihin bu iznine eriştiklerini yeminlerle kesinleştiren bazı kimselere rastladım. Bunlar cin, peri, cadı, hatta gulyabani gördüklerini ciddî ciddî iddia ediyorlar. Ama bu kimselerin içten anlatışlarına rağmen sözlerine inanamadım. İçlerinde yalan söylemeyecek olanlar da var. Bu gibilerinin ansızın kuruntuya kapılıp görülmeyini gördüklerine hükmetmekte tereddüdüm yoktur. Basın serbestliği çıkalı «ispirtizma» ya ve ruhlarla konuşmalara dair birçok eserler yayınlandı. Acayip şeylere karşı daima merak duyan halk bu eserlerden bekledikleri iç ferahlığına erişemediler. Arkadan «Nat Pinkerton» yetişti. İşlerinin çerçevesi pek de peri işinden geri kalmayan bu Amerikalı, hayalden çıkma hafiye ustasından sonra basın alanına bir gulyabani de ben salıversem, zaten siyaset ve kiriz patırtıları içinde yorgun düşen okuyucularımın zihinlerini büsbütün karıştırmış olmaz mıyım?.

Hanımefendi!

Romanlar hakkında ileri sürmüş olduğunuz kısa, ama faydalı düşüncelerin de bir okuma sonucu olduğu görülüyor. Hanım okuyucularımın içinde sizin gibi akıllı kimselerin bulunduğunu görmek bendenizce gerçekten övünülecek, sevinilecek bir şeydir. Tavsiyenize uyarak masalı şimdiki romanlar derecesine çıkarmaya, yahut romanı —özünü değiştirmeksizin— masal derecesinde sadeleştirmeye uğraştım. Meydana şu eser geldi. Bu hikâyede gariplikler ve tabiat üstündeki olaylara susamış zihinleri memnun edecek boyda ve görünüşte bir gulyabaniy' bir alay da cin ve peri var. Eserin yazıldığı tarihte bu acayip ve korkunç yaratıklarla öylesine uğraştım ki bazı akşamlar ev halkı uykuday-

ken gecenin sessizliği içinde bana yazı odamda gürültüler, patırtılar oluyor gibi gelirdi. Kendi kendime:

— İşte periler geldi. Roman müsveddeleri içinde, onlar için yazılanlardan memnun olmadıkları sayfaları alıp götürüyorlar.

derdim. Sabahleyin kalkınca ilk işim acele müsveddelerimi saymak olurdu. Bütün kâğıtlarımı numara sırasıyle tamam bulunca, «Oh! hele dokunmamışlar diye geniş bir nefes alırdım. Hikâyeme ilimle, teknikle, sosyal problemlerle ilgili teoriler karıştırmamı tavsiye ediyorsunuz. Zaten dev, gulyabani, çarşambakarısı gibi halkın hayalinden çıkma acayiplikler bilgi ve teknik sınırları içine alınamaz. Bunların yakalarından tutup da bir ameliyat odasından, bir atelyeden içeriye sokmak, bir fizyolojistin, bir kimyagerin, bir operatörün, bir bilginin veya fen adamının karşısına çıkarmak kabil olsa soyları sopları, asılları fasılları, ıcıkları cıcıkları hakkında kesin bilgi ediniriz. Halk arasında onların lehinde veya aleyhinde dolaşan lakırdılara artık bir son verilirdi. İlim, konularını yerin dibine inerek, göklere çıkarak, teleskoplarla, mikroskoplarla her yerde, her zerrede arıyor. Bu acayip yaratıkların, bu yabanîlerin aslı olsa elbette bunlardan birini çalyaka eder, üzerlerinde mikropla aşılama yaptığı tavşanlar, fareler gibi kafese kordu.

Ah Hanımnineciğim... Dürbünlerden, kodak makinelerinden, her türlü teknik kovalamalardan kaçan gulyabaniyi bu âciz romancı nerede yakalayıp da gerçek tasvirleriyle hayrete düşürecek, gözünüzün önüne koyabileceğim? Bendenize pek güç bir vazife yüklüyorsunuz. Ama güzel hatırınız için, işte bu imkânsız şeyin üstüne saldırıyorum. Şu hikâyemde tabiatın üstünde yaratıklarla sizi görüştüreceğim. Başka memleketler romancılarınca sürümü sağlamak için edebiyat gücü yeter bulunur. Lâkin bizde sürüme ulaşmak için «huddam sahibi» olmak gerekiyor.

Teknik ve ciddî ilim adamlarının tenkitlerin ve azarlamalarını çekmeksizin sizi manevî âlemin kendimce olan sırlarında dolaştırdıktan sonra gene madde dünyasına döneceğiz. Roman bir gariplik toplamı olmakla beraber yirminci medeniyet yüzyılının zihinler için seçtiği akla uygun sınırlar içinde son bulacak.

Hanımnine, affedersiniz. Beni çok sıktınız. Ama buna da eyvallah... Peki, dediğiniz gibi olsun. Hikâyenin sizi heyecana düşürecek kadar meraklı olmasını istiyorsunuz. Bazı sayfalarda eğer çarpıntınızın şiddetinden tandır mangalını devirmez, ya da bozayı üstünüze dökmezseniz her türlü azarınıza razıyım.

Yarış sırasında iyi saatta olsunlar rüyama girdiler. Bakalım okuduktan sonra size neler olacak.

Baki saygılar...

Hüseyin Rahmi

I

MUHSİNE HANIM

BU saf, saygıdeğer kadın, kınalı saçlarının üzerine kundakladığı çimenî tırtıl oyalı koyu şarap rengi yemenisiyle parlak dikişli lâcivert lâhuraki'den geniş hırkasıyle etrafı kırmızı kaytan çevrili aba mestleriyle hâlâ gözümün önündedir.

Çocukluğumda, o zaman, yaşı altmışı geçkindi. Ama yuvarlaklıkları ortalarına doğru eğri büğrü olmuş porsuk kaşlarını sürmeyle gölgelendirmek alışkanlığında, hoppalıkta renksiz kalmış eski benlerini tazelemek, kirpiksiz göz kapaklarını sürmeyle gölgelendirmek alışkanlığında, hoppalıkta emekliye çıktıktan sonra bile hâlâ ayak diriyordu.

Kocası Hasan Efendi'ye gönül okşayıcı görünmek isteğinden gelen bu hoppalıklarına karşı takılmaktan kendilerini alamayan komşu Hanımlarına:

— Kardeşler, virane evi gösteren biraz boya, biraz badana, biraz temizlik, derlilik topluluktur...
diye karşılık verirdi.

Onun etli vücuduyle romatizmalı kalçaları üzerinde sendeleye sendeleye «of» diyerek:

— Bana da yer açın, cadalozlar!
şakasıyle tandır başında bir yer alışı vardı.

Cuma ve pazartesi geceleri, kışın Aksaray'daki evimizde bir boza partisi verilirdi. Partinin ruhu, en güzel konuşanı, en tatlı hikâyecisi Muhsine Hanım'dı. Hazır bulunanların hepsi, onun gelişini dört gözle beklerdik. O, kendisine karşı bu düşkünlük ve merakımızı bildiğinden ziyaret saatını mahsustan değiştirir, en sonra gelir, ondan yoksun kalacağız tasasıyle bir zaman yüreklerimizi oynatırdı. Tam ümidimiz kesilecek gibi olup da epey üzüldükten sonra kapı tokmağı «tak» ederdi. Kocası Hacı Efendi'nin tek vuruştan ibaret bir kapı çalışı vardı. Gelen onlar olduğunu hep anlar, bütün masala susamış çoluk çocuk sevinçle merdivenlere, karşılamaya koşuşurduk. Muhsine Hanım, avluya girince:

— Hacı, pek gecikme.

diye tembih ederek kocasını savdıktan sonra mavi zemin üzerine iki sarı sopalı, ipekleri sağılmış, Şam işi eski çarşafının yukarı kısmını omzundan aşağıya atarak, eteklerine basa basa, yuvar yuvar yürür, hemen koltuklayıp tandır başındaki. sayılan kimselere mahsus yerine oturturduk. Artık bütün gözler büyük bir merak ve bekleyiş içinde onun buruşuk dudaklarına dikilirdi. Masalcı Hanım, kendini ağır satmak için çeşitli nazlanmalardan sonra:

— Bu gece hunnağım var, yutkunamıyorum, halim yok. Bu akşam da siz söyleyin, ben dinleyeyim.

nazlarından ve birçok ricadan sonra bir bardak boza başlangıcıyle hikâyeye girişirdi.

Bozanın mezesi olan leblebilerini dudaklarının ortasından başlayarak alt, üstçenelerinden ibaret yüz kısmını dolaştıra, dolaştıra yüzünü tuhaf tuhaf buruşturarak biraz göz süzüklüğüyle başlardı.

Hikâyenin heyecan verici yerlerinde başıyle beraber kulaklarındaki, enseden pamuk ipliğiyle birbirine iliştirilmiş, iki küçük yaprak arasından sarkmış ufacık armuda benzeyen Mevlevî sikkeleri biçimindeki gümüş küpeleri heybetli bir şekilde titrerdi.

Onun hikâyeleri içinde en meşhuru, en meraklısı Gulyabani olayıydı. Bu bir masal değil, olmuş bir şey, gençliğinde Muhsine Hanım'ın uğradığı acayip ve üzücü bir maceraydı. Bunu kendisinden dinlediğim gibi anlatacağım. Ama, anlatanın arı ve duru dili, olayın anlatılan satırlara bütün incelikleriyle geçirilmesine elverişli olmadığı için, lüzum görüldükçe asılda olmayan özel terimleri kullanmak zorunda kalacağımı söylemeye mecburum.

Yani Muhsine Hanım'dan dinlediğimi kendi hikâye dilimle yazacağım. Bazı cümlelerin, hikâyeyi anlatan kadının saf ağzından çıktığına şaşıp kalacak olan okuyucularımın itirazlarına karşı bunu söylemeye lüzum gördüm.

İşte olay:

II
AĞLATICI BİR YOL

MUHSİNE Hanım ilk bozayı içip ikincisinin, leblebisiyle beraber çiçekliğin önüne konulmasını söyledikten sonra başladı:

— Gençliğimde hoppaca bir kızdım. Ama Rabbim saklasın, şimdikiler gibi, erkeklere ne dirseklerimi açıp gösterirdim, ne göğsümü Dünyayı, Konya'yı bilmezdim. Anam babam erken öldü. Fıkaralık ayıp değil ya, bana mal mülk olarak damla bırakmadılar. Genç yaşımda komşu ellerine kaldım. Eş dost gayret etti, cömertlik gösterdi. Herkes haline göre bir hediye verdi. Eşya düzdüler, beni tellediler, pulladılar, herifin birine verdiler. Kör olası pek sarhoş ve soysuz çıktı. O arı, ben çiçek, o burgu, ben tahta. Tanrının günü haşlar, canımı yakar. Yemeğin tuzu çok olmuş der, döver; mintanımı çarpık biçmişsin der, döver. Kısacası, paya pay, üç sene dayağını yedim, kahrını çektim. Artık illallah, canıma tak dedi. Bir gün, o evde yokken, bohçamı bağladım, kaçtım. Boşandım, kurtuldum. Bana ettiği yanına kalmadı. Kendisi de meyhane peykesinde can verdi gitti.

Taze dul kaldım. İsteyenler çok oldu. Ama kocadan canım yandı. Şimdiki kocam Hacı'yı buluncaya kadar neler çektim, neler... Bir zaman kimseye varmadım. Elde yok, avuçta yok. Neyle geçineyim? Sığındığım el evlerinde insanı kırk yıl isterler mi? Bir kibar konağında hizmetçiliğe gitmeye karar verdim. Öyle bir yer bulundu. Haftasında Beyefendi beni merdiven aralığında sıkıştırdı. Kaçayım diyorum, herif izbandut gibi kuvvetli, kollarının arasından kurtulamıyorum. Bağırsan, çağırsan olmaz. Neyse, helâli hoş olmasın, Beyefendi benden birkaç öpücük aldı. Ertesi günü oradan tası tarağı topladım, kaçtım. Gene öyle, iki elim böğrümde, açıkta kaldım. Bir zaman daha orada burada süründükten sonra benim küçüklüğümü tanıyan ana dostu bir Ayşe Hanım vardı. Geldi, beni buldu. Yüzümü gözümü okşayıp öperek dedi ki:

— Kızım senin bu yaşta böyle kimsesizliğine, yoksulluğuna yüreğim parçalanıyor. Sana uygun bir yer buldum, gider misin?

— Temiz ,namuslu bir yer olduktan sonra niçin gitmeyeyim anacığım?

— A... namuslarına yerden göğe kadar kefilim. Aylık da gayet boldur. Görülecek iş de yok, ama...

— Eeey, aması ne oluyor?

— Sana verecek bazı öğütlerim var. Bunlardan bir harf dışarıya çıkmayacaksın...

— Eğer istediğim gibi bir kapıysa vereceğin tembihlerden dışarıya çıkmam, inan.

— Bu gideceğin yerde bir gözünü kör, bir kulağını sağır edeceksin. Göreceğin şeylerin aslını öğrenmek merakına kalkışmayacaksın. Elinde olmadan sezdiklerini dışarıya açıklamayacaksın. Onlar parada pulda değil. Gayet emniyetli bir kadın arıyorlar. Dişini sıkar da oturur, kendini onlara beğendirip emniyetlerini kazanabilirsen birkaç yıl içinde oradan zengin olup çıkarsın. Bir ev alıp başçağızını sokarsın. Bir yurdun olduktan sonra bekâr dikişi diksen geçinip gidersin.

— Ay, korkarım. Orası öyle pek esrarlı bir yer mi?

— Bak şimdiden merak etmeye başladın. Neme lâzım senin, âlemin esrarı?

— Ah anacığım, merak etmemek insanın elinde mi? İnsan mı öldürüyorlar, hırsızlık mı yapıyorlar? Orası bir batakhane midir?

— Çılgın, şimdi ağzına tokadı vururum. Aklına getirdiğin şeylere bak. Ben seni hiç öyle yerlere götürür müyüm? Bunlar gayet zengin, pek terbiyeli, çok kişizade insanlar, Terbiyeli, tedbirli, ağzı sıkı, aklı başında bir hizmetçi arıyorlar.

— O kadar ağzı sıkı olmaya neden lüzum var?

— Bazı kibar konaklarında içerideki şeylerin dışarıya sızdığını istemezler. Çalçene birtakım mahalle karıları hizmetçiyiz diye oraya buraya gidiyorlar. Aldıklarını, bulduklarını rasgele yerde söyleyerek lakırdı tellâllığı ediyorlar. Bu dediğim yerde bu türlü çaçaron istemiyorlar. İş bundan ibaret.

— Bu konak nerede?

— Üsküdar'dan biraz ötede.

— A, demek denizaşırı...

— Acemistan'a gidecek değilsin kızım. Üsküdar nerede?

Şuracıkta, burnumuzun dibinde... Sana hem yağlı bir kapı bulmalı, hem de semt mi beğendirmeli? Boğaziçi'ne, Bulgurlu'ya gitmeyiz diyen Arap ahçılar gibi sen de ahmaklık etme. Her hallerine ben kefilim diyorum. Beğenmezsen durmazsın. Seni pençeye (1) halayıklığa satmıyorlar ya? Yıkan, temizlen, arlan, paklan, en yeni esvabını giy. Şöyle ağırbaşlı, terendez, cılasın gibi hizmetçi haline gir. Vallahi az zamanda orada donanır, tövbe yoksulu olursun. Boğazın yemek, üstün esvap, cebin para görür. Oradan bana bir hizmetçi ısmarladılar. Anan rüyama girdi. Sen aklıma geldin. Sonra bana dua edersin.

Ayşe Hanım'ın bu inandırıcı sözleri ve ricaları karşısında teklifini kabul ettim ve ertesi günü gitmek için hazır bulunmaya söz verdim.

Sabah oldu. Erkenden Ayşe Hanım geldi. Bahçekapısı'na indik. Bir kayığa bindik Niçin herkesle beraber büyük kayığa binmediğimizi Ayşe Hanım'dan sordum.

— Bu kadar meraklı olma kızım. Her hesabımı sana söylemeye mecbur değilim.
cevabını verdi.

Üsküdar'a çıktık. O tarihte Üsküdar'da şimdiki faytonlar, talikalar yoktu. İki yüksek makas üzerine oturtulmuş ve her tarafı pençereli, karpuz şeklinde yuvarlak arabalar vardı. Ayşe Hanım beni bir kenara çekti:

— Sen burada dur.
dedikten sonra gitti. Bu arabacılardan biriyle pazarlık etti. Arabayı neresi için tuttuğunu işitemedim. Biz, yan yana, yuvarlak, antika bir çekmeceye benzeyen bu arabaya kurulduk.

Çarşıdan geçerken bir bakkal dükkânı önünde durduk. Ekmek, peynir aldık.

— Anneciğim, gideceğimiz konakta yiyecek yok mu? Yahut pek uzak mı gideceğiz?

— Aman, kırk merak karı, sus. Adım başında bana ahret sualleri sorma. Kır havasıyle şimdi acıkırız. Safra bastırmak için aldım.
dedi.

---

(1) Pençe: esir satışlarında, satış beratının altına imza yerine bastırılan avuç mührü.

Ben, Üsküdar'ı ömrümde ilk defa görüyorum. Çarşıyı geçtik. Etrafı kırlık, mezarlık, uzun bir yoldan gidiyorduk. Bir çeşmeye rastladık. Zincirli bakır tastan doya doya su içtik. Araba bir yokuşa saldırdı. Git git bitmez, git git bitmez...

Mevsim yaz sonuydu. Biraz sıcak vardı. Ulu bir çınarın altında uyuyan yeşil bir türbenin önünde eğlendik. Ayşe Hanım elini kaldırdı. Mırıl mırıl okudu. «Allah şefaatine kavuştursun» duasıyle ellerini yüzüne sürdü. Ben de Rabbim ka bul etsin, namaz surelerinden bildiklerimi okudum. Gene yola düzüldük. Artık evler seyrele seyrele hemen yok oldu. Tamamıyle bir kırlıktan iniyorduk. Arada bir öküz arabasına, atlı, eşekli adamlara rastlıyorduk. Arabada sallana sallana içim bağrım birbirine karıştı:

— Daha çok var mı?

diye sordum. Ayşe Hanım'ın susmasına rağmen arabacı:

— Dur bakalım, daha yola yeni düzüldük.

cevabıyle korkumu artırdı. Artık gide gide insana değil, ine, cine bile rastlamaz olduk. Gözlerimizin önünde dağlar, tepeler açıldıkça açılıyordu. Ah alnımın kara yazıları... Bu karı acaba beni nerelere götürüyordu? Benim ona sorduğum suallere karşılık Ayşe Hanım hafiften:

«Açıl dağlar, açıl... yâri göreyim» nakaratlı bir şarkı tutturdu. O söylüyor, ben göz yaşlarımı kalbime içirerek sessizce ağlıyordum.

Hayvan yoruluyor, arada bir dinleniyorduk. Uzaktan denizleri, bayırları gördükçe bütün bütün garipseyerek artık kendimi tutamaz oldum. Ayşe Hanım kızdı:

— Ah bebeciğim, emziğini mi istiyorsun? Koskoca kadin böyle hüngür hüngür ağlamaya sıkılmıyor musun?» «Merhametten maraz hâsıl olur» derler ya, çok doğru bir lakırdıymış. Artık bir kere yola çıktık. Ağlasan da gideceğiz, bayılsan da gideceğiz. Ben bu kadar masraf ettim. Geri dönmek olmaz. Bu paraları kimden alacağım? Bari sus da arabacıyı kendine güldürme.

diye beni azarladı. O ıssız yerlerde ağlamak, sızlamak ne para eder? Bir etrafıma bakındım, tamamıyle bu kadının elinde, insafına kalmış olduğumu anladım. Arkamızdan Istanbul,

Üsküdar kaybolmuştu. Bir zaman daha gittik. Uzaktan bir köy göründü. Kendimi hemen arabadan atıp o tarafa kaçmak istedim. Bu telâşımı gören Ayşe Hanım alaylı bir gülüşle:

— Muhsine, deliliği bırak. Sen çağda taze bir kadın, tek başına bu ıssız yerlerde o köye kadar nasıl gider? Kendini hancılara, bağcılara ziyafet mi çekeceksin? O köyü buradan öyle görüp de yakın bir yer sanma. Orası bir saat sürer.

Girişeceğim işin pek delicesine olduğunu anlayarak niyetimden vaz geçtim. Ama üzüntümü gidermeyi bir türlü başaramadım. Ellerimi yüzüme kapayarak hıçkıra hıçkıra ağlıyordum. Beni satmaya mı, öldürmeye mi, işte her nereyeyse götüren o kadın bu çarpıntılarımdan biraz insafa geldi. Yüzünü, sesini tatlılaştırarak:

— Benim gibi bir ana dostundan sana hiç bir fenalık, gelmez. Korkma, seni boğazlamaya götürmüyorum. Trink trink aybaşlarında yüz tane kuruş alması kolay mı? İstanbul'da böyle bir kapı bulmak mümkün mü? Ne yapalım Tanrı işte sana bunu kısmet etmiş. Kısmetini böyle uzacık yerlerden verecek. Yapacağım iyiliğe beni pişman etme. Çok şükür, işte altımızda araba... geldik. Çok bir yer kalmadı. Beğenip de oturursan ne âlâ. Hoşlanmazsan gene beraber döneriz. Ben seni zorla orada zincirlere bağlayıp bırakmayacağım ya...

Bu sözlerden sonra, yüreğime su serpilir gibi oldu. Sustum. Sessizce boyun eğerek etrafıma bakmaya başladım.

Gene dere tepe demeyip gidiyorduk.

III

«YEDİ ÇOBANLAR» ÇİFTLİĞİ

BİR hayli daha yol aldık. Sonunda Ayşe Hanım elini kaldırıp parmağını bükerek uzun bir düzlükten sonra kabarmış bir tepenin hafif bir duman içindeki yeşil ağaçlarını göstererek:

— Geliyoruz. İşte orası... Yedi Çobanlar Çiftliği...
dedi.

O yana baktım. İnce sislere gömülmüş bir ağaçlık. Bu ormancığın koyu yeşil kümeleri arasında dağınık damlar, duvarlar, irili ufaklı binalar, pencereler, bacalar gördüm. Gene yüreğimi derin bir korku sardı. «Yedi Çobanlar Çiftliği»... Bu isim, benim üzüntülü gönlüm için korkulu bir adlandırmaydı. Hemen gözlerimin önüne irikıyım, haydut bakışlı, silâhlı yedi tane çoban dizildi. Ben bunların arasında o geceyi nasıl geçirecektim? Bunlar benden ne yolda hizmetler isteyeceklerdi? Hemen gene gözlerim sulanarak dedim ki:

— Ayşe Nineciğim, benim gibi çelimsiz bir kadın böyle yedi çobana birden nasıl hizmet edebilir? Yüz kuruşları da onların olsun, hepsi de... Ben şimdi geri dönmekten başka bir şey düşünmüyorum.

— Hey Allahın budalası. Bugün seninle sahiden derde çattım. Ne laf anlamaz kadınmışsın. Öyle yedi - sekiz çoban filan yok. Çiftliğin kırk yıldan beri adı öyle. Oraya şimdi çiftlik demek de yanlış. Büyük, viran bir yapı çevresinde ufak tefek binalardan başka bir şey kalmamış. Sen orada kendin gibi, belki senden bin kat terbiyeli, ince kadınlar bulacak, onlarla oturacaksın... Çobanın, bahçıvanın seninle ne ilgisi olabilir?

Gene sustum. Ayşe Hanım, bu sefer arabacıya döndü:

— Haydi ağam, sen de dahdahını biraz sür. Gelin mi götürüyorsun? Pek nazlı gidiyoruz, dedi.

Arabacı kırbacını hayvanın kıçına yavaşça dokundurarak:

— Gelin mi götürüyoruz? Vallahi ben de bilmem. Bir günlük yol. Bizim pehlivan da yoruldu. Baksana, körük gibi soluyor.

Ayşe Hanım:

— Ay, bu kurada beygirin adı pehlivan mı?

Arabacı:

— Pehlivan olmasa Yedi Çobanlar Çiftliğine, öyle «netameli» yere nasıl gider?

Ayşe Hanım:

— Neden oluyormuş netameli?

Arabacı:

— Orası cinlerin, perilerin kumkuma yeridir. Geçenler-

de oraya giden arabacı Veli'nin beygirini çarptılar. Hayvanın beş dakikada soluğu kesildi. Kurbağa gibi yamyassı oldu. Ezandan sonraya kalmaya gelmez.

Ayşe Hanım:

— Haydi zevzek... Parayı çok alayım diye ağız yapıyorsun. Köşkün içi adam dolu, onlar nasıl oturuyorlar?

— Nasıl oturduklarını Allah bilir. Oturup da rahat mı ediyorlar? Çiftliğin sahibi Hanımefendi perilere karıştı, çıldırdı. İç bahçedeki havuzun kenarında her akşam cinler toplanırmış. Hanımefendi gidip onlarla oturur, konuşurmuş. Hanım'dan başka gece bahçeye çıkanları periler boğarlarmış. Oraya giden erkek, kadın hizmetçilerden hiç biri sağ dönmez. Sular karardıktan sonra o yakınlarda kimse dolaşmaz. Kurtları kuşları bile çarparlar.

— Artık uydur uydur söyle bakalım. Allah kimseyi sizin dilinize düşürmesin. Siz arabacılar, köylüler bir yalana bin katarsınız. Hanımefendi orada mı çıldırdı? İstanbul'daki konağında aklını bozdu. Zengin kadını, tımarhaneye koymadılar, hava değişimi olsun diye buraya, çiftliğe getirip kapadılar.

Korkudan yüreğim hop hop atmaya başladı. Ayşe Hanım'a sordum:

— Ay, beni hizmetçiliğine götürdüğün Hanımefendi deli mi?

— Hay Rabbim, sen sabırlar ver bana... Öyle ona buna saldıran azgın deli değil... Biraz meraklı, sersemce bir kadın. İşte bu...

Arabacı hayvana birkaç kırbaç daha savurduktan sonra biraz başını bize çevirerek:

— Ya çiftliğin eski mezarlığından çıkan gulyabani? Minare kadar bir şeymiş. Geçenlerde ay ışığında üç atlıyı kovalamış. Zavallılar Bulgurlu'ya zor kaçabilmişler, baygın düşmüşler. İkisinin hayvanı çatlamış.

Ayşe Hanım:

— Artık sus herif... Yanımdaki saf kadını korkutuyorsun. Baksana, beti benzi kül kesildi.

Arabacı:

— O gulyabaninin yemeği, çiftliğin mutlağından verilirmiş. Bir gece vermezlerse oralarını allak bullak edermiş. Ne

kümeste tavuk bırakırmış, ne ahırda hayvan, ne de ağılda koyun...

Ayşe Hanım:

— Çenen tutulsun. Yetişir dedim ya... Hiç minare kadar gulyabani mutfak yemeğiyle doyar mı? Böyle şeyleri duyup da inanmak için insan ne kadar ahmak olmalı.

Arabacı:

— Ben işittiğimi söylüyorum, Hanım.

Ayşe Hanım:

— İşittiğin sende kalsın...

Bu söylenenleri dinlerken her tarafıma soğuk bir ter yayıldı. Buz kesildim. Baygınlıklar geçiriyordum. Karşı koymaya, konuşmaya halim kalmadı.

Ayşe Hanım, şimdi bana döndü:

—Korkma kızım. Bu sözlerin hepsi masal. İşit de inanma. Bunlardan hiç birinin aslı olsa ben seni oraya götürür müyüm? Ben senin düşmanın mıyım? Akıl var iz'an var. Artık buraya kadar geldik. Köşkün içindeki insanları bir kere gör. Hoşlandın, ne âlâ... Hoşlanmazsan seni getirdiğim gibi gene götürürüm.

Artık çiftliğe epey yaklaşmıştık. Ağaçlar, binalar daha belli görünmeye başladı. Biraz yokuş indik. Kurumuş dere gibi taşlık bir yerden geçtik. Bir tepe çıktık. Bir zaman da düzlükten gittikten sonra çiftliğin önüne geldik. Arabayla ağaçlığa girdik.

Arabacıdan işittiğim korkulu sözler yüzünden midir nedir, burası bana ağaçları sık bir mezarlık gibi pek loş, pek sıkıntılı göründü. Bu gölgelerin arasından geçtikten sonra harman yerine benzer bir meydanlığa geldik.

Yanımızda bileziği taşlarla örülmüş, çapı büyük bir kuyu, çevresinde birkaç ihtiyar selvi gördüm. Gene bir ağaçlığa girdik. Orada burada selâmlık, hizmetçi daireleri, mutfak, ahır, kümes gibi yapılar göründü. Tavuklardan, kazlardan, birkaç keçiden başka tek canlıya rastlamadık. Karşımıza uzun, yüksek ve biraz yıkık bir duvar çıktı. Duvarın yüzünden birbirine hemen otuz arşın kadar uzaklıkta sımsıkı kapalı iki büyük kapı vardı. Kapılar eski, boyaları uçmuştu ama, meşe ağacından yapılmıştı.

Ayşe Hanım, sağdaki kapıyı işaret etti. Araba orada

durdu. O anda sarı aba poturlu, uzun boylu, dik bakışlı, birkaç haftalık kıranta sakalı uzamış, koca bıyıklı bağcı, yahut bekçi gibi bir adam belirdi. Ayşe Hanım, hemen zoraki denecek bir gülümsemeyle bu adama:

— Bekir Ağa, Beyefendi'nin ısmarladığı hizmetçiyi getirdim. Köşkün kapısını aç, dedi.

Bekir Ağa, gelenleri bir süre süzdükten sonra poturunun yan cebinden ucuna ip bağlı kocaman bir anahtar çıkararak kalın, sert bir sesle:

— Biliyorum:

cevabını verdi. Anahtarı deliğe soktu. Yüzünü buruşturan bir zorlukla, iki eliyle çevirdi. Kapının tek kanadı gacır gacır açıldı.

Arabadan indik. Ayşe Hanım arabacıya:

— Hayvanını çöz, biraz dinlensin, otlasın. İşimiz uymazsa gene geri döneceğiz...

Arabacı eliyle hayvanın boynundan akan terleri silerek:

— Aman Hanım, sakın geç kalmayınız.

— Merak etme.

Arabacı beygirin iki kulağına yapıştı. Şiddetle bir çekti. Hayvan koşumlarının altında silkindi. Biz içeriye girdik. Bekir Ağa, dışarıdan, aynı gıcırtıyla kapıyı kapadı. Burası, duvar kenarlarında yaseminler, hanımelleri, asma çardakları, meyveli meyvesiz ağaçlarla bir ormancık haline gelmiş, bakımsız, bozuk bir bahçeydi. Ben, perilerin, geceleri evin sahibi hanımla etrafında toplandıkları havuzu arıyordum. Öyle şey görmedim. Arabacının yalanına hükmettim.

IV

AYŞE HANIMIN DUBARASI

KARŞIMIZA iri, yıkılmaya yüz tutmuş, üç katlı bir köşk çıktı. Köşkün önündeki bu bahçe harem ve selâmlığı ayıran yüksek bir duvarla ikiye bölünmüştü. Bahçenin bu kısmında büyük büyük ağaçlar görünüyordu. İçeriye girmezden önce gördüğümüz iki kapıdan birinin, bahçenin öteki kısmına açıldığını anladım. Yürüdük. Evin asıl kapısını çaldık. Bir hayli bekledikten sonra kapı açıldı. Bizi karşılama-

ya zayıf, uzun boylu, soluk benizli, avurdu avurduna çökmüş hemen ellilik bir halayık çıktı.

Ayşe Hanım beni göstererek:

— Çeşmifelek Kalfa, işte size bir arkadaş getirdim. Huyuna, yaradılışına, ırzına, namusuna, her şeyine kefilim. Ağzı bir mühürlü sandık gibi kapalıdır. Gördüğü, işittiği şey gene orada kalır.

Sıkıntıdan döktüğüm terlerle yaşmağını yüzüme, gözüme yapışmıştı. Çeşmifelek Kalfa beni dikkatle gözden geçirdikten sonra:

— Teşekkür ederim Ayşe Hanım, senin bulduğun kadın elbette fena olmaz. Biz de burada insanoğlunun yüzüne hasret kaldık. Kuş uçmaz, kervan geçmez. Bu koca evin içinde bir Ruşen Abla bir ben. Birbirimizin yüzüne baka baka bıktık usandık.

Ben kendimi tutamayarak:

— A, buranın Hanımı yok mu?
diyiverdim.

Benim bu düşüncesiz soruşumun peşinden Ayşe Hanım kuvvetle eteğimi çekti. Büyük bir pot kırdığımı anladım. Çeşmifelek Kalfa beni bir daha süzerek:

— O sana ait bir iş değil efendim...
dedi. Hanımefendi bana ait bir konu değilmiş. Ben acaba kimin işini göreceğim?

İyice silinip süprülmemiş büyük bir mermer taşlığın sonunda, çifte merdiven, bunların arasında aynı taştan yapılma tavus kuyruğu gibi yaprak yaprak açılmış büyük kurnalı bir musluk görünüyordu.

Kalfanın işareti üzerine alt kattaki yan odalardan birine girdik. Eski damasko makatlı, boydan boya bir kerevet. Yan tarafta ufak bir erkân minderi. Duvarlarda salkım salkım kabak, mısır, başak kuruları asılı.

Kalfa odanın bir köşesinde duran ufak sarı mangalı erkân şiltesinin yanına çekti. Kahve cezvesini sürdü. Dereden tepeden lakırdıya girişti. Bu ihtiyar Çeşmifelek, fena bir kadına benzemiyordu. Eski bir kibar konağında büyümüş, esaslı bir terbiye görmüş olduğu her halinden belliydi. Âdeta konuşmasını bilen bir hanım gibi ağır ağır söylüyor, her söz

ağızdan hesaplı, tartılı, düşünceli çıkıyordu. Ben gene bir pot kırmamak için söze karışmıyor, sade dinliyordum.

Ama Yarabbî... Dağ başında, hemen kırk odalıya benzeyen bu koca köşkün içinde yapayalnız bu iki kadın nasıl oturuyorlardı? Evin Hanımefendisinin deli olduğunu işittim. O zavallı kadın bu koca yapını nacaba hangi odasında kapalıydı.

Hanımefendiye dair soru sormanın yasak olduğunu anladım. Arabacının söylediği lakırdıların doğru olup olmadığını anlamak için meraktan çıldırıyordum. Bu koca evin içinde hangi hizmete verileceğimi anlamadan orada kalmak hiç işime gelmiyordu.

Kalfa, kahveleri pişirdi. Nazik bir tutumla fincanları elimize verdi. Ayşe Hanım, beni Çeşmifelek'e o kadar övdü, o kadar övdü ki ben âdeta sıkıldım. Saydığı meziyetlerin bende olduğuna en çok kendim şaştım. Bu kadının beni oraya kapılandırmakta büyük bir faydası vardı ya, ne olduğunu anlamıyordum. Onun çaçaronluklarına ara verip bütün cesaretimi toplayarak Çeşmifelek'e dedim ki:

— Kalfacığım, eksik olmayınız. Sizden pek hoşlandım. Ama izin verirseniz bir - iki sualim var.

Kalfa, beni gene ağır ağır gözden geçirerek:

— Buyurunuz, dedi.

— Ben buraya kapılanacağım. Ama işimin ne olduğunu önceden bilmek isterim. Altından kalkamayacağım bir işse boşuna burada kalmayayım.

— Göreceğin iş için merak etme. Ağır bir işimiz yoktur kızım. Bana el ulağı olacaksın. Tahta, çamaşır, ortalık süpürmek gibi ev işleri. Bu koca evin her tarafı silinip süprülmez. Birçok yerleri kapalı durur. Derleyip toplayacağımız, kullandığımız bu iki odadan ibaret. Dışarıda kâhya, bekçi, bahçıvan gibi birkaç erkek var. Onlar kendi işlerini kendileri görürler. Biz, sabah akşam, yalnız iki tabla yemek veririz. Yemeği de Ruşen Abla pişirir. İhtiyarladım. Halsiz kaldım. Ne kadar güç olmasa da artık hepsine yetişemiyorum. Sen bize can yoldaşı olacaksın. Merak etme, bütün işi sana bırakmam. Gene yarıdan fazlasını kendim yaparım...

— Benden önce buraya hizmetçi aldınız mı?

— Evet. Bir - iki tane geldi, gitti. Pek terbiyesiz kadın-

lardı. Biz insandan pek o kadar iş istemeyiz. Bu evin bir âdeti vardır. Her gördüğünü bilmeye uğraşmamalı, her işittiği merak etmemeli.

Birkaç kere yutkunduktan sonra dedim ki:

— Peki kalfacığım ama, bizi buraya getiren arabacı yolda birtakım korkunç şeyler söyledi. Periler, cinler, gulyabaniler...

— Evet, bu köşkün öyle adı çıkmıştır, ben yalan sevmem. Doğrusu bu.

— Köşkün perili olduğu hakkındaki bu sözlerin aslı ver mıdır?

— Sana şimdi bu köşke gelen adam pek o kadar meraklı olmamalı, her şeyi anlamaya uğraşmamalı demedin mi?

— A, ben cinden, periden pek korkarım. Doğrusu bunda meraklıyım, yapamam. Mademki siz sözü doğru söylüyormuşsunuz, ne olduğunu bir parça anlatınız.

— Bazı geceler ufak tefek patırtılar, çıtırtılar olur ama kimseye bir ziyanları yoktur. Biz kırk senedir buradayız. Cok şükür, hiç birimize bir şey olmadı. İşte bak, ben seni aldatmıyorum. Ama bu evde kaldıktan sonra bu yolda uzun suallere kalkışırsan ne benden, ne başkasından bir cevap alamazsın. İşin gerçeği bu.

Beni bir düşünme aldı. Kalfa o kadar tatlı ve doğru söyluyordu ki, sözlerinde bir yalan kokusu alamadım.

O aralık içeriye Ruşen Kadın girdi. Şişman bir Arap. Bir tarafında bir fino köpeği. Öte yanında kuzgunî siyah, iri bir kedi vardı. Bu iki arkadaşıyle yürüdü, kerevetin kenarında oturdu. O sırada Ayşe Hanım:

— Gidip bir aptes tazeleyeyim.
diyerek dışarıya çıktı. Fino beni görünce kuyruğunu kıvırıp düşmanca havlaya havlaya beyaz dişlerini gösterdi. Ruşen Kadın:

— Sus, Şeytan. O yabancı değil.

Bu azardan sonra, köpek kerevete yaklaşıp iki ayağı üstüne oturdu. Bana dikkatle bakmaya başladı. Kedi, yalana yalana gitti. Küçük bir yer minderinin üzerine çöreklendi yattı.

Ruşen Kadın, Çeşmifelek Kalfaya bir baş işareti verdi.

Kalfa, kendine önemli bir iş verilmiş gibi hemen odadan çıktı. Ahçı kadınla yalnız kaldık. Arap, iltifatlı bir yüzle:

— Sefalar, uğurlar getirdiniz. Istanbul'da ne var ne yok bakalım?

— İyilik, Ablacığım.

— Ah, cümlemiz iyi olalım... Nasıl, köşkümüzü beğendin mi, bizden hoşlandın mı?

— Beğendim. Hepsi pekâlâ.

— Eh, neye öyle durgun duruyorsun?

— Bu köşk için cinli, perili dediler de korkuyorum.

— Aman, düşündüğün şeye bak. Bu dünyada hiç perisiz yer olur mu— İki gözüm, onlar iyi saatta olsunlar. Nerede yoklar ki burada olmasınlar? Onlar zarar etmeyene hiç fenalık yapmazlar.

— Arabacı söyledi. Burada bir - iki hizmetçi boğmuşlar..

— Elbette boğarlar. Destur demeden pencereden aşağı, onların başına tükürülür mü? Hiç gece bahçeye faraşla süprüntü dökülür mü? Hizmetçiler onları saymadı. Ötekiler de onları boğdular.

Rusen'in bu safça açıklaması üzerine:

— Ben burada durmam. Gideceğim, Ayşe Hanım nerede? diye bağırarak hemen taşlığa fırladım. Arap arkamdan yetişerek:

— Ayşe Hanım nerede? O çoktan arabaya bindi gitti. Şimdiye kadar Yalnızselvi'yi buldu.

— Yok, bir dakika durmam. Ben de gideceğim.

— Buraya gelen ayağıyle gelir, ama kendi isteğiyle gidemez. Biz insanı salıvermeyiz. Seni buraya kim teslim ettiyse gene gelir, o alır. Başka türlü gidemezsin.

V
KORKULU BİR AKŞAM YEMEĞİ

TAŞLIĞIN kapısına doğru koştum. Sımsıkı kilitli buldum. Alt katta her tarafın pencereleri kalın, sık demir parmaklıklarla örtülüydü. Kaçmanın imkânı olmadığını gördüm.

Aman Yarabbi... Ben bir tuzağa tutulmuştum ama, bu

nasıl bir tuzaktı? O gece başıma neler gelecekti? Bir zaman ağladım, sızladım, dövündüm. Ruşen Kadın:

— Yemek kotaracağım.

diye savuştu gitti. O tatlı dilli kalfa da meydanda yoktu. Orada bir başıma kaldım. Çaresiz bir belâya uğramıştım. Çırpınmanın para etmeyeceğini anladım. Ecelime boyun eğmekten başka bir kurtuluş yolu göremiyordum. Göz yaşlarımı sildim. Kerevetin bir kenarına oturdum.

Artık akşam oluyordu. Dört duvarla çevrili bahçeye baktım. Rüzgârla oynayan ağaçların gölgeleri bile esrarlı birer hayalet gibi bana korku veriyordu. Oda loşlaştıkça etrafımı çeviren bütün eşyalardan, her şeyden, minder üzerinde yatan kara kediden bile **korkuyordum**.

Acaba o zayıf Kalfa, bu şişman Arap, insan şekline girmiş birer peri miydiler? Böyle esrar dolu bir evde her şey olabilirdi. Yaradanıma sığındım ve bildiğim duaları okumağa başladım.

Artık sular kararıyordu. Hâlâ gelen giden yoktu.

Bir köşeye büzüldüm. Titriyordum. Nihayet merdivende bir patırtı oldu. Aman Yarabbi, kim geliyordu? Çeşmifelek Kalfa elinde bir fiske şamdanıyle göründü. Tepeden tırnağa beyazlar giyinmişti. Saçlarının örgülerini çözmüş, omuzlarından aşağıya salıvermişti. Gözleri gündüzki haliyle ölçülemeyecek bir şekilde parlıyordu.

Kapının eşiğinde durdu. Okur gibi bir şeyler mırıldandıktan sonra ağır bir söyleyişle:

— Haydi kızım, gidelim. Ruşen'e yardım edelim. Yemek zamanı geldi. Arkamdan yürü. Kapı eşiği atladıkça destur de. diye hatırlattı. Kalktık. Ben kapı eşiği atladıkça değil, onlardan birine basarım korkusuyle her adımda destur diyordum. Periler civciv gibi bu evin her tarafına, ayak altlarına dağılmışlar mıydı?

Taşlığı geçtik. Karşı tarafta büsbütün karanlık uzun bir yola girdik. Bu destur kelimesini birbiri ardınca tespih gibi çekiyor, taşları incitmeyeyim tasasıyle parmaklarımın ucuna basıyordum. İki tarafımızda eşya gibi yığın yığın karaltılar vardı. Bunları ne olduğuna ben dikkatle bakamıyordum.

Biraz daha yürüdük. Bacaklarıma doğru yumuşak yumuşak bir şey dokunmaya başladı. Korkudan dizlerimin ba-

ğı çözüldü. Bir - iki destur daha dedim, durdum. Çarpıntıdan bayılacaktım.

Kalfa:

— Kızım neye yürümüyorsun?

— Ben uğradım galiba.

— Ne var?

— Ayaklarımı okşuyorlar.

Kalfa, özel bir makamla:

Göklerin mâhı
Diyarların padişahı

çekil! dedi.

İki çenem birbirine vurmaya başladı.

Sonra Kalfa:

Ey kerem
Destur-u mükerrem

kafiyesiyle mumu ayaklarıma doğru tuttu:

— A... kediymiş. Korkma kızım.

dedi. Eğildim, baktım. Gerçekten de o gündüzki iri kara kedinin ayaklarımın arasında dolaştığını gördüm.

Gene yürüdük. Hayalden doğma bir müziğin ağır temposuna ayak uydurur gibi acayip bir çeşit kadansla gidiyorduk. Kedinin bacaklarıma her sürünüşünde tüylerim ürperiyordu. Nihayet geniş bir kapıya geldik... İçeriye baktım. Gayet büyük bir mutfak. Köprü temeli gibi büyük bir ocağın önünde Ruşen Kalfa finoyla karşı karşıya oturmuş. Ocakta bir tencere kaynıyor. Arap da saçlarını çözmüş, siyah, yün gibi dağıtmış. Beyazlar giymiş. Bu acayip tuvaletin akşamdan sonra perilere karşı gözetilen bir çeşit etiket olduğunu anladım. Sahanlığın üstünde bir kör kandil yanıyordu. Abla'nın arkası bize dönüktü. Geldiğimizi görmedi. Ama hâlâ bana alışamayan köpek hırlamaya başladı. Arap, başını bize döndürdü:

— Destur, tü tü tü... Ay, siz misiniz? Ötekileri sandım da korktum. Çünkü Şeytan onların geldiklerini sezince hırlar. dedi. Nalınları giyip içeriye girdik. Çeşmifelek kalfa ocağın başına yaklaşıp:

— Dadıcığım, bu akşam yemek geç kalmış...

Arap üzüntüyle başını sallayarak:

— İyi saatta olsunlar... Bugün onları gücendirdim mi ne yaptım? Bir türlü pilav kaynamıyor...

— Şerbetlerini, şekerlerini vermedin mi?

— İncirin köküne bol bol döktüm... Şah nerede? Onun kaybolması iyi mana değildir, bilirsin ya? Şah onlardandır. Onların küçüğüdür.

— Bizimle beraber geldi. İşte burada...

Bu büyük adın kediye verilmiş olduğunu anladım. Biraz bekledik, Ruşen Kadın Şah'la Şeytan'ın ayrı ayrı kaplara yiyeceklerini verdi. Nihayet plav pişti. Önceden kotardığı yemek sahanlarını dizerek iki tabla düzenledi. Mutfağın bahçeye açılan kapısı önüne gitti. Oradan kordon gibi sarkan, ucuna tahta parçası bağlı bir ipi seksen besmele ve desturla birkaç defa çekti. Sonra bize dönerek:

— Ötekiler çıngırağı pek seviyorlar. Geçen akşam gene böyle çekerken hep buraya üşüştüler.

dedi. Biz kendimize ayrılan tablayı aldık. Mutfağın yanındaki yemek odasına girdik. Sofrayı kurduk. Ekmekleri siniye dizdik. Bol etli silkme, patlıcan kızartması, pilav, bir de koca kâse kaymak gibi yoğurttan ibaret olan yemeğimizi yedik. Hepsi pek nefis pişirilmişti.

Yemekten sonra, gene o uzun yoldan desturla yürüyerek gündüz oturduğumuz odaya geldik. Cezveler sürüldü. Kahveler içildi. Bu iki beyaz esvaplı, çözük saçlının arasında ben kıyafetimle, her halimle, pek yabancı kalıyordum. Dışarıdan gelen en ufak bir tıkırtıya ikisi de dikkatle kulak kabartıyorlardı. Dereden tepeden konuşuyorduk. O geçtiğimiz uzun yolda bir gürültü oldu. Şeytan başını kapıya uzattı, havlamaya başladı. Ruşen Kadın iki yanına sallana sallana:

Özüm doğru,
Sözüm doğru,
Korkutma bizi,
Gözümün nuru.

kafiyelerini makamla sıraladıktan sonra bana dedi ki:

— Rabbim hayırlar versin. Bu akşam gene bir kızgınlıkları var.

Bu iki acayip kadının perilerle insanlar arasında gizlilik dolu birer yaratık olduğuna iyice karar verdim. Dışarı daki cinlerden olduğu kadar bunlardan da korkmaya başladım.

Şamdan tepsisi üzerinde bir yağ mumu yanıyor, koca odaya, bu ışıksızlık, bir türbe korkunçluğu veriyordu. Hanımefendi bu cinli evin acaba hangi hücresinde, hangi köşesinde oturuyordu? Yoksa perilerin elebaşısı o muydu?

Dadı ile kalfa arasında bazı işaretler, karşılıklı yüz buruşturmaları geçtiğini sezer gibi oldum. Ama ışığın kuvvetsizliğinden bunlara açık bir mana veremedim .Biraz daha oturduk. Çeşmifelek kalktı. El şamdanını yaktı. Ruşen'e bakarak:

— Sen bu kadına gereken şeyleri öğret. Ben gidiyorum. Geç kalmaya gelmez, dedi.

Odadan çıktı. Biz, şimdi, Ruşen, ben, Şeytan, Şah, dört can karşı karşıya kaldık. Bu hayvanlar bile perilere karışmıştılar. Hele Şah, onların çengisi, köçeğiymiş, Acaba bu hayvan bana bu gece ne oyunlar oynayacaktı?

Bu akşama Ruşen'den ders alacakmışım. Bana öğretecekleri şeyleri yapmak kolay mı? Beceremezsem çarpılacak mıyım?

Ahçı kadın, Şah'ı uzun uzadıya öpüp kokladıktan sonra bana döndü:

— Ben de gidip yatacağım, kızım. Çok uyanık durursan hoşlanmazlar. Gündüz bizim, gece onların. Rahat bırakalım. İstedikleri gibi gezsinler...

Ağlayarak Arabın ayaklarına kapanıp:

— Aman ablacığım, kurban olayım. Her tarafım zangır zangır titriyor. Ben bu evde yalnız başıma bir odada yatamam. Nereye gideceksen beni de beraber götür.

Kaşlarını çattı:

— Olmaz, olmaz. Benim virdim, evrâdım var. Geceleri tespih çeker gibi söylerim. Yanıma kimseyi alamam.

— Allah aşkına...

— Nafile yalvarma, olmaz. Hiç korkma. Onlar, gece insan olan odaya girmezler. Ben şerbetledim. Şimdi senin boy-

nuna bir muska takacağım. Bir şeycik yapamazlar. Hem evde en emin oda burasıdır.

Eliyle duvarı göstererek:

— Bak, orada bir levha var, içinde «El-cinn-ül-ecinn» yazılı. Onun semtine uğrayamazlar.

dedi. Korka korka duvara baktım. Bir çerçeve asılıydı. Okuma bilmem ki ne olduğunu anlayayım?

— Aman kadıncağım. Perilerin başı için beni beraber götür. Öleceksem senin yanında öleyim. Belki ağzıma bir yudum su verirsin.

Bir patırtı duyarak Şeytan gene havladı. Ruşen, kapıya doğru, görünmeyen birine söyleyerek:

— Biraz müsaade edin efendim. İşte artık yatıyoruz. Konak sizin.

Bana dönerek sert bir tavırla:

— Yok... iki gözüm, onlar inattan hoşlanmazlar. Periler seni boğacak olduktan sonra benim yanıma gelmeye korkarlar mı? Niçin bu kadar titriyorsun? Onları kızdıracak bir kötülük mü yaptın? Bir suçun mu var?

— Hiç bir suçum günahım yok. Tanrı biliyor. Ama onların hoşuna giden, gitmeyen şeyleri ben nereden bileceğim?

— Dur, hepsini anlatacağım. Dinle. Mavili esvap giyme. Uçkurunu Kıble'ye karşı bağlama. Kuşağını kördüğüm etme. Yatağını duvar kenarına yapma. Akşamları saç örgülerini çöz. Gözlerini birbiri üstüne yedi defadan fazla kırpma. Seni korkuttukları vakit ayak başparmaklarının tırnaklarını birbirinin üstüne sürt. İki elinle kulaklarının memelerini tut. Bir demir bulabilirsen üzerine bas. «Emret ey Cin! Hazırım» diye bağır. Gönlünü ferah tut, inancın tam olsun. Bir şey olmazsın.

Ben ürpertiler içinde, korkudan, şaşkınlıktan ağzım açık, Arabı dinliyordum. Sonunda, koynundan kaytanlı bir muska çıkardı. Boğazıma taktı. Bir - iki defa okudu. Son nasihat olarak:

— Kasıkların çatlasa gece dışarıya çıkma. Onları rahatsız edersin. Gündüzleri bizim. Gece onların. Yüklükte döşek var. Ser, yat.

Son yürek paralayıcı yalvarmama aldırış etmedi. Ruşen Kalfa, bir tarafında Şah, öbür tarafında Şeytan, çıktı gitti

VI

PERİLER

BİR başıma tiril tiril kalakaldım. Şimdi ne yapacaktım? İlk tedbir olarak hemen koştum. Oda kapısını sürmeledim. Üzüntüden, korkudan, yorgunluktan bitkin düşmüştüm. Her tarafım kesiliyordu. Yüklüğü açıp döşeği yapmak istiyor, ama içinden ne çıkacak diye korkuyordum. İkinci tedbirim de perdeleri indirmek oldu. Odanın bir köşesine büzüldüm. Bekliyor, nereden ne çıkacak diye gözlerimi her tarafta dolaştırıyordum. Bu gece hiç bir yerden peri çıkmasa bile içinde bulunduğum büyük korku beni öldürmeye yeterdi. Eşyanın yerlere, duvarlar vuran gölgeleri bana hep korkulu hayaletler gibi acayip görünüyordu.

Bir patırtı olunca, kalbime kuvvet vermesi için elimde muskaya sarılıyor, «El-cinn-ül-ecinn» levhasının koruyuculuğuna sığınıyordum.

Artık yorgunluğa dayanamayarak döşeğimi yapmaya karar verdim. Bütün cesaretimi topladım. Yüklüğü açtım. Kaba bir yün döşekle temiz bir şilte, yastık, yorgan, her şey buldum. Döşeğimi levhaya yakın bir yere serdim, içine uzandım. Hiç bir taraftan «çıt» işitilmiyordu. Her yana kabarta kabarta âdeta baygınlığa benzer bir hale düşmüştüm. Bu dalgınlığım ne kadar sürmüş bilemiyorum. Kulağımın dibinde denecek bir yakınlıkta acı acı bir horoz öttü. Döşeğin içinden birdenbire dap duru fırladım. Sağıma soluma baktım. Odada bir şey yok. Yanan mum yarıdan aşağı erimiş. Hep gölgeler korku dolu bakışlarımın önünde oynuyordu .Dışarıdan rüzgâr eser gibi bir gürültü oldu. Pencere önündeki hanımeli yaprakları birbirine geçercesine hışırdadı. Bu ilk sağanağı derin bir sessizlik kovaladı. Acaba gerçekte bir şey yoktu da korkudan bana mı öyle geliyordu? O horoz sesi rüyada işitilmiş aslı yok bir ses miydi?

Ben bu kararsızlıklar içinde rahatsız olurken etrafımda bir sürü ördek vaklaması koptu: Vak... vak... vaaak... Hemen tabiatüstü denecek bir uyanıklık kazanmış olan işitme gücüm bana bunları ta yanımda, hatta döşeğimin içinde, yor-

ganımın arasında gibi işittiriyordu. Hemen yastıklarımı ittim. Yorganımı silktim. Bir şey görünmedi.

Yüreğim öyle kuvvetli çarpıyordu ki, bir daha ayılmamak üzere az daha bayılacaktım. Artık şüpheye yer yoktu. Ördeklerin ötüştükleri bir gerçekti. Bunu uykuda değil, uyanık kulağımın açıklığıyle duymuştum. Bu uğursuz köşkün perileri, gece gösterilerinin ilk perdesine başlamışlardı.

O anda Ruşen Kadının bana olan tembihleri aklıma geldi. Hemen döşeğimi duvardan uzağa çektim. Acaba ben o gün uçkurumu kıbleye karşı mı bağlamıştım? Farkında değildim. Hemen şalvarımı çözdüm. Kıblenin tersi yana dönerek yeniden bağladım. Bu tedbirden bir fayda görülmedi. Şimdi «Gaak, gaaak, gaaak... kazlar başladı. Ama kaz sesleri bu sefer dışarıdan, taşlıktan geldi. Şimdi bunu iyice fark ettim. Galiba bana bu gece çiftlik perilerinin kümes halkı hoş geldine geldiler, dedim. O anda gayet gevrek bir at kişnemesi işitildi. Ondan sonra merdivende paldır küldür bir konuşma oldu.

Benden önce bu köşkte boğulmuş olan iki hizmetçinin feci ölümlerini hatırlayarak aklımı kaçıracak bir hale geldim. İşte o zaman oda kapımın üzerine gürültülü müthiş bir davuldur başladı. «Dan dan da dan dan...»

Artık nefesim nefesime yetişmiyor, ecel terleri döküyordum. O sırada aklıma Ruşem Kadının tavsiyeleri geldi. «Mavili esvap giyme» demişti. Ay, benim arkamdaki entarinin ufak ufak mavi çizgileri vardı. Hemen entariyi arkamdan çıkarıp attım. Şalvarını da o renkti. Onu da sıyırıp fırlattım. Bir bez gömlekle kaldım. Davul gene devam ediyor. Şimdi o tembihleri birer birer hatırlamaya uğraşıyordum. Daha ne demişti? «Akşamları saç örgülerini çöz.» Saçlarımı koparırcasına bir aceleyle çözdüm, dağıttım. Gene faydasız. Davul hâlâ çalınıyordu. Gitgide kapıyı rezeleri üzerinde iyiden iyiye sarsmaya başladılar. Artık anlıyordum. Öteki hizmetçiler gibi ,ben bunların üzerlerine süprüntü dökmeden, başlarına tükürmeden, bu gece beni kabahat işlemeden boğacaklardı. Ah, can pek tatlı şey... Kurtulmak için aklımın olanca gücüyle dadının tembihlerini hatırlamaya çalışıyordum. O, daha demişti ki: «Seni korkuttukları vakit ayaklarının başparmaklarının tırnaklarını birbirine sürt, iki elinle kulakları-

nın memelerini tut. Bir demir bulabilirsen üzerine bas. Emret ey cin, hazırım!... diye bağır.»

Üzerine basmak için demiri nereden bulayım? Etrafıma bakındım. Dolabın üzerinde bir anahtar gördüm. Onu yere attım. Üzerine çıktım. İki elimle kulaklarımın memelerine yapıştıktan sonra ayaklarımın başparmaklarını birbirine sürtmeye başladım. Aman Allahım ne güç hareket, ne zor iş... Ne yorgunluklu didinme... Benimse, zavallı, ayakta durmaya takatim kalmamıştı. Ayak tırnakları kolaylıkla birbirine sürtülmüyor. Ellerim kulaklarımda olduğundan ikide birde patadak odanın ortasına yuvarlanıyorum. Bu çalışmam bir tesir göstermedi. Gürültü büyük bir şekilde devam ediyordu. Son nasihat olan «Emret, hazırım ey cin» boyun eğiş feryadını bir türlü çıkaramıyordum. Çünkü ben hemen büsbütün çıplak bir kadın... Erkek midir, dişi midir ne türlü zebellâ olduğunu bilmediğim bir periye, «Emret, her şeye hazırım diye nasıl bağırayım?

Yoksa bu cinli köşk her türlü melunca tasarılar üstünde benim gibi masum kadınları avlamak için kurulmuş bir tuzak yeri, bir batakhane miydi?

İlâhi anadostu Ayşe Hanım... Sana ne kadar büyük bir nefretle, şiddetle lânet okusam gene hıncımı alamayacağım. Acaba kaç kuruş kazanmak için böyle namusuma, canıma kıydın? Artık sana dünyada rastlayamazsam yarın ahrette on parmağım yakanda olsun. Bu lânetlemelerimin sonunda can kaygısı her şeye üstün geldi. Gene kendimi kurtarma imkânını düşünmeye giriştim.

Ruşen Abla daha ne demişti: «Gözlerini yedi defadan ziyade kırpma». Hay bu nasihat aklıma gelmez olaydı... Gözlerimi kırpmamaya uğraştıkça yedi değil, belki yirmi yedi defa birbiri üzerine açıp kapamadan duramıyordum. Bu, yapılması imkânsız bir tavsiyeydi. Acaba Arap benimle eğlenmiş miydi?

Dışardaki curcuna benim bu didinmelerimi boşa çıkararak o kadar azdı ki kapı, sürmesi yerinden fırlayacakmış gibi zorlanıyordu. Didindim, didindim, didindim. Dedim ya, can pek kıymetli. Son çareye baş vurmayı da göze aldırdım. Tanrım kusurumu bağışlasın, darısı ayıplayanların başına gelsin.

— Hazırım ey cin! Emret, buyur...
diye çağırarak haykırdım. Oraya baygın düştüm. Ötesini bilmiyorum. Gözlerimi açtığım zaman ortalığı ağarmış gördüm. Hiç ses, seda yoktu. Odanın orta yerine serili olan döşeğimi ta kapı dibine kadar yeri değişmiş buldum. En ziyade korkuyle şaşkınlığıma sebep olan şey, oda kapısının içeriden gene sürmeli bulunmasını görmek oldu. Döşeğimi ta oradan buraya kadar kim sürükledi? Şüphesiz periler. Çünkü kapıdan başka odaya girecek bir delik yoktu. Bu gerçek meydandayken artık onlardan kendimi korumak için tedbir düşünmek kadar büyük budalalık olur mu? İşte tamamıyle onların elindeydim. Ne isterlerse gece bana yapabilirlerdi.

Vücudumun o akşam uğradığı zarar derecesini anlamak için kendimi bir yokladım. Çok şükür korku, üzüntü yorgunluğundan başka kendimde hissedilir bir kötülük görmedim.

VII

GERİ DÖNMEK KABİL DEĞİL

GÜNDÜZÜN gönlüme verdiği ferahlık ve emniyetle biraz daha yattım. Uyumaya uğraştım. Dinlenmeye pek ihtiyacım vardı. Gene dalmışım. Güm oda kapıma vuruldu. Kalktım. Ruşen Abla:

— Hu, kızım, nasılsın ayol? Kalkmadın da merak ettim.
diye hatırımı sorarak haykırıyordu. Benim o geceyi nasıl geçirdiğim sahiden merak edilecek şeydi. Hâlâ neye kalkmadığımı da ahçı kadın ihtimal ki boğulduğuma vererek tasalanıyordu.

Kapının sürmesini açtım. Arap içeriye girdi. Erkân minderine oturdu. Beni öyle ince bir gömlekle yarı çıplak, saçları dağınık, yüz göz karmakarışık, her tarafımdan yorgunluk sızar, bitkin bir halde görünce:

— Ne oldun kızım böyle? Seni ötekiler mi soydu?

— Hayır kendim soyundum.

— Ay niçin, sıkıntı mı bastı?

— Bu evi bu gece bir şeyler bastı ama ne olduğunu bilmiyorum.

Ruşen Abla telâşla gözlerini açarak:

Ahu Baba'yı gördün mü, Ahu Baba'yı?

— Destur Rabbim, o da kim?

— A, bilmiyor musun?

— Ne bileyim? Ben bu lânetli köşkün analarını babalarını, hepsini tanıyacak kadar daha burada eskimedim ki...

— Ya, Ahu Baba'yı görmedin de neye soyundun?

— Onu görünce saygı göstermek için soyunmak mı lâzım?

— Görünce soyunsan da korkarsın, soyunmasan da.

— Ben onu hiç görmek istemem. Ama görünce ne yapayım? Çekecek çilem varmış ki bu eve düştüm.

— O, «ay mehtabında» çıkar. Evin içine girmez. Dışarıda gezer. Sakın bahçeye bakma.

— Ne bahçeye baktım, ne avluya. Gene korkudan ölüyordum.

— Her akşam böyle soyunma. Belki onları kızdırırsın, üzerine saldırırlar.

— Mavili esvap giyme diye dün gece söyleyen sen değıl misin?

— Ben söyledim. Mavi giymek onlara nispet vermektir.

— Şerlerine lânet. Onlara neye nispet vereyim? Entarimde mavi çizgiler vardı. Kızmasınlar diye çıkardım.

— İyi, ettin, pekâlâ ettin. Bu akşam sana beyaz entariverelim de onu giy.

— Allah göstermesin, bu akşam burada kalmak niyetinde değilim.

— Nereye gideceksin?

— Nereye gideceksin?

— Nereden geldimse oraya.

— Gidemezsin ki...

— Niçin?

— Periler izin vermezler de onun için.

— Periler benim kâhyam mı? Onlar ne karışırlar?

— Ah, tövbe de. Cahile bak.

— Ne yaptım ki tövbe diyeyim?

— Daha ne yapacaksın? Onlar ne karışır demedin mi?

— Benim onlarla ne alışverişim var?

— Var besbelli.

— Neden?

— Sen dün gece burada kaldın. Onlara karıştın gittin. Nereye gitsen ellerinden kurtulamazsın. Dünyanın öbür ucuna gitsen arkandan gelirler.

— Çattık belâya desene. Hay Allah o Ayşe Hanım'ı kahretsin. Ben onlara karışmadım ve karışmak da istemem.

— Karıştın gitti diyorum sana.

— Karıştığımdan benim hiç haberim yok.

— Senin nereden haberin olacak? Acaba Çini Maçin perisine mi, Hint mi, Gamgam'a mı, yoksa Yosma Halil'e mı karıştın?

— Korkutma beni Abla? Bunlar nasıl isim? İlâhi Ayşe Hanım, kör ol da sürün inşallah...

— Kız, öyle inkisar etme. Ayşe Hanım sana ne yaptı?

— Daha ne yapacak? Maksadı beni boğdurmak idiyse buraya getireceğine bir battal kuyuya attıraydı daha iyi ederdi.

— Dur bakalım. Periler herkese fenalık etmezler. Hoşlandıklarına pek büyük iyilik ederler. Bir lütuflarına uğrarsan sonra Ayşe Hanım'a dua edersin.

— Ya hoşlanmayıverirlerse öldürürler, değil mi? Ben canımı sokakta bulmadım. Bir kötülük yapmasınlar da, iyiliklerinden vaz geçtim.

— Kalk, kalk... Onlar tembellikten hoşlanmazlar, temizlik isterler. Ortalığı sil, süpür.

— Benim kolumu kaldıracak halim yok. Bu berhaneyı nasıl temizleyeyim. Onlar temizlik istiyorsa geceleri bizi rahat bıraksınlar da biraz uyuyup gündüzleri çalışabilelim.

— Buranın havası hafiftir. İnsan gündüz erken kalkar.

— Buranın gündüzleri hafif ama geceleri pek ağır. Adamı öldürüyor.

— Sana yaramadı mı?

— Hiç yaramadı. Her gece böyle kazlar, ördekler bağırır, atlar kişner, horozlar öter, yatağımı simitçi tablası gibi oradan oraya gezdirirlerse benim bir daha döşeğimden sağ kalkacağım şüphelidir. Çünkü orta yere serdiğim döşeğimi kapı dibine taşınmış buldum. Bir başka akşam beni döşeğimle beraber uzaklara götürmeyecekleri ne malûm.

— A, deli... Çiftliktir burası. Hiç horoz ötmez mi? Kork-

ma ayol, seni uzaklara nereye götürecekler? Götürseler götürler kırlara çıkarılar .Dudullu'dan (1) öteye götürmezler.

— Dudullu neresi? Rabbim, hiç işitmediğim yerler. Her yerde horoz öter ama, böyle insanın döşeğinin içinde, kulağının dibinde mi öter?

— Canı nerede isterse orada öter. Sana bir kötülük ettiler mi?

— Daha ne yapacaklar? Oda kapımı tekmelediler. Davul çaldılar. Haberim olmadan yatağımın yerini değiştirdiler.

— Ah iki gözüm, eğleniyorlar.

— Onlar eğleniyorlar ama bir de bana sor, ne çektim. Haniya boynuma taktığın muskanın hükmü nerede kaldı? O boynumdayken yanıma gelmeyeceklerdi. Nasıl geldiler?

— Kız sus, inanmazlık etme. O senin yanına gelenler kötülük değil, iyilik perileridir. Yattığın yerde uğrayacağını anlarlar da uğramasın diye iyilik için yatağının yerini değiştirirler...

— İyilik perisi gece bir kadının yatağını oraya, buraya sürümez. Verdiğin muskanın hükmü olmadı vesselâm.

— Hay bilgisiz kadın hay... Üzerinde muska olmasaydı sen göreceğini görürdün... Bu sözlerimin doğruluğunu sonra anlarsın. Sakın muskayı üzerinden çıkarayım deme...

Biz böyle Ablayla görüşürken Çeşmifelek Kalfa geldi. Şikâyetlerime o da önem vermiyor, gülüyordu. O günü beni geri göndermeleri için çok yalvardım. Ağladım, sızladım. Bunun kabil olamayacağını söylediler.

Nihayet, kaderim buymuş dedim. Canımdan ümit keserek sustum. Gösterilen yerleri Kalfanın tariflerine göre sildim süpürdüm.

Filân odaya girme. Başını sokup falan geçide bakma. Şu kapıya yaklaşma. Bu duvarın önünden geçme. Köşkün kapalı kısımlarında sesler, bağırmalar, çağırmalar duyarsan cevap verme gibilerden birçok acayip tembihler yaptılar. Bütün hareketlerini adeta sınırlandı. Adımımı nereye atacağımı, nereden yürüyeceğimi bilmeyerek bir yere sürtünmeye bile korkuyordum.

(1) Dudullu, Üsküdar arkasında güzel bir köy. (Yazarın notu)

Akşam yaklaştı. Üçümüz de saçlarımızı çözdük. Beyazlar giydik. Evet, bu tımarhane töresinin çizdiği kılığa ben de girdim. Baştan aşağı onlara benzedim. Gece oldu. Gene çiftlik hayvanları bu müzik yerlerinde ötüştüler. Koşuştular, gene birkaç defa tırnak sürtmek, göz kırpmamak gibi güç işleri yapmak zorunda kaldım. Denize düşen yılana sarılır sözünü hatırlayıp karşılaştığım bu teklikelere karşı başka çeşit bir korunma çaresi olmadığından böyle davranıyordum. Birkaç akşam sonra bana da bir alışkanlık geldi. Eski ürkekliğim azaldı. Vazifem ev işinden ziyade perilere hizmet etmekti. Bir yere süprüntü bırakmayıp temizliyor, akşamları onlar için çeşitli ağaçlar altına dökülecek şerbetleri kendim eziyor, tütsülerini veriyor, onları kutsamak için bazı yerlere konulan kandillerini yakıyor, hemen bütün işlerini ben görüyordum. Oradan kurtuluş ümidini kesilmiş görünce perilere kendimi sevdirmeğe uğraşmaktan başka bir çare kalmadığını anladım. O gayretle çalışıyordum. Galiba biraz da cinlerin, perilerin teveccühlerini kazandım. Çünkü geceleri tepemde daha az ötüşüyorlar, daha az tepiniyorlardı. Sabahları döşeğimi akşamdan sermiş olduğum yerde bularak biraz ferahlıyor, emniyet hissi duyuyordum.

Çeşmifelek Kalfa da, Ruşen Abla da benim bu her şeye evet deyişimden ve iyi gidişimden pek memnun oluyorlardı. Elden geldiği kadar hoş geçinmeye çabalıyordum.

Perilerin benden hoşnut kaldıklarını bildiğim için atılganlık ederek sular karardıktan sonra yatacağımız zamana kadar orada burada dolaşabiliyor, ama herkes yattıktan sonra odamdan çıkmak cesaretini daha gösteremiyordum.

VIII

BİLMECE İÇİNDE BİLMECE

BİR akşam yemekten sonra bir şey almak için orta kata çıktım. Girilmesi yasak olmayan odalardan birine girdim. Kulağıma derinden bir ses geldi. Bu, bir kadın sesi. Ama ne Çeşmifelek'in, ne de Ruşen'in sesi değil. Bütün bütüne yabancı. O zamana kadar duymadığım bir sesti.

Bu evde her ses, her pıtırtı, her gürültü perilere mal

söylüyordu. Bu ses de onların olacak. Ama bugüne kadar işittiğim peri sesleri birtakım şamatalardan ibaretken bu açıkça bir şeyler söylüyordu. Ömrümde hiç peri lakırdısı duymadığım için ne söylediğini anlamayı merak ettim. Acaba böyle bir meraka uymak perilere karşı gelmek midir? Bunları kızdırmayayım? Yüreğim çarpmaya başladı. Korkum pek çarpıntılıydı. Ama merakım da o kadar büyüktü. Perilerin kendilerine mahsus dilleri mi vardı? Bu gelen ses, bağırmayla söylenme arasında tuhaf bir şekildeydi. Bütün dikkatimle kulak verdim. Ay: Türkçe söylüyordu. Ses, derinden geldiği için söylenen cümlelerin bazılarını anlayabildim, ki işte şunlardı:

— ...... Benim adım Şefika, Şefika, Şefika... Anamınki Refika, Refika, Refika... Babamınki Tayyar... Yaklaşma ha salar... Hurma dalı, aktı balı, yarın salı, deli karı, çıkar dilini, salla belini a... deli deli tepeli, eski hamam küpeli... Alemin aklını mezada çıkarmışlar da gene herkes kendininkini beğenip almış. Akılcığımı kimselerinkine değişmem vallahi... Bana deli diyenlerin, dilerim Tanrıdan tepeleri delinin. Ne haddine, hele deli değilim de! Kıllarını say emriyle hemen koca pöstekiyi önüne koyarlar. Sonra seksen bilmece sorarlar... Bir hünsa varmış. Kâh erkekliği üstün gelirmiş, kâh karılığı... Bu hünsanın bir tarafı erkekle, öbür tarafı kadınla evlenmiş. Bu erkekle kadın birbirine ne düşüyorlar? Elinin körü, yeme beni, yerim seni. Çörotu çömlek g...ü. Manda, kuğu... küt... pat... geber yat... Aman etme darılırım, gıdıklama bayılırım. Dayanamam sarılırım...

. . . .

Bu saçmaları duyunca bütün bütüne korktum Entarim beyaz, saçlarım çözüktü. Büsbütün dağıttım. Perilerin kızgınlığını yatıştırmak için ceplerimde birçok kokulu otlar, tohumlar, üzerlikler taşıyordum. Bunları etrafıma serptim. Böyle tehlikeli anlarda tehlikeyi uzaklaştırmak için bana öğretmiş oldukları «Tur-u kuşiyye» duasını o manasızlık ve uzunluğuna rağmen okumaya başladım. Bu işittiklerim bir gerçek miydi? Yoksa ben çıldırmış mı, çıldırıyor muydum? O kadar sakındığım halde galiba üzerlerine uğramışım. O kayıptan gelen sesin saçmalarını taklit etmek için birdenbi-

re içime bir heves doğdu. Ben de başladım: «Benim adım Muhsine, Muhsine, Muhsine... Anamınki Rasime, Rasime, Rasime... Babamınki Hızır, yaklaşma ha ısırır. Çöreotu falan filân... Aman etme, darılırım, gıdıklama bayılırım, dayanamam sarılırım...»

Evet, ben de işte böyle saçmalarken gene durdum. Aklımı başıma toplamaya uğraştım. Besbelli bu bir delilik başlangıcıydı. Ne olduğunu anlamak için kendimi, zihnimi bir tartmak istedim. Geçmişe ait vakalardan birtakımını hatırlamaya başladım. Hep eskiden bildiğim şeyleri gene yerli yerinde aklımda buldum. Kendi inancıma göre daha çıldırmamıştım. Ama delirmemiş olduğumu açıkça ispat için bu işittiğim saçmaların öyle aynen duyduğum gibi, bilinmek bir ağızdan çıkmış olduğunu araştırıp ispat etmek lâzımdı. Evet, daha iyi işiterek şüpheden kurtulmak, yanlış işitme illetine yakalanmadığımı anlamak istiyordum. Şimdi nasıl edeyim? Bu evde pek keyfine göre hareket etmeye gelmez. Hep bir gözünü kör edeceksin, bir kulağını sağır. Ben iki gözümü kör, iki kulağımı da sağır ettim. Ama bu acayiplikleri duymaktan kendini korumak mümkün mü? Eski hikâyelerde okunan peri sarayları gibi her delikten, her kovuktan bir türlü ses çıkıyor. Elindeyse bunları işitme, dinleme, haydi bakayım. Perileri gücendirmeye mi uğraşırsın? Yoksa meraktan çıldırır mısın?

Düşündüm, düşündüm... Bütün damarlarımda kaynayan o kuvvetli merak duygusunu yenemedim. Köşkün iki dairesini birbirine bağlayan bir geçit vardı. Elimde şamdanla oraya yürüdüm. Her adımımda belki on desturla sonuna kadar gittim. Nihayette önüme bir kapı çıktı. Yokladım, sımsıkı kilitliydi. Kulak verdim. Bir şey duymadım. Geri döndüm. Demin gördüğüm odanın yanında bir oda daha vardı. Odanın kapısını karıştırdım, açıldı. Ama bana edilen tembihlere göre buraya hiç mi hiç girme yoktu. Şamdanı içeriye tutarak başımı uzattım: Bomboş, tozlu koca bir oda... Bir «Tur-u kuşiyye» duası daha okuyarak tekmil cesaretimi topladım. Zaten ben bu cinler evinde ya çıldıracaktım, ya da bir gün perilerin kızgınlıklarına uğrayarak geberecektim. Kokulu otlarımı serpe serpe içeriye girdim. Ne peri vardı, ne cin... Besbelli bana oyunlarını sonradan oynamak için ses çıkarmıyorlardı.

Bütün kuvvetimi kulaklarıma topladım. O ses işitiliyor, şimdi daha açık ve yakından geliyordu. Dinledim. Hep, önceden işittiğim saçmalara benzer şeyler. Bu ses, köşkün hangi derinliklerinden geliyordu? Cecaretimi biraz daha ileriye götürerek bir pencereye yaklaştım. Mumu yere bıraktım. Camın kanadını açtım, bahçeye baktım. Bahçeyi ortadan ayıran yüksek duvarın üstüne bakan bir odada olduğumu anladım. Ortalık yeni ayın ışığıyla şıkır şıkır. İri ağaçlar heybetli. Âdeta korkulu görünüyorlardı. Orta katta bulunuyordum. Görebildiğim kadar, köşkün ön tarafına bir göz gezdirdim. Şimdiye kadar içini görmemiş olduğum bu bölme bahçe pek esrarlı bir yer. Belki de perilerin daima dolaştıkları kumkuma yeriydi.

Şimdi o ses, bahçeden geliyor gibiydi. O saçmalar bütün açıklığıyle duyuluyordu. Dinledim.

— Benim adım Şefika, babamınki Tayyar, karaca üzümün kartlaşmamışçası. Ocak kıvılcımlandırıcılardan mısın, kapı gıcırdatıcılardan mısın? Ne ocak kıvılcımlandırıcılarındanım, nede kapı gıcırdatıcılardanım.

«Bir berber bir berbere bire berber beri gel demiş. Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi. Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi. Bir tarlaya kemkem ekmişler, iki kürkü yırtık kel kör kirpi dadanmış. Biri erkek kürkü yırtı kel kör kirpi, öteki dişi kürkü yırtık kel kör kirpi. Kürkü yırtık erkek kel kel kör kirpi dadanmış. Biri erkek kürkü yırtık kel kör kirpi, nin kürküne, kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin yırtık kürkünü, kürkü yırtık erkek kel kör kirpinin yırtık kürküne eklemişler. Kör olası melunlar. İşte dersimi su gibi biliyorum. Benden daha ne soracaksınız? Dört deryanın deresini dört dergâhın derbendine devrederlerse, dört deryadan dört dev çıkar. Ben bu hesabı sizin kadar bilmezmiyim sanıyorsunuz? Pireli peyniri perhizli periler tepelerse pireli peynirler de pırpır uçarlar. Bana soracaklarınız işte bunlar değil mi? Sınıf geçme gayretiyle çalışan bir öğrenci gibi ben bu imtihanı size her gün veriyorum. Beni buraya kapadınız. Mal ve mülkümün üzerine oturdunuz. Hakkımı, bu esirlikten kurtuluşumu isteyince bu saçmaları tekrarlatarak beni çıldırtmaya uğraşıyorsunuz. Tanrıdan dilerim benden beş beter olunuz. Zebani... Minare boyunla, ak sakalınla bu

gece bana görünme. Taşla kafanı yararım alimallah.. Şeytan taşlaması sevaptır. Sen şeytanların Ahu Baba'sısın. Haniya Salim, haniya Şevki? Şiş şişeyi şişlemiş, şişe keşişe şiş demiş.»

Çıldırmadığımı anlamak için kendimi bir - iki defa daha yokladım. Bir berber bir berbere bir şey söylerken, aman beri gel derken, sonra ortaya bir yaz, kış köşesi çıkıyor.

Kürkü yırtık erkek kel kör kirpinin kürkünü... gene böyle kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin kürküne dikiyorlar mı, ekliyorlar mı, insanın zihni bu kel kör kirpinin dikenleri arasında tekerlenir, beyni karıncalanırken lakırdı pireli periye dönüyor. O zaman adama bir bulantı geliyor, pireler midemde hora tepiyor, zannediyorum. Ne münasebetsiz imtihan bu? Bu köşkün perileri de kaçık galiba. Beni de böyle bir imtihana çekerlerse ne yaparım? Yok... Yok... Böyle bir imtihana lâyık olduğunu ispat edebilen kimse bu tekkede eskimeli. Delilikte birkaç numara ilerlemeli. Bu saçmalar boyuna devam ediyordu. Hemen manasız, bu dil dolaştırıcı tekerleme saçmaları arasında manalı sözler, sızıldanmalar da vardı.

Artık kayıtlılarından olduğun tımarhane mi, cinler evi mi, işte neyse, bura halkından daha yüzünü görmediğim bir zavallı daha varmış. Düşündüm, düşündüm. Bunun kimliğini keşfe uğraştım. Bizi getiren arabacının yolda söylediği sözler aklıma geldi. Herif. o perili köşkte Hanımefendi çıldırdı demişti. Ayşe Hanım da; Hanımefendi Istanbul'da aklını bozdu da sonra oraya getirdiler diye karşılık vermişti. Nerede çıldırmış olursa olsun. Zavallı kadını buraya kapamışlar; kimseyle görüştürmüyorlar. Yanından kuş uçurtmuyorlar. Acaba niçin? Bu kadının çıldırmış olduğuna şüphe yok. Çünkü o saçmaları ders diye ezberletip de imtihan vermeye uğraşması bunu ispat ediyor.

Kadıncağız malımın mülkümün üzerine oturdunuz diyordu. Sonra saçmalar arasında iki isim saydı. Şevki'yle Salim... Bunlar kim? Bu evde hizmetçilerden başka erkek göremedim. Evin Efendisi, yahut Beyi nerede? Aradâ bir Kalfayla Ablanın ağızlarından, Beyefendiler sözünü işitiyordum. Ama köşkte bunların varlığına delil olacak bir işarete rastlamadım.

Eğer o ses, sandığım gibi deli Hanımefendininse talihsiz kadın: «Zebani, minare boyunla, ak sakalında bu gece bana görünme. Sen şeytanların Ahu Baba'sısın» diyordu. Demek bu köşkte minare boylu, ak sakallı bir Ahu Baba var. Bu Ahu Baba'nın verdiği korkudan bana Ruşen Kadın da bahsetmişti. Bilmece içinde bilmece...

Bu köşkte biraz daha oturup insanların da, perilerin de sularında gidersem çok şey öğreneceğim. Uzun zaman ortadan kaybolarak Kalfayla Arabın kuşkularını uyandırmamak için hemen camı kapadım. Şamdanı aldım. Yürüyeceğim sırada odanın boşluğu içinde kulağıma bir ses geldi. Ama bu ses, deminki işittiğimden büsbütün başkaydı. İsminle çağırıyordum. Fena halde korktum, sustum. Sindim. Dinliyordum. İsmim birkaç defa daha çağrıldı. Sonradan bir testi, yahut sürahi doldurulurken kabadan inceye doğru yükselen lıkırtıya benzer bir sesle; «Muhsine!» sözü birbirine ulanarak odanın dört köşesini dolaştıktan sonra en ince perdesi hemen kulağımın dibinde tekrarlanıp söndü. Belimi duvara dayadım. Elimde mum, zangır zangır titriyordum. İsmimin odayı çepeçevre dolaşmasını korkunun şiddetinden dışarıya uğramış gözlerimle takip ediyordum. Yalnız ses duyuyor, bu sesin sahibi olan cismin gölgesini bile fark edemiyordum. Perilerin maddesiz birer cisim olduklarına işte o zaman inandım.

Uğradığım şu peri, bana Ruşen Abla'nın tarif ettiği çeşitten hangisiydi? İyilikçisi mi, kötülükçüsü mü? Ben, şimdi Karagöz'ün «Kanlı Kavak» oyununda insanların çarpıldıkları gibi insanlığımı kaybedip kaba bir hayvana mı çevrilecektim? Yoksa çarpık endişeye, çağanoza dönüp kambur kumbur bir şey mi olacaktım. Bana bin öğüt verdiler. Ah deli kahpe... Ne dedim de böyle yalnız başıma tenha, tozlu odalara çıktım? Beni çarpsalar da hakları vardı.

Böyle büyük bir değişme felâketini beklerken birdenbire kulağımın yanında kalın, tok bir erkek sesi:

— Muhsine... Muhsine...

dedi. Ben de ne yaptığını bilmez, ansızın ve içten gelen bir taşkınlığa uyarak:

— Efendim!

diye cevap verdim. O, kayıptan gelen ses, ama bu sefer biraz uzaktan, genc duyuldu:

— İmtihan olacaksın. Dersini ezberle...

— Peki efendim.

— Dikkat et... Aşağılıkların üzerine basma.

. . . .

Aynı yerde ve aynı vaziyette bir hayli zaman bekledim. Artık bir şey işitilmedi. Sağlam bu gece perilere karıştım gitti. Emirleri bana söylendi. Evet diye cevap verdim. Ruşen'in dediği işte şimdi tamamıyle oldu. İmtihan olacakmışım. Dersimi ezberlemeliymişim. Hangi dersimi? Deminden duyduğum saçmaları mı? Demek ki ben âdeta deli adayıydım. O saçmaları ezberleyeceğim. İmtihanımı verdikten sonra delilik bilgisinden diploma alacağım! Tekkelerde çile dolduran dervişler gibi delilikte delilik derecesini kazanacağım. Bu dereceye ulaştıktan sonra herhangi bir tımarhaneye baş vurarak diplomamı göstersem hemen benim için bir kabul hücresi açılacak.

Düpedüz hak ederek deli, şartıyle şurtuyle kaçık sayılacağım. Fena değil. Çeşmifelek'le Ruşn'in bu kadar zamandır eremedikleri bir dereceye varacağım.

Galiba periler bende deliliğe daha büyük bir istidat gördüler.

«Aşağılıklara basma», diye bir hatırlatma oldu. Bu aşağılıklar kimler? Gözle bir şey görünmüyor ki basıp basmadığımı bileyim? Allah bilir, bu aşağılıklar Ruşen'in söylediği «eşirrâ-yi ecinniyân» olacak. Yani ecinnilerin en kötüleri. Bu uğradıklarını, iyilikseverlerden olmalı ki, kötülerden korunmamı tavsiye ediyorlar. Ben bunların iyilik, kötülük derecelerini sonra anlayacağım.

İyi saatta olsunları kızdırmamak için emirlerine boyun eğmek lâzım. Bu iyi saatta olsunlar deyimi neden onların kimliği, adı olmuş? Onlara niçin böyle deniyor? Allah esirgesin, fena saatta olsalar, dünyayı birbirine katarlar da onun için. Demek ki perilerin hayırlısına da hayırsızına da pek güvenmemeli. Vakit geçirmeden dersini ezberlemeli. Nasıl anamın babamın ismini söyleyerek, kimliğimi göstererek derse girişmeli, sonra kapı gıcırtısından mı, yırtık kel, kör kirpiden

mi, yoksa dört tekkenin bilmem kaç derecesinden, derbendinden, deryasından mı?...

Bu saçmaların en ziyade hoşuma gideni:

«Aman etme, darılım, gıdıklama bayılırım, dayanamam sarılırım» nakaratı idi. Ben, böyle söylene söylene elimde mumla odadan çıktım. Artık imtihanı mükemmel vereceğime şüphem kalmadı. Her adımımı attıkça aşağılıklardan birinin üzerine basacağım diye ödüm kopuyordu.

IX

AHU BABA, YAHUT GULYABANİ

BENİM o evdeki itibarımın sır saklamaya bağlı olduğunu biliyordum. Vazifemin hepsi perilere hizmet olmakla beraber korku ve merak uyandıracak olagönüstü hallere rastladıkça meraka kalkmamak veya kalkmaz görünmekti. Arkadaşlarıma bu işittiğim seslerden, saçmalardan, perilerden aldığım talimattan kesin olarak bahsetmem. Çünkü Kalfayla Ruşen Abla bana şimdiye kadar imtihanlardan filândan ve şimdiye kadar çalıştıkları saçma derslerinden kaç numara aldıklarından hiç söz açmamışlardı. Aksine, boyun eğişimi, söz dinleyişimi, hamaratlığımı, dıştan ilgisizliğimi daha ileri götürdüm. Ama deliren Hanımefendinin geçirdiği esrarlı hayatını, bu hapisliğinin içyüzünü öğrenmek için de meraktan çıldırıyordum. Benim için bu sırların keşfedilmesine yardım edecek o delirmiş kadının sözlerinden başka şimdilik incelemeye yarayacak başka bir şey yoktu. Belki de o saçmalar arasında işe yarayacak akıllıca, manalı sözler, samimî açılmalar bulabilirdim.

Geceleri yatıncaya kadar kulaklarım kirişte, zihnim hep Hanımefendide olarak dolaşıyordum. Çünkü benim bu delilik okuluna yazılışım yapılmış demekti. Derse başlamıştım. O kayıptan gelen ses bana geceleri orada burada dolaşma diye emir vermedi. Yalnız aşağılıkların üstüne basmaktan kaçınmamı söyledi. Bir akşam kulağıma o ses gene geldi. Hemen bir iş bahane ederek orta kata çıktım. Usulca o boş odaya girdim:

— Gene mi geldin? İlâhi, boyun bosun devrilsin. Son gelişin olsun. Seni Ahu Babalar götürsün. Benden ne istiyorsun? Artık verecek bir şeyim yok. Bir lokma, bir hırkayla kaldım. Beni tek başıma bir odaya kapadınız. Bir Arapla bir kakavan Çerkezden başka insan yüzü gördüğüm yok. Yıkıl oradan musibet .Defol zebellâ... Haydi mezarlığına git. Ölü eti ye. Ben daha ölmedim. Dev hortlağı. Seni bana musallat edenler Tanrıdan bulsunlar, leş yiyici... Çekil diyorum sana... Boğazına kor düşsün, kemiklerini emmek için kaç delikanlıya, kaç taze kıza kıydın? Benim de iki tane gül gibi hizmetçimi götürdün. Köylüler bir gün seni inşallah kurşunlar, sopalarla gebertecekler. Yiyeceksen Şevki'yle Salim'i ye. Onlar sana lâyık besindir. Bakma öyle hain hain. İçeriye gelemezsin. Yanımda En'âm-ı Şerif var. Dedemden kalma iki ağızlı zülfikar yavrusu kılıç var. Gelme diyorum. Perilerin şahını çağırır, seni iki parça ettiririm. Gelme diyorum. Gulyabanı, ay geliyor, üstüme yürüyor. Eşim dostum, koşun, beni bu zebaninin elinden kurtarın. Yetişin, ölüyorum, paralıyor, bittim.

Tüylerim diken diken oldu. Acaba gene bunlar deli saçması mıydı? Yoksa sahiden kadının üstüne yürüyorlar mıydı? Zavallı hatun gül gibi iki hizmetçisinin ziyan oluşuna hâlâ üzülüyor. Şimdi demek nöbet bana geldi. Nerelere kaçayım? Kimden yardım isteyeyim? Ev sahibi kadının feryatlarına, bağırıp yardım istemelerine bile kulak veren yok. Beni kurtarmaya kim koşacak? Yalnız imtihana çalışmakla ben bu evden pek kolay canımı kurtaramayacağım. Cinlerin, perilerin iyilikçi ve kötülükçü çeşitlerinden başka bir de Gulyabani, yahut öteki adıyle Ahu Baba, ne olacak? İşte bu pek kötü, pek amansız bir belâ... Hanımefendinin haykırdığı şu cümleler kulağımdan çıkmıyor: «Defol zebellâ, haydi mezarlığına git, ölü eti ye hortlak, leş yiyici... Kemiklerini emmek için kaç delikanlıya kıydın? Benim gül gibi iki hizmetçimi götürdün...»

O anda aklıma pek korkunç bir şey geldi. Bazı cin tutmuş hanlar, hamamlar olur da oralarda koyun, inek, manda gibi canlı hayvanlar adarlar. Seneden seneye bu adaklar verilir. Sakın bu Gulyabani'nin adağı da her yıl bir insan olmasın? Hizmetçi kadınları buna adak olarak yedirmesinler?

Acaba ben buraya böyle bir adak kurbanı olmak için mi getirildim? İlâhi Ayşe Hanım... artık senin için edecek kötü dua bulamıyorum.

Dışarıda gündüz ışığı sanılacak kadar duru, kuvvetli bir ay ışığı vardı. Işık, dışardan bulunduğum odanın perdelerine vurarak içerisini bayağı aydınlatmıştı. Birdenbire perdelerin üzerinde korkunç, iri ve sahiden minare denerek boyda bir gölge gezindi. Ardından, yürekleri titretecek gümbürtüye benzer bir homurdanma oldu. Korkumdan sıtma tutmuş gibi iki çenem takır takır birbirine vurmaya başladı.

Zavallı kadının yardım haykırışları bu dev boylunun korkunçluğu nispetinde yükseldi. Rüyada mı, gerçekte miyim, bilmiyorum. Her tarafımı bir kâbus sardı. Ne orada durmak, ne de kaçmak cesaretini gösterebiliyordum. Bütün kuvvetimle kendimi sarsmaya, adımımı atmaya uğraşırken gölge bir daha göründü.

Kendimi son defa zorlayıp olanca sesimle bağıra bağıra başımı duvarlara, kapılara vurup dışarıya koşacağım sırada «Üzerime basma» diye hemen ayaklarımın altından bir ses işittim. O kadar fenalaştım ki düşmemek için duvara dayandım. Gene o ses: «Yaslanma, şimdi seni çarparım» diye tekrarlandı. Aman Allahım, bu ne hal? Ne korkunç şey? Önce ayaklarıma, sonra yukarıya, tavana baktım, duvarlara baktım, meydanda bir şey yok. Kayıptan çeşitli sesler gelmekteyken çıldırmış gibi kendimi dışarıya atabildim. Hiç şüphe yok, artık bu defa kötülük isteyen perilerin kötülüğüne uğramıstım. Merdivenlerden tekerlene tekerlene indim. En alt kattaki odaya bir kızıldeli saldırışıyle atıldım. Ablay'la Kalfa karşı karşıya oturuyorlardı. Benim bu korkuma ve telâşıma karşı ikisinin de hoşnutsuzlukla kaşları çatıldı. Soğukkanlılıklarını hiç bozmadan sordular:

— Ne var?

— Bu uğursuz perili köşkte ne olmaz?

— Canım, ne var?

— Gündüz orta katta unuttuğum hırkamı almak için yukarı çıktım, acı acı bir ses işittim. (Beni öldürüyorlar, boğuyorlar) diye biri bağırıyordu. Ödüm koptu gitti...

İki kadın bakıştılar. Kalfa aynı soğukkanlılıkla dedi ki:

— Biz sana bu evin içinde gürültüler, sesler işitiren telâşlanma diye tembih etmedik mi?

Ruşen Abla, ihtiyatlı bir sesle:

— Öyle ya!... Periler bunlar... İstedikleri zaman bağırırlar. Bu evin iyi saatte olsunlarla dolu olduğunu bilmiyor musun?

— Gerçekten dolu. Nereye adımımı atsam: «Üstüme basma» diye azarlıyorlar. Ama uzaktan işittiğim o ses, peri sesi değildi. Sizin, benim gibi bir kadın haykırışıydı.

Ruşen Abla, kızgınlığından birkaç defa kalkıp oturarak:

— Ayol, perilerin kadını yok mu? Sen onların sesi insan bağırmasına benzemez mi sanıyorsun, bilgisiz kadın?

— Hayır diyorum size. Bu, peri, cin sesi değil. O da cinlerden şikâyet ediyor. «Yetişin, beni kurtarın, eşim dostum yok mu?» diye bağırıyor. Sizin zerre kadar acımanız yok mu? Bu kadın kimse, imdadına koşalım. Biz baş edemezsek dışarıdaki heriflere haber verelim. Yüreğim parça paraç oldu.

Beyazla Arap gene bakıştılar. Sonunda Çeşmifelek Kalfa acımasının derecesini gösteren dalgın bir yüzle:

— Gidip bakayım bari...

Abla yanında ağzında kaçırdığı sözün ehemmiyetini tartmasına engel olan bir kızgınlıkla:

— Nereye gideceksin canım? «Ay mehtabında» bağırdığı vakit yanına gitmeyin diye bize tehbih etmediler mi? Bu gece Ahu Baba'nın gecesi. İşte o geldi. Zavallıcık, öteki de korkusundan bağırıyor.

Kalfa:

— İki - üç ayda bir doktor getirirlerdi. Ne zamandır onu da getirmediler. Acımam bırakmıyor. Haydi Ruşen gidelim. Zavallı kadın ne halde, bir görelim.

Ruşen:

— Ya sonra duyarlarsa bize ne yaparlar?

Kalfa:

— Kimden duyacaklar?

Ruşen, beni işaretle:

— İşte bundan korkuyorum...

İkisi de kuşkulu birer bakışla gözlerini bana diktiler. Ağlayarak hemen eteklerine kapanıp dedim ki:

— İki gözüm Kalfalarım. Benden hiç korkmayınız. Be-

nim sizden başka insan yüzü gördüğüm var mı ki bu eve ait sırları açığa vurayım? Galiba benim bu evden dirim değil, ölüm, çıkacak. Nihayet Ahu Baba'yı gördüm. Aslını değil, gölgesini. Hay Yaradana sığındım. O ne boy... O ne bos... O ne kavuk, o sakal... Meredin gölgesi böyle, ya kendisi nasıl olacak? Mezarlıkları dolaşmış galiba. Dişine, midesine lâyık bir şey bulamamış. Açlıktan kükreyip duruyor. Hanımefendi'nin tarifine göre lânetlemenin âdeti körpe vücutlarla karnını doyurmak ama, bugüne aç kalmış olacak ki kartlığına bakmadan kadını yemek için üzerine hücum ediyor.

Ruşen:

— İşte iyi bildin. Biz sana söylemedik ama, sen anlayışınla fark ettin. Bu eve gelenin dirisi çıkmaz. Ama bozboğazlık etmezsen bir şey olmaz. Bu tehlike yalnız senin için değil, aynen bizim de başımızda. Dilimizi tutmazsak bizi de boğarlar. Kurtulmak bizim için de mümkün değil. Ölünceye kadar perilerin dertlerini çekip hizmet edeceğiz. Ne yapalım? Kaderimiz böyleymiş. Biz dilimizi tuttuk. İşte bak, kaç yıldır bize bir şey yapmıyorlar. Dilimizi gene tutarsak inşallah ecelimize kadar yaşarız. Buradaki cinlerin en korkuncu Gulyabani'dir. Bunun geldiğini, göründüğünü kimseye söylememeli. Öyle tenbih ettiler. Sonra kendin bilirsin.

— Kim tembih etti Abla?

— Orası lâzım değil. Üstüne vazife olmayan şeyleri sorma.

Uzun bir danışmadan sonra iki hizmetçi bağıran kadının yanına gitmeye karar verdiler. Odadan çıkacakları sırada ayaklarına kapanıp dedim ki:

— Beni burda yalnız bırakmayınız. Ben kendi kendime korkudan ölürüm. Ne olacaksam sizinle beraber olayım.

Bu ricama karşı Arap gözlerini açtı. Şiddetli bir itirazla:

— Olmaz, olmaaaz, Allah esirgesin. Hanımefendi'nin yanına seni götürmek olmaz.

Göz yaşlarımla ortalığı ıslatarak:

— Mademki ölümü, dirimi bu eve adamış, ben de sizin gibi bir fedaiyim, bağlılığımdan niçin şüphe ediyorsunuz? Ancak susarsam yaşayabileceğimi bilirken hiç verdiğiniz em-

re karşı harekette bulunabilir miyim? Ben de geleyim. Size yardım ederim. Böyle tehlikeli zamanlarda çokluk, kalbe kuvvet verir.

Ruşen, sorar gibi Çeşmifelek'in yüzüne bakarak:

— Yeni hizmetçiyi yanına çağırdığımızı Hanımefendi kendi söyleyiverirse?

Kalfa, düşünceli bir yüzle:

— Deli desinler, ne derlerse desinler. Benim Hanımım çok düşünceli, terbiyeli, ağır bir kadındır. Eminim, o kimseye bir şey söylemez. Bizden başka bir insan yüzü daha gördüğüne memnun olur.

Ruşen, biraz yumuşuyordu; omuzlarını silkerek:

— Ben karışmam. Sen bilirsin... Sonra bir belâya uğrayıp da pişman olmayalım...

Kalfa:

— Zaten yeni hizmetçinin hiç bir zaman Hanımefendi'nin yanına çıkarılmaması için bize bir emir yok. Haline dikkat edilecek. İnanılabilir, terbiyeli bir kadınsa o da bizim gibi her işe bakacak... Gulyabani çıktığı zaman Hanımefendi'nin yanına gitmemiz hepimize yasak. Tembih böyle. Sebebini bilmiyorum ama bize verilen kesin emir, bu. Muhsine'nin bizimle beraber çıkması, ikinci derecede bir kabahat gibidir.

Ruşen, şaşkınlığından iki tarafına sallanarak:

— Rabbim hayırlar versin. Alnımıza iyi yazılar yazılsın. Ben, artık bilmem, bilmem, bilmem...

Kalfa:

— Bu kadının feryadına nasıl can dayanır? Onu öldüreceklerse bizi de beraber öldürsünler. Ekmeğini yiyoruz. Haydi çıkalım, vakit geçirmeyelim.

Ruşen:

— (Bana dönerek) Hanımımızı görsen çok hoşlanırsın. Ne, konuşmasını bilen bir kadındır. Her şey bilir. Bilgindir. Perilerin dillerinden bile anlar. Onlarla cin diliyle görüşür.

Kalfa, şamdanı aldı. Önümüze düştü. Biz de arkasından yürüdük. Gulyabani'den tiril tiril korkmakla beraber Hanımefendi'yi, o zavallı kadını göreceğim için seviniyordum. Arkamıza Şah'la Şeytan da takıldı. Bu evde kaç cansak hep beraber o talihsiz kadını kurtarmaya gidiyorduk.

X

HANIMEFENDİ'Yİ ZİYARET

İLK merdiveni çıktık. Sofayı yürüdükten sonra dar geçide girdik. Bunun sonuna gelince Çeşmifelek cebinden bir anahtar çıkardı. Kapıyı açtı. Gene bir sofaya girdik. Bir merdiven daha çıktık. Bir camlı kapıdan geçtik. Gene bir sofaya geldik.

Şeytan, birdenbire durdu. Elimizdeki şamdanın pek iyi aydınlatamadığı duvarlara, esrarlı birer karartı içinde görülen kapıdan göz gezdirerek hırlamaya başladı. Ruşen, usulca kulağıma:

— Bu akşam sessiz geziniyorlar. Onları Şeytan hepimizden önce duyar.

dedi. Bizim de beyaz entarilerimiz, kabarık saçlarımız, korkarak desturlarla attığımız ölçülü adımlarımızla perilerden farkımız yoktu. Onlara karışmış gibiydik.

Şeytan'ın hırıltıyla hatırlattığı tehlike üzerine hafiften hepimiz «Tur-u kuşiyye» duasına başladık. Bir kilitli kapı daha açıldı. Gölgelerimizden ürkerek yürüye yürüye Hanımefendi'nin dairesine geldik. Kadının yardım isteyen feryatları kesilmişti. Hiç ses yoktu.

Kalfa buradaki üç odadan birini açtı. İçeriye girdik. İki mum yanıyardu. Odadaki eşya birbirine karışmış, altüst, hep alan taran olmuştu. Orta yerde bir yatak. Yastıklardan biri çiçekliğin yanına, öbürü pencerenin önüne fırlatılmış. Çarşaf tortop döşeğin ortasında duruyor. Yorgan yükün önüne sürüklenmiş. Testi devrilmiş. Akan sular yatağın etrafını ıslatmış. Pencerelerden birinin iki kanadı birden açılmış, perdesi koparılmış, sarkıyor. Ama her tarafa bakındık, meydanda Hanımefendi yok.

Çeşmifelek, büyük bir telâşla mumu, önüne doğru tutarak dışarıya çıktı. Öbür odaları, helâyı aradık, kimseyi bulamadık.

— Eyvaah, Kadınım yok.

dedi. Dizlerini döverek çırpınmaya başladı. Kadının nasıl kaybolduğuna dair bir iz, işaret keşfedebilmek için etrafımı-

za bakınıyorduk. Yere atılmış bir hırka, yastık üzerinde bir mendil gördük. Kalfa yaslı bir sesle:

— Bakınız arkasından hırkasını da çıkarmışlar. Mendilciği de orada duruyor.

Üçümüzü de büyük bir korku aldı. Kadın nereye kaybolmuştu? Demek periler bu evden istediklerini alıp götürüyorlar. Dairenin içini üçümüz birden bir daha dolaştık. Zavallı yok. Gözden kaybolmuş. Yarı can korkusu, yarı da Hanım'a acımak tesiriyle hepimiz ağlamaya başladık. Çeşmifelek çırpına çırpına:

— Oldu mu bize olanlar? Hanımımı götürmüşler.

Göz yaşlarımı entarimin yenlerine silerek dedim ki:

— Zavallı hatunun yüzünü görmedim ama, bu felâketine sizden çok acıyorum. Aklını bozmuş bir kadın, bu perili konakta seksen kilit altında, hiç böyle günlerde, saatlarda bir başına bırakılır mı? İnsanın çıldırmayacağı bile varsa çıldırır. Artık olan olmuş. Bin ağlasan para etmez. Bu günahın yarısı da sizindir.

— Ne yapalım? Biz de emir kuluyuz.

Ben:

— Hanımefendi'nin ara sıra böyle kaybolup da sonra geri geldiği hiç olmuş mudur?

Kalfa:

— Hayır, kaybolmaya ne lüzum var? Zaten daima perilerle beraber oturuyor. Onu buradan başka bir yere niçin götürsünler?

Ruşen:

— A, olur ya... olur ya... Belki gezmeye götürdüler; Kafdağı'nın arkasına seyrana çıkardılar... Kadının burada içi sıkılıp duruyordu.

Ben:

— Yok, yok... Ahu Baba ile aralarında geçen konuşmaya bakılırsa, Gulyabani, zavallı Hanım'ı gezmeye değil, galiba yemeye götürdü sanırım.

Ruşen:

— Öyle de olabilir. Biz, onlar için daima kafeste keklik. Yiyecek başka bir şey bulamazlarsa aç duracak değiller ya... Elbette bizimle geçinecekler.

Ben:

— Bunlar öldürdükleri insanların cesetlerinden hiç bir tarafta bir parça bırakmazlar mı?

Ruşen:

— Öldürdükleri hizmetçilerden birinin kemikleri bulundu. Allah rahmet etsin, pek semiz, yağlı bir kadındı. Testi kebabı yapmışlar.

Ben:

— Pişirip de mi yiyorlar?

Ruşen:

— Aman, her şeyi sorma öyle.

Abla, yavaşça açık pencerenin önüne yaklaşıp dışarıya bakarak:

— Bahçede Gulyabani yok. Gitmiş.

Kalfa:

— İnşallah son gidişi olsun. Hanımı da işte o götürmüştür, hiç şüphe yok.

Ruşen:

— Sus Kalfa, sus... Onlara her söz malûm olur. Kızarsa şimdi gelir, bizi de götürür.

Odanın ötesine berisine göz gezdirirken o aralık yük kapısının önünde bir çift terlik gördüm. Hemen bağırarak:

— Şurada terlikler var, kimin onlar?

Kalfa telâşla:

— Bizim Hanımefendi'nin.

Çeşmifelek koştu, yükü açtı:

— İşte burada... Burada baygın yatıyor. Zavallının betine benzine bakınız. Limon sarısı kesilmiş. Vah biçare Kadıncığım, kim bilir ne büyük korkular geçirerek buracığa sığınmış...

Biz de yükün önüne koştuk. Katlanmış iki - üç şiltenin üzerinde beli bükük, başı sarkık vaziyette, evin etiketine uygun olarak beyaz entarili, çözük, saçları yarı yarıya ağarmış tombalakça, kırk beş - elli yaşlarında bir kadın yatıyordu.

Vücudunda kımıltıdan eser yoktu. Benzi o kadar uçmuş, sararmıştı ki, diri, yahut ölü olduğunu ilk anda anlayamadım. Dişleri birbirine kenetlenmişti. Çeşmifelek, zavallının sımsıkı yumulmuş ellerini kendi elleri içine alarak açmaya uğraştı. O zaman baygının vücudunda hafif bir ürper-

ti görüldü. Göz kapakları aralandı. Sağ olduğunu anlayarak hepimiz birden bir sevinç çığlığı kopardık.

Döşeği düzelttik. Bu yarı ölü vücudu kaldırarak yatağına taşıdık. Sirke getirdik, şakaklarına sürdük. Ağır ağır tekmil vücudunu oğmaya başladık. Yavaş yavaş kendine geldi. Uzun bir acının can dayanmaz yorgunluğuyle zor kıpırdayan gözlerini yavaş yavaş açtı. Hepimizi ayrı ayrı süzdü. Sonra bir şeyler mırıldandı, anlayamadık.

Şeytan, birdenbire kapıya doğru bakarak hırıldamaya, Şah'ın gözleri ateş gibi parıldamaya başladı. Çok sürmedi, dış sofada bir curcunadır koptu. Hepimizin yüzü Hanımefendi'nin yüzüyle aynı rengi aldı. Ruşen dedi ki:

— Gene ötekileri kızdırdık. Bu vakit gezindiğimizi hiç istemezler. Hanımefendi'nin yardımına geldiğimize pek kızarlar. Bu kadının eti, kemiği, tekmil vücudu onlarındır. Zavallıyı iyice zaptetmişler. Bu vücuda başka bir el dokunursa kıskanırlar. Besbelli görüşmek istiyorlar. Bizim burada bulunduğumuza öfkeleri işte bundan dolayı.

Ben:

— Peri olsunlar, Gulyabani olsunlar. Ne olurlarsa olsunlar. Hanımefendi onların hepsinin velinimeti demektir. Çünkü hepsi bu çiftliğe sığınmışlar. Uşak, hizmetçi ne bulurlarsa burada onunla karın doyuruyorlar. Nankörlük lâzım değil. Kadıncağıza bu kadar eziyet günahtır. Bu cinler, Ahu Babalar için yarın ahrette sorgu sual yok mudur? Bunlar, cennete, cehenneme gitmez mi? Yaradanım mademki bunlara can vermiş, elbette işledikleri için de bir sınır, mükâfat, ceza tayin etmiştir.

Dışarıda, sanki azgın boğalar böğürüyor, kudurmuş develer homurduyor, filler, aslanlar boğuşuyordu. Korkudan hemen sustum.

Şimdi biz baygını bıraktık. Kendi canımızın derdine düştük. Çeşmifelek, acele kapıları sürmeledi. Ruşen Abla, cinlerin kızgınlıklarını yatıştırmak için bildiği duaları okuyup etrafa üflüyordu. Bu dualar onları sanki bütün bütün kudurttu. Tos vurur gibi kapıları gümbürdetmeye başladılar.

Kalfa da bir müddet duaya katıldıktan sonra:

— Bu gece dışarıya nasıl çıkacağız?

Ruşen:

— Rabbim bize acısın, yardımcımız olsun.

XI

SAMSAM

ŞAMATANIN evi sarsmakta olduğu bir anda Hanımefendi gözlerini bütün bütün açtı. Halsiz halsiz kalkmaya uğraşarak kuvvetli bir sesle:

— Odamda En'âm-ı Şerif, üzerimde muskam var. Buraya kadar nasıl geliyorsunuz? Haydi dışarı defolun... Şimdi deryalar padişahını tekmil askreleriyle çağırırım...

Üçümüz de döşeğin etrafına dizildik. Kadıncağız son kuvvetini gırtlağına toplayarak:

— Yaklaşmayın diyorum size... Dün gece beni boğdunuz. İşte gene dirildim. Kaç defa boğsanız öldüremezsiniz. Hazret-i Pir'in izniyle gene dirilirim. Nafile uğraşmayınız. Ders verirsiniz ezberlerim. Saçma öğretirsiniz, öğrenirim. Mal istersiniz veririm. Her isteğinize elimden geldiği kadar evet diyorum. Hepsine eyvallah ediyorum. Perilerle, cinlerle kardeş olduk. Her şeye razıyım. Ama şu Gulyabani'yi üzerime saldırmayınız. İşte onu görmeye dayanamıyorum. Karnı açsa ona koyun verelim, öküz, manda sunalım. İnsan yemekten, kan içiciliğinden vaz geçsin. Her yıl ona fıstık gibi semiz, piliç gibi körpe bir hizmetçiyi nerede bulacağım? Kakavan Çeşmifelek'le ahçımız Ruşen'i kart diye beğenip yemiyor. Selâmlıkta kâhya var, delikanlı uşaklar, rençperler var. Onları ye diyorum. Kör olasının merakı marya yemek. İnsan maryası tatlı olurmuş...

Çeşmifelek Kalfa, tesirli bir dille teminat verdi:

— Hanımefendiciğim, korkmayınız, üzülmeyiniz, biziz efendim.

— Siz kimsiniz?

— Çeşmifelek cariyeniz, Ruşen köleniz...

— Hahahahayyy... Ne hadlerine? Gulyabani çıktığı gece onlar benim yanıma gelebilirler mi? Siz her kılığa girer-

siniz. Çeşmifelek'in, Ruşen'in kılığına büründünüz, karşıma çıktınız, beni aldatıyorsunuz.

— Vallahi değil Hanımefendiciğim.

— Parmağını uzat bakayım. Sana verdiğim «Mühr-i Süleyman» lı yüzük duruyor mu? O yüzüğü onlar takamazlar.

Çeşmifelek parmağını uzattı. Kırmızı Yemen taşı üzerine geçme yazılar yazılı koca bir yüzük gösterdi.

— Şimdi inandım. Sen Çeşmifelek'sin. Öteki de Ruşen... Ama bu üçüncüyü tanımıyorum. O kim?

Çeşmifelek'e vakit bırakmadan hemen cevap verdim:

— Çiftliğin adağı için bu yıl kurbanlık getirtilen yeni hizmetçiniz, efendim...

Hanımefendi:

— A, zavallı... Sahi mi?

Ben:

— Sahi ya, Hanımefendiciğim...

Hanımefendi:

— Ruşen seni semirtmek için çok besliyor mu? Çok çok pilav, börek yediriyor mu? Çünkü Ruşen, Gulyabani'nin mama dadısıdır.

Ruşen, hemen söze atılarak:

— A, kadınım, niçin iftira ediyorsunuz? Ben efendimden, bir de dışarıdaki uşaklardan başka kime yemek pişiriyorum?

Hanımefendi:

— Uzun etme Arap... Öteki hizmetçilerimi sen besledin. Bunlara bu kadar pilav, hamur işi yedirme; butları kıçları büyüyor. Sonra ötekilerin ağızlarının sularını akıtırsın diye ben sana seksen defa tembih etmedim mi?

Sonra Hanımefendi gözlerini bana dikip dikkatli dikkatli süzerek:

— Vallahi bu kadın periye benziyor. Ne güzel hizmetçi? İnsanoğluyum diye sizi aldatıp içinize karışmış.

Döşeğe biraz daha yaklaşarak dedim ki:

— İki gözüm Hanımefendiciğim. Ben de sizin gibi insanoğluyum.

— Bak, duvarda yeşil kese içinde En'âm-ı Şerif var. Onu bulunduğu çividen al, öteki çiviye as. O zaman insanoğlu olduğunu anlayayım.

Uzandım. En'âm-ı Şerifi alarak öteki çiviye astım. O anda Hanım'ın gözlerine inanma ışıltıları gelerek:

— Anladım. İnsanmışsın. Çünkü periler ona el süremezler. A zavallı, bu cinli eve seni kim yolladı?

— Kaderimmiş. Nasılsa düştüm, Kadıncağım...

— Vay zavallı... Bir iyi kadın olmasan seni buralara kabul etmezler. Ne güzel şey... Seni çiğ çiğ yerler alimallah...

— Alnımın yazısı neyse başıma o gelecek efendim...

— Yanıma daha yaklaş. Yüzünü uzat bakayım?

Bu emre uymakta bir tehlike olup olmadığını sorar gibi arkadaşlarımın yüzlerine baktım. Delidir, belki boğazıma sarılıverir diye korktum.

— Uzat...

der gibi baş işareti ettiler. Uzattım. Yumuşak, beyaz elleriyle çenemi okşayarak:

— Ne güzel kadın, ne uysal bakışı var. Boğulan hizmetçilerim bu kadar güzel değildi. Rabbim kazadan saklasın... dedi. Hanımefendi'nin bu sözlerinde zerre kadar delilik izi göremedim. Döşeği içinde belini düzeltip oturdu. Gözünü benden ayırmıyordu. Yavaş yavaş yüzüne daha ziyade sakinlik ve yumuşaklık geldi. Hep o tatlı bakışla devam etti:

— Sana verecek birkaç öğüdüm var. Ağzını mühürlü bir torba gibi sıkı tut.

— Hanımefendiciğim, Kalfa'yla Abla'dan başka insan yüzü gördüğüm yok ki, kime ne söyleyeceğim?

Güldü. Bana daha ziyade sevgiyle bakarak:

— Onlar insan şekline girerek lakırdı almak için adamın yanına gelirler. Birtakım şeyler sorarlar. Cinlerden perilerden şikâyet ettin mi işin bitti. Hele Gulyabani'den söz etmeye hiç yer yoktur.

— Bu evde, işte şu gördüğüm yüzlerden başka insan yok. Tanımadığım biri peyda olursa bunun peri olduğunu anlar, tedbirli davranırım.

— Dışarıda çiftlik kâhyasıyle bekçi, bağcı, arabacı, rençper ve sair epey erkek var. İşte onların şekillerine girerler. Hiç mi hiç aldanmamalı. Seni yedirmemeye uğraşırız. Şimdilik vücudun pek semiz değil. Onları imrendirecek kadar tombullaşmamaya gayret et. Bu evde insan yalnız börekle, plavla şişmez. Periler yel gibi, kulunç gibi adamın vücudunu

kaplarlar, damarlarına yayılırlar, romatizma gibi, sara gibi bazı hastalıklar girdikleri vücutları üfürüp şişirmezler mi? İyi saatta olsunlar, işte onlar da tıpkı öyledir.

Ben:

— Ah, Hanımefendiciğim, insan kendisi hiç hastalığa uğramak ister mi? Bu elde mi? Allah saklasın, bu köşkün perileri benim vücuduma yayılmaya kalkarlarsa ben onlara nasıl engel olabilirim?

Hanımefendi:

— Bu nokta bir dereceye kadar insanın elindedir. Bak senelerden beri Çeşmifelek'i semirtemedik. Çünkü üzerlerine uğramamak için son gayreti hiç bir zaman elden bırakmadı. Onlar vücuda yayılmazdan önce insana sevgilerini bildirirler.

Ben:

— Hay Rabbim saklasın.

Hanımefendi:

— Hem de kendilerini sevdirecek bir delikanlı kılığına girerek sevgilerini bildirirler.

Sonra, Abla'ya dönerek:

— Ruşen pencereden, perde kenarından usulca dışarıya baksana. O boyu devrilesi Gulyabani gitmiş mi?

Arap, yavaşça bakarak:

— Oh, çok şükür, gitmiş...

Hanımefendi, korkusundan iki elini yüzüne kapayarak:

— Aman Allahım, bu gece beni ne kadar korkuttu. Az kaldı ölüyordum.

Kalfa:

— O kadar neye korktunuz iki gözüm?

Hanımefendi:

— A, o insan yiyici hortlaktan korkulmaz mı hiç?

Kalfa:

— O minare boyuyle bir yerlere sığamaz, evin içine giremez ki insana bir kötülük etsin...

Hanımefendi:

— Evin içine giremez mi? Hay alık Çerkez hay... Pencereden elini uzatsa insanı kümesten tavuk kapar gibi çeker alır.

Hanımefendi ne haklı söylüyordu. Bunun deli olduğuna bin şahit lâzımdı. O işittiğim saçmaları söyleyen bu kadın

mıydı? Yoksa onlar da peri sesleri miydi? Yahut bu zavallı da aklı üzerine kâh gelip kâh giden delilerden miydi? Tereddüde düştüm. Ama bu talihsiz kadını o kadar sevdim, ona öyle acıdım ki kendi kendime:

— Ona ne olursa bana da olsun. Onu öldürürlerse beraber beni de öldürsünler dedim. Ayşe Hanım gelse de geri dönmemeye, bütün bağlılığımla bu kadına varlığımı adamaya karar verdim ve bu kararın neticesi olarak dedim ki:

— Hanımefendiciğim, inceliğinize, asaletli davranışlarınıza hayran oldum. Artık sizden hiç ayrılmayacağım. Ama sizden büyük bir ricam var. Yalvarırım, kabul edin.

Kaşlarını çattı, sordu:

— Nedir?

— Bu tehlikeli evde sizi tek başınıza bir odada bırakamam. İzin verin, yanınızda yatıp kalkayım.

Üzüntülü bir gülümsemeyle cevap verdi:

— İşte o olmaz.

— Niçin?

— Çünkü izin vermezler.

— Kimler?

— Malûm ya, işte onlar... Tanrı öyle yazmış. Ölünceye kadar benim çilem böyle olacak...

— İzin vermiyorlarsa periler, bu yasağı kendiliklerinden bana söylesinler.

— Olmaz kızım, olmaz. Sonra canın tehlikeye girer.

— Girsin. Sizin için her tehlikeyi göze alırım.

Ben iki günlük bir hizmetçiydim. Fedakârlık yarışında bu kadar ileri varışım ötekileri âdeta kıskandırır. Kalfa'yla Abla önce bana, sonra da birbirlerine bakıştılar. Dış sofada gürültü azdı. Nihayet köy düğünü varmış gibi bir davul zurnadır başladı.

Ruşen dedi ki:

— Bu gece köşkü başımıza yıkacaklar. Acaba ne kabahat ettik? Davul zurna çalmaları iyi alâmet değildir.

Ben:

— Neden Ablacığım?

Ruşen:

— Canları düğün yapmak istiyor da işte ondan.

Ben:

— Aman bize sataşmasınlar da istedikleri kadar düğün dernek yapsınlar.

Ruşen:

— Gene evlenecek peri delikanlıları var galiba.

Ben:

— Nemize lâzım, evlensinler.

Ruşen:

— Nasıl nemize lâzım? Onlar evlenirlerse insan kızı alırlar. Gene kim bilir içimizden hangimizi nikâhla isteyecekler...

— Sus Ablacığım, sus...

Hanımefendi:

— Bu davul zurna sana çalınıyor. Sen Arabın övünmesine bakma. Ruşen'le Çeşmifelek bu evin eski matahları. Periler artık onlara aşk ilân ede ede usandılar.

Ben:

— Hanımefendiciğim, beni korkutuyorsunuz. Ben erkeğin insanından bile hoşlanıp kocamla geçinemedim. Şimdi periye nasıl varacağım?

Ruşen:

— Aman aman, susunuz, köşk yıkılıyor.

Sonra bana dönerek:

— Kız, yoksa bu akşam onların tütsülerini yakıp şerbetlerini vermedin mi?

Evet, ben bu kabahati işlemiş, bu akşam tütsüyü, şerbeti unutmuşum. Hemen kusurumu itiraf ederek:

— Ben günahımı saklamam. Bu akşam nasılsa bu mühim hizmeti yapmayı unutmuşum.

Arap gözlerini açtı:

— Bak, onlar şakaya gelmezler. Sonra yalnız kendini değil, hepimizi birden boğdurtursun. Hanımefendi'ye acıyorsan onların hizmetlerinde zerre kadar kusur etmemelisin, ki biraz rahat edelim.

O aralık odanın açık penceresinde bir çıtırtı oldu. Başımı çevirdim, bir de ne göreyim? Koyun pöstekisi gibi tüylü, korkunç bir baş, cam gibi parlayan bir çift müthiş göz bize bakıyor. Ben hemen korkumun şiddetinden secdeye kapanır gibi yerlere serildim. Ruşen Abla:

— Salli helâliküm... gayn'il'an'ani... türetülmebâl... mafiş selâme fil'indel harâme... Def'ul'kazâyâ vel-belâyâ... Uhruç yâ Samsam...
diye şimdiye kadar hiç işitmediğim çeşitten bir dua okumaya başladı. Hanımefendinin arkası pencereye dönüktü, sordu:

— Ne var?

Kalfa yavaşça:

— Samsam geldi, dedi.

Aman Yarabbi, bu pösteki yüzlü korkunç yaratık, bu Samsam kimdi? Benimle evlenmek isteyecek peri delikanlılarından biri mi? Bana aşkını bildirmeye mi geldi? Ya içeriye girerse? O saata kadar gürültülerini, patırtılarını işittim. Ama onlarla yüz yüze, göz göze gelmemiştim.

Dışardaki davul zurnaya öyle bir hora eklendi ki güm güm, çatır çatır ev yıkılıyordu.

Hanımefendi pnecereye doğru biraz başını döndürerek, bunlarla her zaman alışkanlığını gösteren ve hemen korkusuz denecek cana yakın bir dille:

— Ne var Samsam? Haydi çekil, korkuyoruz.

Borunun son kaba perdesine benzeyen, insanın bütün çevresinde yankılar, titreşimler yapan bir ses cevap verdi:

— Bora... bora... bom... bom...

Hanımefendi bir şeyler okuyup başını birkaç defa göğsüne doğru üfleye üfleye çevirerek besbelli aynı dilden olacak:

— Lara... lara... lom... lom...

Ecinni, hoplayarak birkaç hareketten sonra boru gibi şöyle öttü:

— Ro... ro... göro... zara... goro...

Sonra ses kesildi. Başımı azıcık kaldırarak göz ucuyle pencereye doğru baktım. Oh Yarabbi şükür, ecinni gitmiş. Bütün sinirlerim par par boşanmıştı. Korkudan ölecektim.

Ruşen sordu:

— Hanımefendiciğim Samsam ne diyor?

Hanımefendi, etrafa bir - iki üflemeden sonra:

— Herkes yerli yerine çekilsin diyor. Ben bilirim canım... Onlar benim yanımda insan bulunduğunu istemezler.

Ruşen:

— Bir şeyler daha konuştunuz.

Hanımefendi:

— Meclis ne vakit? dedim. Yarın akşam havuz başında cevabını verdi.

Kadının böyle perilerle boru gibi konuştuğunu işitince artık kendisinin iyiden iyiye karışık olduğunu anladım. Bunun aklına da tamamıyle inanmak olmazdı.

Artık kendimi tutamayarak:

— Hanımefendimiz, bu Samsam kimdir?

— Perilerin elçisi. Onlardan bize, haber getirip götürür. Yüzü korkunçtur ama zararsız bir cindir.

— Yarın akşam havuz başında kurulacak toplantıya kimler gidecek?

— Hepimiz.

— Aman efendiciğim, beni götürmeyiniz, korkarım. Öteki hizmetçilerinizi havuz başında mı boğdular?

— Haniya deminden bana bağlılık vaat ederek büyük fedakârlıklar gösteriyordun? Haydi haydi, gidiniz. Bunların emirlerine o anda uymak lâzımdır. Şimdi Samsam'la beraber Gamgam gelirse o belâdır. Söz anlatamayız.

Biz üç hizmetçi, kalktık. El şamdanını yaktık. Dışarıda hora, kıyamet kopuyordu. Sofaya nasıl çıkacaktık?

Ruşen. Samsam'ın gitmiş bulunduğuna emin olmak için pencereye yaklaştı. Ben de korkunun artırdığı büyük merakla Arabın arkasından gittim. Perde kenarından bahçeye baktım. Saf bir ay ışığı her yanı gümüş gibi nurlandırmıştı. Samsam gibi insanla hayvan arasında birkaç tüylü yaratık ağaçların arasından upuzun bir şey götürüyorlardı. Çarpıntıdan oraya yığıla kaldım. Kalfa arkamdan bağırdı:

— Kız bakma... Kendini boğdurtacak mısın? Sana kaç defa tembih edelim? Böyle şeyleri görmek, anlamak merakından vaz geç.

Baygın bir sesle sordum:

— Ah Kalfacığım, üçü dördü bir araya gelmiş, ağaçların arasında uzun bir şey götürüyorlar. Acaba nedir?

Kalfa, kızgınlıkla:

— Bak, hâlâ acaba nedir diyor. Bu merakı bırak diyoruz sana.

— Ben bunların ellerinden ölmesem bile meraktan öleceğim. Bu kadar garip işlerin içinde bir şey merak etmeden nasıl yaşanır? Merak etmemeye uğraşıyorum, ama olmuyor.

— Eh, kendin bilirsin. Sen de sonra öteki hizmetçilerin yanlarına gidersin.

Hanımefendi telâşla:

— Kaydi, lakırdıyı kesiniz. Gidiniz, bana acımıyor musunuz?

Bu acı hatırlatma üzerine üçümüz birbirimize bakıştık. İçimizde en cesaretlimiz Ruşen Kadınmış. O mumu, aldı, önümüze düştü.

Gene tek başına ecinnilerin ellerine bıraktığımız felâkete uğramış Hanımefendi'ye: «Geceniz hayırlı olsun, Allah rahatlık versin» dileklerinde bulunmak istiyor, ama söylemeye bir türlü dilim varmıyordu. Böyle geceden hayır, rahat ummak zavallıya karşı alaya kalkmak gibi geliyordu. Yavaşça:

— Tanrı size sabır versin. Bu belâlardan yakında kurtarsın...

dedim. Yürüdük. Sofadaki cümbüş bir düğün gecesinde kafaları tam kızıştığı son gürültülü devri andırır bir kerteye gelmişti. Ruşen, kendinden hiç umulmaz bir atılganlıkla çıkacağımız kapıya gümgüm vurarak:

— Haydi artık çekilin, Samsam geldi. Emir getirdi. Herkes odasına gidecek. Bu patırtı nedir?

diye bağırdı. Şamata birdenbire kesildi. Demek ki periler bu ev halkına emirler verdikleri gibi kendileri de gerektiğinde insanlardan işittikleri tembihlere tenezzül edip uymak inceliğinde bulunuyorlardı.

Dışarıya çıktık. Kimse yok. Ne ses var ne seda. Yalnız aşağıdaki sofadan geçerken Şeytan'ın hırlaması üzerine etrafıma bakındım. O tüylülerden bir - ikisinin yan kapılardan kaçıştıklarını gördüm.

XII

ÂŞIK BİR PERİ

KALFA orta katta kaldı. Biz Ruşen'le taşlığa indik. Odalarımıza çekildik. Bütün gariplikleri arasında bu perilerin bir âdeti pek ziyade tuhafıma gidiyordu. Dört candan ibaret bulunan harem halkının toplu olarak bir odada yatmamıza acaba neden razı olmuyorlardı? Kendileri toplanıyorlar da her nedense insanların toplanmasından hoşlanmıyorlar. Bizi birer birer boğmak daha kolay olacağı için mi bu ihtiyatlılığı gösteriyorlar?

Kapımı sürmeledim. Döşeğimi serdim. Kandilimi yakıp yattım. Ama uyumak ne mümkün? Samsam'ın o tüylü suratı, cam gibi parlayan korkunç bakışı gözümün önüne geliyor. Hanımefendi'yle ettikleri o: «Garo, goro, romb rom, bom bom» diye korkunç konuşma hâlâ kulaklarımda çınlıyordu. Kadın bu korkunç dili hangi bilinmez okuldan, hangi sihirli kitaptan öğrenmişti? Zavallının bu kadar acı gariplikler ve tam bir esirlik içinde yaşadığı halde nasıl olup da bütün bütün çıldırmayarak o yarı yarım aklını hâlâ koruyabildiğine şaşıyordum.

Bir gün gelip de bu uğursuz yerden benim için kurtulmak mümkün olursa, bu gördüklerimi kimseye söylemememi sıkı sıkıya tembih ediyorlardı. Ne hoş nasihat... Bunlar kime söylenir? Söylersem zırdeli diye beni hemen tımarhaneye kaparlar.

Merdivenlerde bir konuşma oldu.

— Aman gene başlıyorlar, dedim.

Ben de titremeye başladım. O akşama kadar perilerle olan yakınlığım hemen hemen uzaktandı. Ama bu gece yüz yüze gelecek bir devreye girdi. Onları bu gözlerimle, Ruşen'i, Çeşmifelek'i görür gibi şüphe götürmez gerçek bir açıklıkla görmüştüm. Başka gecelere nispetle korkum kat kat arttı. Şimdi o tüylüler pencerelerin önüne, odanın etrafına dolarlarsa ne yaparım? Hanımefendi gibi dillerini bilmiyorum ki yalvararak şerlerinden kurtulayım? Gürültü gene azdı.

Güzel bir erkek sesiyle bir mâni başladı; sözleri açık Türkçeydi. Şöyle bağırıyordu:

Ah Samsam seni,
Bir gece sarsam seni.
Kucaklamakla doyamam,
Hap gibi yutsam seni.

Zampara ağızlı bir mâni. Ama o sonundaki yutmak pisboğazlığı, sevgilisini çiğ çiğ yemek oburluğu böyle tabiatüstü hallere kadar bir cin ağzından çıkarsa hiç bir sevgili için hoşa gidecek bir şey değil.

Cin hazretleri acab bu çapkınlığı kime yapıyor?

Her halde bana olmamalı. Çünkü onlardan biri benimle evlenmek isteseydi Hanımefendi'nin odasındayken cinlerin elçisi Samsam geldiği vakit elbette buna dair bir haber getirirdi.

Galiba bir delikanlı peri, kendi cinsinden bir hanıma cin usulüne göre aşkını bildiriyor, dedim.

O, benim kalbimden geçen bu gizli soruyu geşfetmiş gibi gene mâni makamıyle şöyle cevap verdi:

Yandı sana yüreğim,
Muhsine, ah meleğim,
Tahammülüm kalmadı,
Aç yorganı gireyim.

Bu aşk ilânının kendime olduğunu anlayınca bütün damarlarım korkudan şahlandı. Her tarafım birden trampet gibi atmaya başladı. Bu atılgan âşığın acele teklifine karşı yatağın içinde döndüm, döndüm, sırığına sarılan kapı perdesi gibi yorganın ortasında âdeta sımsıkı bir tomar oldum. Sevdası taşkın bu kudurmuş cine karşı kullanacak yorgandan başka bir korunma vasıtam yoktu. Bu belâlı sevdalı, mâninin üçüncü parçasına girişti:

Korkma benden güzelim,
Çık bahçeye gezelim.
Dünya derdini unut.
Gel hemen sevişelim.

Benden önceki hizmetçilerin niçin boğulduklarını şimdi anladım. Her korkuya ,her kazaya, belâya göğüs germek kabildi, ama perilerin böyle mâni makamıyle sevda felâketlerine uğramak, namusa saldırışlarına çaresiz katlanmak, bu, aklın alacağı her türlü belâların üstünde bir korkunç şeydi. Küstah sevdalım, ateşli bir sesle âşık Ömervâri iniltiyle yalvarmaya girişti:

Garibinim Şahsenem
Kara gözlü Muhsine'm.
Sade öpüp dişlerim,
Billâhi seni yemem.

İlk oburluğuna şimdi pişman olarak beni yemeyeceğine yemin ediyordu. Ama kim inanır? Korkumdan yalnız yorgana değil, kabil olsa altımdaki şilteye, döşeye de sarılıp dürülerek kaplumbağa gibi bir tarafımı dışarıda bırakmayacaktım.

Birdenbire gürültü kesildi. Yıkılmaya yüz tutmuş köşkün bütün loşluğu derin bir sessizliğe daldı. İçimden yana yana:

— Oh. Yarabbi şükür.

duasıyle bin bir şükre giriştim. Ter buram buram her tarafımdan sızıyor, yorganın içinde nefes alamıyor, boğuluyorum. Azıcık açılsam âşık perinin:

Aç yorganı gireyim

yalvarışına uymuş olacağım. Cin, hemen koynuma giriverecek sanıyorum. Nefes alamayışımı dayanılmaz bir hale getiren bu döşek hapisliği bir saatmı ne kadar sürdü, bilemiyorum. Bayılacak derecede bunaldım. Ağzımı biraz dışarıya çıkardım. Kıpırdadığımı sanki hemen sezdiler. Yükün içinden ince bir tambura sesi başladı:

Zım zım da zım zım,
Zım zım da zım zım,

Bu saz sesi başladıktan sonra gene o deminki ses:

Ben periyim sen insan,
Muhabbetime inan.
Gel ram ol, inat etme,
Olursun sonra pişmen,
Zım zım da zım zım,
Zım zım da zım zım,

Aman Allahım, yer yarılsa da ta bulunmaz derinliğine kadar geçsem. Peri yaklaştı, yalvarış sıklaştı. Hemen gece başımı çekip büzüldüm. Zımbırtı devam ediyor, ama ben yorganın altında koşma mıdır, mâni midir nedir, bu beyitlerin manalarını anlayamıyordum. Eyvah, pek güç durumda kalmıştım. Perinin sevdalı tehditlerini işitmek de benim için pek tehlikeliydi. Bu tehlikeye karşı elden geldiği kadar tedbir alabilmek, beyitlerin manasını tamamıyle işitmekle kabildi. Çaresiz titreye titreye başımı yorgandan gene çıkardım. Şair peri söylüyordu:

Sen bize hoş bakmadın,
Tütsümüzü yakmadın.
Haniya şerbetimiz,
Bizden neye kaçmadın?
Zım zım da zım zım,
Zım zım da zım zım,

Bu kabahatimi yüz bin kere itiraf ederim. Ne dedim de tütsülerini, şerbetlerini bu akşam vermedim? Geldim gelili hakımda ihmalli davranıyorlar, böyle şiddet göstermiyorlardı. Bir kabahatle işin bu kadar kötüleşeciğini nereden bileyim? Bu kusurumu nasıl bağışlatmalı? En ziyade beni korkutan şey sesin yükten gelmesiydi. Demek ben Hanımefendi'nin odasındayken peri gelip yüke gizlenmiş. Ama nasıl olur? Döşeğimi almak için yükü açtığım vakit içinde kimsecikler yoktu. Böyle eli tamburali bir yaratık bulunsaydı göremez miydim? Cin, peri pazarı bu, Onlara kilit kürek olmazmış. Canları nereye isterse girip çıkarlarmış. Dehşet mi dehşet...

Birdenbire perinin sazında bir güçlenme peyda oldu. Melodinin perdesi yükseldi.

Aşkından inliyorum,
Çık döşekten diyorum.
Kucağım açık kaldı,
Çabuk ol, bekliyorum.
Zım zım da zım zım,
Zım zım da zım zım,

Bu perinin elinden nerelere sığınayım Yarabbi? Vücudum baştan aşağıya titriyordu. Artık nezaket sınırını aşan bu âşıkça davete ne kuvvetle karşılık vereceğim? Perinin kızgınlığı gittikçe artıyordu:

Naza yoktur yüzümüz,
Dinlenmeli sözümüz.
Biz ne canlara kıydık,
Dinlenmeli sözümüz.
Zım zım da zım zım,
Zım zım da zım zım,

Odanın hafif bir kandil ışığıyla gölgeler oynatan loşluğu gözümde dipdiri bir korku kesildi. Gene yorgan siperi altına çekildim. Yükte gürültü azdıkça azdı. Artık bu tehdit dolu beyitleri bir müddet dinlemedim. Dizlerime peri ağırlıkları çöküyor, yorganımın içinde beni oradan buradan didikliyorlar, çimdikliyorlar sanıyordum.

Bu kadar korkuya bir insanın dayanma derecesini deneyerek şaşıp kalıyordum. Ben şimdiye kadar niçin bayılmadım? Niçin ölmedim?

Tambura, zım zım duvarları inletiyor, kızgın peri bir boğa gibi bağırıyordu. Bu ezgili, sözlü tehditlerin manasını dinlemek bir belâ, dinlememek daha büyük bir belâ... Öleceksem barı etrafımda neler olduğunu görerek, bilerek öleyim dedim. Başımı gene çıkardım. Azgın âşık, bu insan yiyici sevgisinin son şiddetli mısralarına gelmişti:

Gamgam'a söyleyelim,
Haydi hücum edelim.
Bizden hiç de korkmuyor,
Şu kahpeyi yiyelim.

Vücudumdaki terler şimdi soğudu. Kendimi yorganın içerisinde buz cenderesinde sanıyordum. Perilerin işkenceleri üzerimde gerçekten başlamış gibi inceleyerek döşeğin içinde dönmeye başladım. O sırada pat diye yükün iki kapısı birden açılmaz mı? Baygın baygın bakakaldım. Ölümü anında bir insanın ecelini karşısında boylu boyunca görmesi gibi gözlerim o tüylülerden birine ilişti. Korkunç iri bir baş bana karşı ürkütücü bir sitemle sallanıyordu. Gözlerinin cehennem gibi ateşinden ta havadaki kuşlara zehir saçarak ağzına düşüren yılanların büyüleyici gücü vardı. O korkunç boru sesiyle:

— Laro, gara, goron, dedi.

Bu manasız heceler, bunları ilk defa işittiğimden belki bin defa daha korku verici bir tesirle beynimde öttü. Beynimi zedeledi. Ben, gitgide uyuşuyor, kendimden geçiyor, hiçliğe gömülüyordum. Sanki bütün zerrelerim havaya dağılıyor, eriyor, bitiyordu.

Bütün sinirlerimin, hayatımın üzerinde yokluk sisleri çökmeye başladığı bu sırada bir patırtı daha oldu. Baktım, yük kapısı kapanmış, zebani çekilmiş. Bir-iki geniş nefes almaya uğraşarak:

— Oh, dedim. Galiba bu kadar korkutmayı yeter buldular.

XIII

PERİYLE MÜLÂKAT

BİR canavarın ağzına düşerek nasılsa baygın kurtulan bir av gibi korkudan her tarafım felçli sanılacak kadar bitkin bir haldeydim. Kendimin dünyada mı, yoklukta mı, nerede olduğumu pek açıkça seçemiyordum. Ölmediğimi sahiden anlamak için biraz davranmaya, kımıldamaya kendimi yoklamaya ihtiyacım vardı. Dirseklerimin üzerinde sürüklenerek doğrulmaya uğraştım. Düştüğüm acayip hali incelemek için dalgın dalgın bitkin ve korkak, etrafıma bakınırken küt

etti, yükün kapısı bir daha açıldı. Önceki gibi dehşetli bir korku nöbeti daha geçirmeye vücudumda takat, sinirlerimde mukavemet kalmamıştı. Görmemek için iki avucumla yüzümü hemen kapadım.

Bu defa o anlaşılmaz:

— Laro gara goron...

diline karşılık gevrek, genç bir erkek sesi işitildi:

— Elmasım, hiç korkma. O uğursuz perileri hep savdım. Seni kurtarmaya geldim, diyordu.

Beklenilmeyen bu garanti veriş üzerine parmaklarımı aralayarak baktım. Yükün için de poturlu, mintanlı, köylü kılıklı gürbüz, yakışıklı, sevimli bir delikanlı duruyor. Gene tekrarladı:

— Benden sana bir kötülük gelmeyeceğine inan.

Bu sözde öyle bir tatlılık ve yumuşaklık vardı ki, o köşkteki cinlerin kan içiciliklerine şüphesiz inandığım halde gene bu ses zavallı, yorgun tahammülsüz, uyuşuk beynime hayat suyu gibi iyice diriltici bir tesir gösteriyordu. Ama garantisine hiç mi hiç inanmıyordum. Şimdi cevap vereyim mi, vermeyeyim mi? Ne yapayım? Sözüne karşılık versem daha büyük bir derde mi girmiş olurum? Büsbütün susarsam kızdırmış mı bulunurum? O andaki zihin gücüme göre çözmeme imkân olmayan önemli bir bilmece...

Delikanlı, tatlı bir gülümseyişle:

— Korkma güzelim. Üzülme şekerim. Hasan sana kurban olsun. Ben canımı feda ederim, senin bir kılına zarar geldiğini istemem.

Tuhaf şey!... Bunun adı Samsam, Gamgam, Yamyam değilmiş de Hasan'mış. A, tövbeler olsun inanmam. Beni kandıracak. O peri. Onun aklı var da sanki benim yok, öyle mi? Besbelli beni söyletip bir tuzağa düşürecek. Azıcık daha dişimi sıkıp lakırdı etmeyeyim dedim. O, sesini daha tatlılaştırarak:

— İnat etme, ah canım... Bu geçen dakikaların her biri senin için ne kadar tehlikeli olduğunu bilsen bir saniye susmazsın.

Acaba doğru mu söylüyordu? Perilerle konuşmaya girişmekte bir tehlike yok muydu? Sözlerine cevap versem de, vermesem de ben bir kere bunların eline düşmüştüm. Bana istediklerini yapmalarına ne engel vardı?

Gene o ses, bütün tatlılığıyle devam etti:

— Ben sana düşman değil, büyük bir dostum. Seni kurtarmak için kendimi ne dehşetli bir tehlikeye koyduğumu bilsen cevap vermekte hiç gecikmezsin.

Sözlerinde tesirinden kurtulunamaz bir inandırma gücü vardı. Kendi kendime dedim ki:

— İnat da fena. Şimdi bu peri kızarsa gene birdenbire tüylü, korkunç kılığına girerse beni bütün bütün ürkütür. Bu anda insan görünen şu yaratığı ifrite çevirmeyeyim.

Ricasında devamla:

— Ben de senin gibi insanoğluyum. Neye korkuyorsun?

Artık dayanamadım. Korkudan boğulurcasına titrek bir sesle dedim ki:

— Her sözüne inanırım. Yalnız insan olduğuna beni inandıramazsın.

— Neden? Bende insandan başka şeye benzer bir biçim var mı?

— Şimdilik yok. Ama canın isterse gene birkaç dakika önceki tüylü, korkunç o insandışı biçimine geçebilirsin.

— O deminki tüylü, tehlikeli bir cindi. Ben o değilim.

— Ya sen kimsin?

— Hasan.

— Hasan kim?

— Hasan'ı bilmiyor musun?

— Ben ne Hasan'ı biliyorum, ne Hüseyin'i.

— Çiftlik uşaklarından Hasan. Her gün sizin işinizi gören, size bağlı Hasan...

— Benim çiftlik uşaklarıyle bir alışverişim yok. Hiç birinin yüzünü tanımam.

— İnanmazsan yarın sor, soruştur. Gel, bahçe kapısının aralığından dışarıya bak... Beni şimdi gördüğün gibi genc tıpkı böyle görürsün.

— Affedersin, bu sözlerine inanamam.

— Rica ederim inan. Seni ne yolda istersen öyle inandırayım.

— Nafile, inanamam.

— Hasan'ın varlığı yarın, gözünde gerçekleşirse inanır mısın?

— Gene inanmam.

— Niçin?

— Çünkü belki çiftlikte senin bu şekline tamamıyle uyan bir Hasan vardır. Ama onun kılığına girmek senin için güç bir iş midir?

— İnan Muhsine'ciğim, inan. Ben cin değilim.

— Cin değilsin de böyle kapılar, bacalar kilitli, sürmeli olan bir evde birdenbire yükün içinde nasıl meydana çıktın?

— İlk görüşmemde her sırrımı sana söylersem olmaz. Benim cin olmadığıma inan, güven. Ben senin fedakâr bir dostunum. Seni kurtarmaya geldim.

— Ya deminden «Kahpe, seni yiyeceğim» sözleriyle mâni söyleyen sen değil misin?

— Ben değilim.

— Ya onlar kim?

— Bu evin perileri.

— Bu evin perileri benden ne istiyorlar?

— İstedikleri pek korku verici.

— Aman, beni korkutma.

— Korkutmak istemiyorum ama, gerçeği bilmem gerekiyor da onun için söylüyorum.

— Benden ne istiyorlar? Çabuk söyle...

— Bu köşkün erkek perileri, tekmil, irili ufaklı sana gönül vermişler, aralarında kuvvetli bir rekabet başlamış. O diyor, Muhsine benim olacak; öteki diyor, Muhsine benim olacak. Seni bir türlü aralarında paylaşamıyorlar. Ben de bu cin düşmanlarımın topuna birden meydan okuyarak diyorum ki, hayır, hiç birinizin olmayacak, benim olacak. Çün-

kü ben de onun gibi bir insanım. O ancak bana lâyıktır. Şimdi tehlikenin büyüklüğünü anladın mı?

— Anladım. Ben sizin hiç birinizi sevmiyorum. Beni böyle üzüntüler, korkular, işkencelerle öldüreceğinize, birdenbire gebertiverin de kurtulayım. Çünkü şu uğursuz köşke adım attım atalı geçirdiğim tehlikeleri, çektiğim üzüntüleri bir ben bilirim, bir da Tanrı bilir.

— Benim sana olan sevgim yerden göğe kadar büyüktür. Dünyalara sığmaz bir aşırılıktadır. Seni kurtarmak için hiç bir tehlikeye göze aldırmaktan çekinmem. Benim de senin gibi tamamıyle bir insanoğlu olduğuma kesin olarak inandıktan sonra benim olmaz mısın? Bak, beğenilmeyecek, sevilmiyecek bir delikanlı değilim.

— Sen insansın da böyle büyük bir aşk konusunda perilerle aşık atmaya nasıl kalkışabiliyorsun?

— Ben konağın perilerini çok iyi tanırım. Onların da zayıf tarafları, puntları vardır. Ben de onlara pek büyük güçlükler çıkarır, oyunlar oynayabilirim.

— Perilerle olsun, insanlarla olsun, Tanrı bana haram sevgi kısmet etmesin. Ölüme razıyım.

— Ben sana haram sevgi teklif etmiyorum. Nikâhımız kıyıldıktan sonra sen benim olacaksın.

— Nikâhımız nerede kıyılacak? Havuz başında, perilerin imamı, muhtarıyle mi?

— Hayır, köyde. Halkın karşısında. Kur'an'ı ezbere bilen hafız imam vasıtasıyle... şeriata uygun olarak...

Gerçekten karşımda bu sözleri söyleyen, sevilmeyecek bir delikanlı değildi. Dünyada pek az kadın onun tatlı sesine, çekici bakışlarına, davranışlarına dayanabilirdi. Peri olmadığına tam manasıyle inanabilseydim, benim ona yüreğim çoktan ısınmıştı. Ben büyük bir tehlike içindeydim. Beni kurtarmak için canını fedaya söz veriyordu. Denize düşen yılana sarılır derler. Böyle tehlikeli anlarda kötünün ucuzunu seçmek iyidir derler. Benim de kimsem yok. Hali bilinmeyen, ahlâklı, ahlâksız evlerde hizmetçilikle geziyor, türlü tehlikeler geçiriyorum. Peri şüphesi olmayıp da alelâde bir

zamanda böyle bir delikanlı benimle evlenmke isteseydi hemen kabul ederdim. Ne yalan söyleyeyim, düşünmeye başladım. Bir zaman konuşmadan geçti. Benim biraz yumuşadığımı o anladı. İnandırma gücünü artırmak için sesini daha da tatlılaştırarak:

— Düşünme gülüm... iki gözüm... Ömrünce Hasan sana köle olacaktır. Bu kulluğunu kabul et...

Bu güzel delikanlı, bu mert bakışlı çocuk peri midir? İnsan mıdır? Bunun kesin olarak nasıl anlatayım? Bu gerçeği kestirmek benim için çok önemliydi. Çünkü ona göre ağız kullanacaktım. Evlenmeye razı olsam bir periyle nişanlanmak kim bilir sonraları ne felâketlere yol açardı. Kesenkes reddetsem şüphesiz bundan da birtakım belâlar doğacak... Köşkün bütün erkek perileri bana âşık olmuş. Ben bu kadar güzel miyim? İnsanlardan kapalı olan bahtım perilerden açıldı. Hayırdır inşallah. Başıma neler gelecek? Hep birden beni nereden de beğenmişler? Hay beğenmez olaydılar. Cinlerin böyle benim için aşk yüzünden birbirlerine düşmeleri pek hayır umulacak bir şey değil. Bu ne garip kader! Bu ne uğursuz talih! Bu bir tanesi beni ötekilerin sevda kızgınlıklarından kurtaracak. Peri de olsa kendisini canım pek sevdi. Bütün cesaretimi toplayarak dedim ki:

— Sen periysen size her şey malûmdur. Gönlümden geçenleri keşfetmekte güçlük çekmezsin. Senden hoşlandım. Allah'ın emri, Peygamber'in kavliyle varmaya belki razı olurum.

Delikanlı, sevgiyle kendin geçmiş, iki kolunu açarak:

— Bana dünyaları verdin. Ne söylseem, ne yapsam bu cömertliğine teşekkür edemem.

Sonra iki kolunu omuzlarına doğru çapraz kavuşturdu. Hayalindeki bir sevgiyle sımsıkı sarılır gibi yaparak sanki evlendikten sonra beni böyle saracağını anlattı.

Bu acayip sözleşmeden sonra bir zaman konuşmadan birbirimize bakıştık. Beni seven delikanlının tutkun bakışlarında derin bir sevgi görüyordum. Dedim ki:

— İşte söz kestik. Benden daha ne istiyorsun?

— Senden büyük bir ricam var.

— Nedir?

— Biraz yanına geleyim. Yakından görüşelim.

Aşıkım yüz buldu. Astarını da istiyor. Bu teklife karşı ben gene pirelendim. Böyle karşıdan görüşmek daha hoş değil mi? Niçin yanıma gelmek istiyor? Ama bunun için izin istemesi de büyük bir nezaket eseriydi. Yabanî bir cinin izin istemeden yanıma gelmesine engel var mıydı? Ben de terbiyeli davranmaya uğraşarak:

— Daha birbirimize karşı «namahrem» sayılırız. Evlenme kararımız verilmiş olmakla beraber genc yabancı bir erkekle o kadar yakından görüşmek istemem. Kusura bakma. Bu isteğinde ısrar etme. Yanıma gelebilmekte sana engel olacak hiç bir şey yokken böyle izin istemek nezaketinde bulunuşuna teşekkür ederim.

— Ben sana her şeyi doğru söylemek isterim. Gece yanına gelmek isteğiyle çıldırsam da gene yanına yaklaşmam. Bu senin elindedir.

— Neden?

— Yanıma gelebilmemi istiyorsan boynundaki o muskayı çıkar, bahçeye at. O duvardaki levhayı oradan kaldır.

— Gene korkudan gözlerim faltaşı gibi açıldı. Karşımdaki delikanlının o şekle girmiş, beni aldatmaya çalışan azgın bir cin olduğundan hiç şüphem kalmadı. Ah deli kahpe... Ne dedim de düşünmeden buna evlenme vaat ettim. Domuz, o kadar benim hoşlanacağım bir delikanlı kılığına girmiş ki, nihayet gerçekten değilse de sözle beni kandırmayı becerdi. Pişman pişman, üzüntü içinde dedim ki:

— Tanrı bana acıdı da karşımda aslını tamamıyle saklamana müsaade etmedi. Artık gözümde ne idüğün kesin olarak anlaşıldı. Çekil oradan, geldiğin yere git. İnşallah melekler sizi Kafdağı'nın arkasına sürerler.

— Sen bana varmaya bir kere söz verdin. Artık elimden kurtulamazsın.

— Ben seni insan sanarak söz verdim. Peri olduğun ortaya çıktıktan sonra verdiğim sözün ne hükmü olabilir?

— Bu isteğimden vaz geçemem. Sen benim karım olacaksın. Artık elimin altındasın.

— Bir periyle bir insanın evlendiği nerede görülmüş?

— Çoook...

— Ben bilmiyorum.

— Bilmiyorsan ben öğreteyim. Cin tutmuş birçok kadınlar vardır. Hekimlere gösterirler, hocalara okuturlar. Bir türlü dertlerinin devası bulunmaz. İşte onlar hep bir periyle evlenmiş zavallılardır. Bizim Hanımefendi neye çıldırdı? Bir cine vardı da ondan. Geceleri yanında kimseyi istemez. Odada peri kocasıyle yatar da onun için. Çeşmifelek Kalfa'nın da, Ruşen Abla'nın da birre peri uâşıkları vardır. Buradaki kadınlar hep birer cinin koruyuculuğu altında yaşayabilirler. Bu cinler karargâhında başka türlü yaşamanın imkânı yoktur. Ben de senin erkeğin olayım. Haydi, nazlanma. Boynundan muskayı çıkar, bak ortalık ağarıyor, artık burada duramam.

— Ben kendi cinsim olan insanlarla bile meşru olmayan bir münasebette bulunmadım da seninle mi bulunacağım? Kırk yıl yalvarsan boynumdaki muskayı çıkarmam.

— Kendin bilirsin. Seni de bir gece bu evde kurban giden iki hizmetçi kadın gibi boğuverirler.

— Çok şükür benim muskam var.

— Muskaya o kadar güvenme. O boğulanların da muskaları vardı. Muskaların da tesirleri bozulan anlar, saatlar gelir.

— Boğulmayı böyle bir teklifi kabule tercih ederim.

— Anladım, sen yola geleceksin, ama biraz geç, biraz da güç olacak.

Muskamın manevî gücüne sığınarak:

— Haydi oradanğ hoşt... köpek...

— Biz öyle bir - iki hoşt kıştla darılıp fikrimizden dönmeyiz... Bu gece razı olmazsan Tanrının gecesi çok...

dedi. Trank diye yük kapıyı kapandı. Karşımda kimse kalmadı. Etrafıma bakındım. Odanın perdeleri şafak nurlarıyle ağarmış, hafif bir aydınlık gecenin karanlığını yenerek yayılıyor. Bu geçirdiğim hal neydi? Rüya mı, kâbus mu? Gerçek mi?

Korkudan, çarpıntıdan öyle halsiz düşmüşüm ki, gündüzün emniyetli ışığı derece derece odayı kaplarken döşeğimin içinde kendimden geçişe benzer bir uykuya dalıp gitmiştim.

XIV

MUHSİNE'YE OLAN AYNEN HASAN'A DA OLMUŞ

GÖZLERİMİ açtığım zaman perdeleri güneşin ışıklarıyle büsbütün şen, aydınlık buldum. Vücudum o gece yüz sopa yemiş kadar kırgındı. Güç belâ döşeğimin içinde doğrularak bana işkence yeri olan odamın köşe bucağına bir göz gezdirdim. Her şey yerli yerindeydi. Merakım yükte kaldı. Yük kapısını açtım. İçerisini dikkatle gözden geçirdim. Yükün tavanı, kenarları gayet sağlam. Bir çivi, bir kıymık parçası bile yerinden oynamamış. Hiç delik deşik yok. Her tarafını yokladım. Taş gibi sağlam. Oda kapısına baktım. İçeriden sürmeli duruyor.

O uğursuz peri yüke nereden geldi? Bunlara karşı kapının, bacanın, kilidin, sürmenin hiç para etmediğini artık anladım. Beni gece koruyan muskamı boynumdan çıkarıp öptüm. Duvardaki levhaya kutsayan bir bakışla baktım. Bunların kutsal tesirleriyle o gece perinin aşıkça saldırısından kurtuldum. Ama o atılgan perinin dediğine göre muskayla levhanın koruyucu tesirlerinin hükümsüz kaldığı anlar, saatlar da varmış. O zaman ne yaparım?

Herkes kalktı. Günlük işlerimizle uğraşmaya başladık. Bu gece uğradığım korku verici hali Kalfa'yla Abla'ya anlatayım mı? Onların da birer peri âşıkları varmış. Çeşmifelek

neyse ne... Ama Abla'nın sevdalısı olan peri, acaba o da iyi saatta olsunların zenci cinsinden midir? Köşkün erkek cinleri sevda konusunda pek öyle güç beğenir takımından görünmüyorlar. Tanrı yardımcım olsun. Bunların sevgileri pek öyle hoşa gider bir şey değil. Sevdiklerini çarparak zavallı Hanımefendi gibi deli edip bırakıyorlarmış. Yarabbi aklım, namusum sana emanet! Sen beni bu belâlı köşkten hayırlısıyle kurtar. Ev sahibi o talihsiz kadını da.

Burada açıklamaktan sıkıldığım bir zayıf noktamdan bahsedeceğim. Tanrının bildiğini kuldan ne saklayayım? Akşamki o delikanlı perinin o büyüleyici bakışları gönlümde ona karşı bir eğilim uyandırdı. Nolurdu. Yarabbi, bu bir insanoğlu insan olaydı da bana zevk kısmet edileydi... Beni büyüledi mi ne yaptı? Kollarını açıp da baygın bakışlarıyle beni kucağına davet ettiği o sevdalı tavrını bir türlü aklımdan çıkaramıyorum. Bir periyle sevişmek pek tehlikeli bir macera olmakla beraber, kim bilir insana ne büyük bir zevk verecek. Bu saadet dünyada pek az insana kısmet olur. Bir peri insana nasıl diller dökre, kendini sevdirmek için ne türlü tavırlar takınır, saldırılar yapar?

Aklımdan bu düşünceler geçerken:

— Hay deli kahpe, hiç ecinni sevilir mi?

diye kendimi azarlayarak başımı yumruklamaya başladım. Ben çıldırıyor muyum? Böyle düşündüğüm için yoksa çıldırmış mıydım? Ah, o bana söyledi. «Benim büyüleme gücüme, âşıkça elde edişime yakalandın, artık kurtulamazsın» dedi. Bir peri sevdasına düşüp de artık ömrümün sonu tımarhanede mi geçecekti?

Okudum okudum, etrafıma üfledim. Tanrı'nın yardımına sığındım. Bu peri için yüreğimde derece derece artan sevgiye rağmen dedim ki:

Peri ne kadar yalvarsa tılsımı benim elimde... Boynumdan muskayı çıkarmam ki...

Böyle bir zayıf anına gelebileceğini düşünerek Tanrı'ya yalvardım:

— Sen beni şaşırtma...
duasıyle çok yalvardım.

Aklıma bir şey geldi. Acaba çiflikte Hasan isminde gece bana görünen peri kılığında bir delikanlı var mıydı? O günkü garip bir tesadüf bu şüphemi kesin olarak halletti. Mutfak bacasının birçok yerlerinden sıvaları düşmüş, pencerelerin üzerine topraklar dökülüyordu. Biraz tamire lüzum görülmüştü. Biz mutfakta Abla'yla çalışırken bahçe tarafından kapı vuruldu. Ruşen'in hatırlatması üzerine kapıyı açtım. Ellerinde birer küfe harç, iki erkek içeriye girmek sitiyorlardı. Ruşen:

— Biz başlarımızı örtelim de gelsinler, dedi.

Örtündük. Erkekler girdiler. Bir de ne bakayım? İçeriye girenler bir duvarcıyla beraber gece bana gelen peri Hasan değil mi? Çarpıntıdan dizlerimin bağı çözülmeye, gözlerim kararmaya başladı. Duvara tutunmasaydım düşecektim. Evet, Hasan... Yükün içinden yana yakıla bana aşkını bildiren o güzel delikanlı. Dizlerinde sarı aba potur, arkasında kırmızı basma mintan. Aynı aynına geceki şekil ve kılıkta... O tatlı bakış, o çekici gülümseme, o yiğitçe tavırlar, hep o. Peri olsun, insan olsun, ne olursa olsun. Ayrı ayrı doğmuş iki yaratık birbirine bu kadar benzeyemez. Kendi kendime:

— Bunda bir iş var. Ya bu akşam bana görünen peri bir insandı. Yahut ki bu Hasan peridir. Bunun ikisi kabil değil ayrı ayrı birer şahıs olamaz. İnsansa, her tarafı sımsıkı çivili bir yükten nasıl meydana çıktı. Periyse, insanlar arasında insanlara mahsus bir geçim zorunluğuyle nasıl çalışıyor?
dedim. Bu bilmecenin kesin olarak çözümüne kadar ben meraktan öleceğim. Geciki sevdalı yalvarışına karşı kendimde uyanan eğilim Hasan'ı öyle poturuyle, mintanıyle, o büyüleyici bakışıyle gözlerimin önünde gerçek bir biçim ve madde halinde bulunca büsbütün kuvvetlendi. Şimdi şiddetle merak ettiğim bir ikinci nokta vardı: Bana âşık olan peri Hasan'ın bu insan kılığına da benim için bir sevgisi var mıydı? Ona tıpkısı tıpkısına eş olan perinin bana karşı duy-

duğu sevgiyi bu insan Hasan da duyuyor muydu? Bunu anlamak için çıldırıyordum.

Ruşen Abla'nın sebze soymakla, duvarcının ocağın sıvalarını yoklamakla uğraştığı bir sırada Hasan bana gözünü dikti. Dikkatle baktı. Bu bakış gene o, geceki büyüleyici bakıştı. Tatlı bir çırpıntıyla yüreğimde sıcak bir şeyin fıkırdadığını hissettim. Elimde olmadan gözlerim süzüldü' Hasan'ın bu âşıkça bakışına hafif bir gülümsemeyle karşılık vermekten kendimi alamadım. Şüphem kalmadı. Bu delikanlıyla aramızda gönülden gönüle bir sevgi vardı.

Duvarcı ustası elindeki malayla sıvaların çürük kısımlarını, vurup vurup düşürüyordu. Hasan'a döndü:

— Haydi, bahçeden merdiveni al da getir, dedi.

Hasan bu fırsatı ganimet sayarak bana:

— Merdiven büyüktür, yalnız zor gelir. Kardeş beraber gel de getirelim.
diye teklif etti. Ben biraz şaşalayıp kaldım. Ruşen bu duralamamı görünce:

— Haydi kız, beraber git. Hasan'dan ne sıkılıyorsun? O senin kardeşin...
diye azarlayarak beni yardıma yolladı. Bu delikanlının adı Hasan olduğunu bir başka ağızdan da işitince büsbütün tuhaf bir hale uğradım. Arkasından yürüdüm. Bahçeye çıktık. Bir kısmı iri ağaçların gölgelerine gömülmüş koca ıssız bahçe. Merdiven epeyce uzaktaymış. Yan yana giderken göz ucuyle Hasan'a bakıyordum. Yüzü gecenin loşluğuyle seçemediğim pembe bir tazelikle gülümser, kovu kumral bıyıklı bir çift kaş kadar dudak üstlerini süslemiş, ağzı, burnu biçimli, mert bakışlı, aslan gibi bir delikanlı. Yüreğim içimde hop hop oynuyordu. O da beni geceki haline benzer tutkun bakışlarla gizli gizli süzüyordu. Birdenbire durarak sanki her kelimesinden sevgiler dalgalanan bir sesle dedi ki:

— Muhsine Hanım, senden bir şey rica edeceğim. Doğru söyler misin?

Titrek bir sesle cevap verdim:

— Söylerim. Ben zaten yalandan hoşlanmam.

— Sen önceden peri miydin, yoksa bu köşke geldikten sonra mı karıştın?

— Ben ne önceden periydim, ne de çok şükür buraya geldikten sonra onlara karıştım.

— Ya nasıl oluyor da dün gece odamın kapısı sürgülüyken yükün içinden çıktın?

Bu acayip soruya karşı kendimi tutamayarak bağırdım:

— A, ben mi?

— Evet, sen.

— Aman hayırdır inşallah. Rüya görmüş olmayasın?

— Hayır, rüya değil. Önce ben gözükmeden yükün içinde saz çaldın. Birçok beyitler okudun.

— Hayretimden boğulacağım. Ben ömrümde elime saz almış bir kadın değilim. Hem kadın kısmı tambura çalar mı?

— Ne güzel çalıyordun. Hâlâ sesi kulaklarımda duruyor.

— Hay bütün belâlardan sen sakla Yarabbi... Ne garip bir hal.

— Önce saçları burma burma yılanlara benzeyen çirkin, korkunç bir cadı şeklinde göründün. Beni korkudan titrettin. Sonra şimdiki gibi güzel bir kadın yüzü bağladın. İşte arkanda gene bu beyaz entari vardı. Birtakım diller dökerek beni kandırmaya uğraştın. Ayıp değil ya... Ne de olsa delikanlılık var başta. Ben de dayanamadım, seni döşeğime davet ettim. Sonra boynumdan muskamı çıkarmamı, duvardaki levhayı kaldırmamı teklif ettin .O zaman senin güzel bir kadın kılığında kuduz bir cin olduğuna şüphem kalmadı. Seni kovdum. Sonra: «Yarın akşam gene gelirim. Sana ilgi duyuyorum, artık elimden kurtulamazsın» tehditleriyle ortalık ağardığı için çekilip gittin...

— Vallahi şaşkınlığımdan şimdi öleceğim. Kardeşim, Hasan, sözlerime inan. Ben öyle sevgimi bildirmek için gece uşakların odasına gidecek namussuz bir kadın değilim. Dur, daha tuhafı var. Sen de biraz beni dinle. Söylemeye pek sı-

kılıyorum, ama ne belâlara uğramakta olduğumuzu bilmen lâzım. Çaresiz kaldım da işte onun için anlatıyorum. Dün gece sen de benim odama geldin.

Hasan, derin bir şaşkınlık içinde gözlerini açıp:

— Ben mi?

— Evet, sen... İşte tıpkı bu potur, bu mintanınla...

— Pek yanılıyorsun.

— Hiç yanılmıyorum. Rica ederim dinle.

— Beni gece haremde kadınların odasına girip saldıracak kadar adi, lânet bir adam mı sanıyorsun?

— Benim ne zannettiğimin ehemmiyeti yok. Ben sana gerçeği anlatıyorum. Eğer dün geceye kadar selâmlıkta sana benzer Hasan isminde bir delikanlı bulunduğundan haberim var idiyse ki gözüm su gibi önüme aksın. Tanrı'nın gazabına uğrayayım.

— Beni çıldırtacaksın.

— Beynim içimde pireleniyor. Benim de çıldırmama bir şey kalmadı. Yahut ikimiz de çıldırmışız da haberimiz yok. Dün gece seni o kadar ayan beyan gördüm ki eğer ressam olaydım bütün asıl çizgilerinle resmini çizerdim.

— Öf, meraktan biteceğim.

— Dinle kardeşim dinle. Sen de önce bana insanla canavar arasında pek korkunç bir şekilde göründün. Tambura çaldın. Yarısı âşıkça, yarısı yamyamca, kafiyeleri bozuk mâniler söyledin. Korkudan ölüyordum. Sonra muskamla levhayı odadan çıkarmamı teklif ettin. O zaman bütün bütün korkuya kapıldım. Senin cin olduğunda şüphem kalmadı. Ortalık ağarıyordu. «Allah'ın gecesi çok, gene gelirim» dedin, çekilip gittin. Kuzum Hasan'cığım, bir daha gelirsen o kadar korkutma. Korkudan bayılıp belki bir daha ayılamam.

— Söylediğin lakırdıya bak. O benim elimde mi? Sana gelen ben değilim diyorum. İnanmıyor musun?

— Bu evin perileri de, insanları da pek acayip. Hepsi birbirine karışmış.

— O gelen sen değilsen mutlaka senin perin olacak.

— Besbelli.

— Perinle münasebette bulunuyorsan ona söyle, bana o kadar işkence etmesin. Hem bir daha gözükmesin.

— Bunda benim hiç kabahatim yok. Ben o hınzıra nerede rastlayacağım? Bana gözükmüyor ki...

— Sana ne kadar benziyor... Görsen şaşırır, sen o musun, yoksa o sen midir, imkânı yok ayırt edemezsin, kendini kaybedersin.

— Vay melun vay... Benim ağzımdan sana aşk ilân ediyor ha...

— Aman melun deme. Belki kızdırırsın, sonra bana etmediğini bırakmaz.

— Ben de senden rica ederim. Geceleri odamda yükümün içinde meydana çıktığın vakit vücudunun en güzel yerlerini açıp bana gösterme. Erkeklik halidir bu. Belki dayanamam da bir günaha girerim.

— Sus, ağzına biber doldururum. O nasıl lakırdı? Beni başı açık orospu yerine mi koyuyorsun?

— Estağfurullah Muhsine'ciğim. Senin ne kadar namuslu bir kadın olduğunu halinden anlıyorum. Sen buraya geleli ne kadar oldu, eteğinin ucunu bile bir erkeğe göstermedin. Beni affet. Benim bu sözüm, senin perin olan o kaltağadır. Yosma o kadar sana benziyor ki şaşırıp aldanmamak kabil değil. Ben de ressam olaydım, senin en gizli yerlerinin tıpkı tıpkısına şurada haritasını çizerdim.

— Yerin dibine giresi utanmaz kahpe...

— Sen de perin için fena söyleme. Kızarsa sonra beni kim bilir ne belâlara sokar.

— Böyle utanmaz bir perim olduğu için karşında yerlere geçiyorum. Ne utanmaz karıymış o. Yanına ilk çıkışında soyunup her tarafını sana göstermiş. İlâhi, yaşı yerlerde sayılsın. Namusumu bir paralık etti. Ona bakıp beni de sakın açık saçık bir kadın sanma...

— Böyle bir şey sanmayacağıma dair demin sana kesin söz söylemedim mi?

— Şakaya gelmez, namustur bu. Belki görünüşte öyle söylersin de içinden gene şüphe edersin.

— Korkma, etmem.

— Senin perin de az sırnaşık utanmazlardan değil ha... Sözüme gücenme. Perine söylüyorum. O edepsizler kılıkça bize tıpkı benziyorlar, ama Tanrıya şükür, ahlâkça bizim onları andırır zerre kadar yerimiz yok. İşte ben de görüyorum. Sen de gayet erkek bir çocuksun. Onlar ne rezillik yaparlarsa yapsınlar, bundan bize bir zarar gelmez. Biz ikimiz, dünya ve ahret, kardeş olalım.

Hasan bu son teklifim karşısında derin derin sustu. İçimden:

— Acaba beni kız kardeşliğe kabul için utanıyor mu? dedim. Bir ağacın önüne yan yatırılmış olan merdivene yaklaştık. Hasan merdivene elini uzatmazdan önce biraz utangaç bir tavır alarak:

— Sana söyleyecek son bir sözüm var. Bunu gönlümden kopan bir gerçek olarak kabul et...

Yüreğimi bir gümbürtü aldı. Kıpkırmızı kesildim. Dinliyordum. Hasan devam etti:

— Senin perinin bana karşı gösterdiği hoppalığa ben fena halde kapıldım. Gönlümde sönmez bir ateş alevlendi. O hayalet gözümün önünden gitti ama bu yanma duruyor. Seni çıldırasıya seviyorum.

Hasan'ın bu açıklamasından öylesine sevindim ki, sanki o anda göğsümün bütün uzuvları bu büyük sadetin verdiği genişlikle şişti. Sevincimden nefes alamaz bir hale geldim. Lâkin kadın olduğum için bu açıklamaya karşı hemen sırıtı vermeyerek ciddî bir vaziyetle nazlanır gibi görünmek gereğini duydum. Utangaç ve namuslu bir ağırbaşlılıkla dedim ki:

— Hasan, ağzından çıkanı kulağın işitsin. Namusundan şüphe edilir bir kadın olmadığımı sana kaç defa söyledim. Perimin utanmazlığından cesaret alarak bana karşı bu ağızlara kalkışma, rica ederim.

— Affedersin, sana fena bir ağız kullanmadım. Namusu-

nu ben senden ziyade beğendiğim için sana karşı sevgim daha ziyade büyüdü. Allah'ın emri, Peygamber'in kavliyle seninle evlenmek istiyorum. Geri çevirme, beni öldürürsün. Köy delikanlıları mert oğlu mert ve sözlerinin eri olurlar.

Bu cümleleri o kadar temizlikle söyledi ki, duyduğum saadet duygusundan ağlamaklı oldum. Ama sözü gene şakaya boğarak:

— Aman Yarabbi... Sen de tıpkı perine benziyorsun. O da akşam bana işte böyle yeminle evlenme teklifinde bulundu.

Hasan birden parlayarak:

— Sakın benden başkasına evlenme vaat etme. Peri olsun, her kim olursa olsun, yalnız onu değil, bütün dünyayı yakarım.

Artık dayanamadım:

— Mert çocuk... Bir kadın için açıklanması güç olmakla beraber söyleyeyim ki akşam senin perine karşı şiddetli bir eğilim de bende uyandı. Aynı macera, kaderin aynı görünüşü, aynı garip hal ikimizde birden olmuş.

O, hemen ağzını tutmak için elini uzatarak:

— Söyleme, söyleme... Perim değil ya, kim olursa olsun, bir başkası hakkında gönlünün ona aktığı sözünü işitmek istemem. Ben seni perimden değil, gözümden bile kıskınıyorum. O domuzun benim kılığıma girerek seni baştan çıkarması ihtimalini düşündükçe beynim yanıyor.

— Siz erkekler ne kadar bencil oluyorsunuz? Ya ben seni kendi perim olan o kahpe karıdan kıskanmaz mıyım? Kaltak ne kadar da oynak, ne kadar da hoppaymış. Ya bu gece gene karşına gelir de soyunup dökünerek gözlerini iştahla çekmeye uğraşırsa, sonra belki beni bırakıp onu seversin.

— Elmasım, bunu hiç merak etme. Sen tıpkı osun. Aynen birbirine benzeyen iki kadından namuslu dururken neye utanmazını seçeyim?

— Onun sana o kadar açık saçık göründüğünü istemem.

— Öyleyse emret. Gece karşımda göründüğü zaman o yellozun göğsüne bir tabanca sıkayım.

— Yok, yok, olmaz... Sonra o dişi perinin erkeğini kızdırırsın belki. O da gelip beni vurur. Hem bu erkek, kadın iki periyi birbirimizden kıskandığımız gibi onların da aynen bizi kıskanmadıkları ne malûm? Hasan, bu bizimki pek belâlı bir sevgi. Biz yalnız kendi kendimize kalsak çok iyi. Ama sevgimizin arasında böyle dolambaçlı, erkekli dişili iki peri vücudu bulundukça bir şaşırtmaya uğramak tehlikesi bizim için her zaman var. Tanrım saklasın.

— Sanırım ki ben seni alınca sana gelen erkek peri de bana görünen kadın periyi alır, böylelikle tehlike kalmaz.

— Bu belâlı köşkten kurtulupta birbirimizin nasıl alacağız.

— Orası bana ait bir iş. Sen yalnız bana varmaya söz ver. Ötesi kolay. Söz veriyor musun?

— Veriyorum.

— Ama benim sözüm şaka değildir. Her ne güçlükle karşılaşırsak karşılaşalım, yılmayacağız. Ölüm var, ayrılık yok.

Ben de tekrar ettim:

— Ölüm var, ayrılık yok...

Dönüşümüzün uzamasından meraka düşmemeleri için başından, ucundan merdiveni tutup mutfağa girdik.

XV

TUHAF BİR İMTİHAN

HAY yezit karı hay... O perim olacak kaltağa o kadar kızıyordum ki, bir elime geçirsen cinliğine periliğine bakmayarak hemen üstüne saldırıp pars gibi ayıracaktım. Benim kılığıma girip de kendini heriflere peşkeş çekiyormuş.

Ruşen'le işimizi bitirdik. Mutfaktan çıktık. O kızgınlıkla Abla'ya dedim ki:

— Burada bir peri karısı varmış. Benim kılığıma girerek

gece heriflere açık saçık görünüyor, koynuna çağırıyormuş. Her şeye dayanılır, ama buna dayanılır mı? Namustur bu...

— Kim söyledi ayol? Hasan mı? Edepsize bak. Dışarıdan içeriye lakırdı mı getiriyor? Ben ona terbiyesini veririm. Öyle şeylere aldırma. Benim için neler söylediler. Sözde ben geceleri süslenir de köyün muhtarına, müşteriye gidermişim. Kaç defa bana gece allı pullu rastlamışlar. Çeşmifelek'i de kâhyayla söylerler. İyi saatta olsunlar, bize yapmadıkları şakayı, bırakırlır mı? Ne olacak, hoş geçinmeli. Hem sen o Hasan'ın sözüne bakma. O tekin değildir. Ben ona kaç kere merdiven başında rastladım.

— Ay, o Hasan peri midir?

— Ne olduğu belirsiz. Şüphelidir. Hiç o kadar güzel delikanlıyı periler zaptetmeden bırakırlar mı? Peri kızları hep ona âşıktır. İnsanlardan ona gönül veren kadını boğarlar. Haydi şimdi lakırdıyı bırak, şerbetleri ez. Bu akşam havuz başında toplantı var. Hep çıkacağız.

Hazırlığa başladım. Ama aklım tamamıyle Hasan'la doluydu. Bütün ruhumla vaz geçilmesi imkânsız, insafsız, bir aşkla seviyordum. Rakibim olarak bin peri kızı çıksa Hasan'dan vazgeçmeyecektim. Boğulmayı, ölümün her çeşidini gözüme aldırdım. «Ölüm var, ayrılık yok.» İşte bu kararda ayak direyerek ölecektim.

Akşam oldu. Temiz, beyaz entariler giydik. Saçlarımızı döktük, ellerimizde buhurdanlar, Hanımefendi önde, biz derecemize göre uzunlama bir çizgi üzerine arkada, benim o zamana kadar girmemiş olduğum o gizli iç bahçeye çıktık. Ay, yüzyıllar görmüş ağaçlara bol bol ışık dökmüş, içinde birkaç kurbağa vaklaması işitilen büyük havuzun yeşil suları ay ışığına karşı bir ayna gibi parlıyor, duvar kenarlarını tamamıyle gözlerde gizleyen ağaçların korkutucu, gizlilik dolu gölgeleri yüreklere korku salıyordu.

Zikredicimiz Ruşen Abla'ydı. Türkçe'ye (Arapça'ya) kısacası insan dillerinden birine mal edilmesi güç, anlaşılmaz garip kelimelerden yapma mavalımsı bir makam tutturdu. Biz bu tekkede oturanların zikretmekten gelen haykırışlarına «Hû» larla dem tutarak, beste usulüne ayak uydurarak

havuzun etrafını çepeçevre dönmeye başladık. Döndük, döndük, belki bir saat oldu. Arabın boğazında söyleme gücü, bizim bacaklarımızda yürüyecek hal kalmadı. Etrafta kurbağalardan başka bu devranımızın dinleyicisi, bir seyircisi yoktu. Bu acayip törenin pek acemisi olduğum için çıkacak halleri bekleyerek bitiyordum. Abla'nın yorgunluktan sesi çatal çatal oldu. Biz gene dönüyorduk. Nihayet yüksek ağacın birinden «Hû, hû, hû» matemli sesiyle bir baykuş öttü. Korkudan içim titredi. Biz bu kumandaya karşı coşmayı bırakarak yan yana bir sıraya dizildik. Yerlere kadar boyun kestik. Arkasından:

— Gara, gora, gara, rarara...

diye insanla boru sesi arasında bir şey öttü. Biz bu ikinci kumandaya da derin bir boyun kırdık.

Hemen çifte nara eşliğinde çığırtmaya benzer bir düdük sesi duyuldu. Pek garip bir curcuna havası başladı. Etrafta bir şey görünmüyor, bu ahenk, ağaçların altında, karanlıklardan geliyordu. Peri zikredicileri haykırışa girişti. Besbelli benim şerefime olacak, sözler Türkçeydi. Bu curcuna usulüne ayak uydurarak biz de sıçramaya başladık. Çifte narayla düdüğün ahengine uydurarak söylenen garip sözler şunlardı:

Haseki, dere seki, pösteki,
Nalın teki, sendeki, bendeki,
Dümtek, dümtek, dümtek,
Mertek, köstek, ördek,

. . . .

Haydi babam bum,
Mum, kum, Rum,
Gözlerini yum
Ağzını aç,
Geliyorum kaç.
On beş kırbaç
Kulaç kulaç

. . . .

Çabuk laçka,
Maçka plaçka.

. . . .

Haydi babam kertenkele,
Nerden gele, sana gele, bana gele,
Hergele, küt pat,
Kıpırdama yat,

. . . .

Mana bağıntısından uzak bu sözlerle mızıka belki bir saat kadar sürdü. Yorgunluktan bitti sandığım Ruşen Abla'ya bu havanın ferahlığıyle öyle bir heves ve gayret geldi ki, dümdeklere uydurup attığı göbeklere şaşarak bakıyordum.

Hanımefendi, Çeşmifelek, ben, biz artık sıçrayamıyorduk. Düşecek birer hale geldik. Çok şükür gene bir:

— Garara, garara...

kumandasıyle curcunaya son verildi. Havuzun kenarındaki sandalyelere dizilip oturduk. Acaba şimdi ne başlayacak?

Pek yorgunluklu bir oyun olmasa diye tasalanmaya başladım. Yanımda oturan Çeşmifelek'in kulağına eğilerek usulca sordum:

— Şimdi ne olacak?

— İmtihan var.

— Ay bana da soracaklar mı?

— Hepimize.

— Bana hiç bir şey öğretmediniz. Nasıl cevap vereceğim şimdi?

— Ne soracakları belli olmaz ki öğretelim. Aklın erdiği kadar cevap verirsin...

— Ben ömrümde hiç bir mektepte imtihana girmedim. Okuyup yazmam bile yok. Şimdi başıma gelenleri gördünüz mü?

— Onlar senin bilginin ne kadar olduğunu bilirler, ona göre sorarlar. Yalnız sorduklarına zıt cevaplar vermemeye gayret et.

Gümbürtüye benzer kalın bir erkek sesi duyuldu:

— Hanımefendi...

— Hazırım efendim.

— Vakitsiz şeytan minaresine çıkan bodur meyzin ne okur?

— Övgünüzü söyler efendim.

— İnsanın dişlerini ağzından söküp başka bir yerine

koymak gerekirse neresi uygundur?

— Gözleri efendim.

— Neden?

— Çünkü bazı kötü yaradılışlı kimseler kendi cinslerinden olanları gözleriyle de yerler...

— Kuyu kovaya girer mi?

— Görünüşte girmez görünür, ama yardımınızla bu da olur.

— Nasıl?

— Bu dünyada bütün şekiller birbirine göre değerlenir. İçi dışına dönerse kabın içi kap haline gelir efendim.

— Çuvaldızı kendine, iğneyi başkasına batırmalıdır atalar sözünü söyleyen için fikriniz nedir?

— Söyleyen pek kurnazmış efendim.

— Neden?

— Çünkü bu öğüdüyle kendini «gayri» bakanında bulundurup çuvaldızı âleme batırarak iğneyi kendine çevirttirmek istiyor.

— Bir hünsanın erkekliği kadınlığı, yani iki cinsliliği de aynı olgunlukta bulunsa, hem bir erkekle, hem bir kadınla evlense, hünsanın karısı ve kocası olan kimseler gene o bağlandıkları şahsa ikinci derecede akraba olarak ne düşerler?

— Bunlar gene o şahsa yenge ve enişte olurlar efendim.

— Ne bakımdan?

— Erkeklik, kadınlık kendinde toplandığı için ortaya çıkan ikili kimsenin iki yarısı birbirine göre kız ve erkek kardeş sayılacaklarından bunların karı ve kocaları da gene o hünsaya yenge ve enişte düşerler efendim.

Birçok kalın sesler:

— Kırk bir buçuk maşallah... Bin aferin... Yüz yıldız, doksan dağ, yedi derya verdik...

Ne bilgin şeymiş bu periler. Hanımefendi'ye de gerçekten kırk bir buçuk maşallah. Bülbül gibi cevap verdi. Okumuş kadın, her şeyi biliyor. Zavallıya gene deli diyorlar. Fetva kapısından kırk sarıklı gelse bu soruların cevabını zor verirler. Hepsi güç. Hele son soruyu iyi anlayamadım. Hünsanın biri hem kocaya varmış, hem de bir karı mı almış, ne yapmış? Allah Allah... Bunları birbirine yenge, enişte düşerlermiş. Acaba bana neler soracaklar? Ben bodur

meyzinin şeytan minaresinde ne okuduğunu ne bileyim? Ömrümde böyle şey işitmedik ki. Benim bildiğim şeytan minaresi deniz kenarında bulunur. Onun kadar küçülüyordum. İmtihan heyetinin başkanı o gudubet sesiyle gene bağırdı:

— Ruşen Abla...

Arap bir derlendi, toplandı, cevap verdi:

— Hazırım şahım...

— Çorba pişirmek için bir havuza pirinç atsak, ateşi nereye yakmalı?

Abla, meselenin zorluğundan iskemlenin üstünde birkaç defa oturup kalkarak birçok yutkundu. Sonunda şu cevabı buldu:

— Efendim, testi kababı gibi korları havuzun etrafına dizerim.

Hemen çifte nara, çığırtma bu opera heyetinin inceli kalınlı sesleriyle başladı:

Bilemedi Ruşen hah hah hah,
Bilemedi Ruşen hah hah hah...

Hanımefendi'nin işareti üzerine hepimiz kalktık. Bu havayla göbek atmaya başladık.

Çalgı sustu. Gene oturduk. Arap sıkıntısından terliyordu. Dedi ki:

— Efendim, pek zor sual sordunuz. Havuzun altına ne odun yakılır, ne sacayağı konur. Kırk yıllık ahçıyım, hiç havuz da çorba pişirmedim.

— Böyle bir güçlükle karşılaşırsan ne yaparsın?

— Siz efendilerimden birini yardıma çağırırım. Havuzun altına üflersiniz, ateş olur.

Bu cevap besbelli hoşa gitti. İkinci suale geriştiler:

— Halatı dikiş iğnesine geçirebilir misin?

— Geçiririm efendim.

— Tarif et.

— Destelerle dikiş iğnesi alırım. Her biri bir iğneden geçecek incelikte halatı ince ince bölerim. İşte böyle hepsini geçiririm.

— Bir kazevide kaç pirinç olduğunu saymadan anlayabilir misin?

Abla, derin derin bir düşündü. İki elini havaya kaldırıp (Yardım ya şahım) diye birkaç kere haykırdı. Bu periler insanı zorla çıldırtacaklar... Bir kazevi pirincin kaç tane olduğu saymadan bilinir mi? İnsan saysa da çıldırır, saymadan düşünse de. Zavallı Abla, kayıp âleminden bir zaman yardım bekler gibi kaldıktan sonra güya kulağına bir şey fısıldamışlar gibi:

— Bilirim, dedi.

— Söyle, nasıl?

— Sayarak avcuma yüz tane pirinç alırım. Bunun kaç dirhem olduğunu bir küçük terazide tartarım. Bu kaç dirhem geliyorsa, sonra ona bir o kadar daha eklerim. Bunu katı katına büyütürüm. Otuz-kırk okka yaparım. Daha sonra kazeviyi büyük bir terazide kendi okkalarımla tartarım. Aşağı-yukarı kazevide kaç tane pirinç olduğu anlaşılır...

— Keçi kuluçka olduğu vakit altına kaç yumurta korlar?

Arap, genc şahından yardım istemek için gökyüzüne doğru haykırarak bir dinledi. Besbelli bu sefer kulağına bir şey fısıldayan olmadı. Düşündü, düşündü, artık bilgisizliğini açıklayıp boynunu eğerek:

— Pes, ya Pirim... Keçinin kuluçkaya oturduğunu bilmiyorum.

Gene opera başladı. Biz hep birden oyuna kalkarak:

Bilemedi Ruşen hah hah hah,
Bilemedi Ruşen hah hah hah.

İçimizde en iyi göbek kıvıran gene zavallı Abla'ydı. İmtihan heyetinden:

— Abla'ya yedi maşallah, on aferin, beş köy, iki göl, dört tepe verildi...

Zavallı Abla, «üssü mizan»ı doldurarak sınıf geçti galiba.

Ses:

— Kalfa!

— Hazırım Efendim...

— Bir baba birer kuşak atlayarak hangi akrabasının ortasında bulunur?

— Dedesiyle torununun efendim.

— Kuyunun dibi ağzına çevrilirse suyu nerede kalır?

Kalfa, bu imtihanlara alışkın olmakla beraber, fena halde şaşaladı. Ben şimdi aklımdan bir kuyu tasarlayarak onu şöyle hayal gözümde altüst çevirmeye uğraşarak suyu nereye gideceğini bulayım diyorum, üstünüze iyilik sağlık, aklıma fenalık gelir gibi oluyor. Biraz daha aşağı yukarı oynatsam ona bir karar kıldırıncaya kadar zihnim de beraber oynayacak. Bu köşkte ben aklımı tastamam koruyarak Hasan'a varamayacağımı anlıyordum.

Çeşmifelek pek düşündükten sonra:

— Su gene aşağıda kalır. Kuyunun dibiyle yukarı taraftan örtülmüş bulunur...

Bilemedi Kalfa hah hah hah...
Bilemedi Kalfa hah hah hah,

— Eskialipaşa'yı Yenikapı'ya, Çukurbostan'ı Düşzce'ye taşısalar Galata kulesi nerede kalır?

Kalfa bu karışık meseleyi aklında uzun uzadıya düşünerek bir ölçtükten, biçimine soktuktan sonra:

— Galata kulesi Samatya'ya gelir galiba?

Ben göbek atmaya hazırlandım. Çünkü Çukurbaston ta Düzce'ye kadar gittikten sonra Samatya'nın nerede kalacağını hesaplamaya ben mühendis isterim. Dediğim oldu. Ahenk başladı:

Bilemedi Kalfa hoppala hoppa,
Bilemedi Kalfa hoppala hoppa.

— Kalfa, sana bir lira vereceğiz. Bu parayla bize bir koyun alacaksın. Bu hayvanın etinden külbastı, tüyünden bir seccade. Hem de sonra koyunu diri, parayı geri isteriz. Nasıl yaparsın?

Kalfa'yı sıktılar. Bu, olmaz bir teklifti. Fikrime göre artık periler halt ediyorlardı. Böyle birbirinin ardına birkaç meseleyi çözememek nasıl bir cezayı davet eder, bilemedi-

ğimden zavallı Çeşmifelek'e acıyordum. Kalfa sıkıntısından birkaç kere pufladı, kalktı, oturdu. Nihayet, yalvaran iki elini perisine doğru uzatıp «İmdadıma yetiş» diye mırıldandı. İskemlelerimizin arkasından o tüylülerden biri belirdi. Kalfa'ya bir şeyler fısıldadı. Çekildi. Bu yardım o kadar çabuk oldu ki hemen benden başka kimse farkına varmadı, sanırım. O zaman Çeşmifelek, bülbül gibi cevaba girişti:

— Efendim, verdiğiniz liranın yarısıyle bir koyun alırım. Hayvanı hadım eder, çıkacak etinden haddim olmayarak size külbastı pişiririm. Tüyünü kırpar, bir seccade dokurum. Sonra kalan yarım lirayla beraber koyunu diri olarak geri veririm.

O anda imtihan heyeti içinde:

— Bu, Kalfa'nın bilişi. değil. Bunu fısıldadılar...
diye bir gürültü koptu. Oyun havası başladı:

Bilemedi Kalfa hoppala hoppala
Bilemedi Kalfa hoppala hoppa.

Periler Çeşmifelek'e karşı şiddetli davrandılar. Hak edişine göre şunlar verildi:

Bir çingene köyü, üç ayı postu, yedi şebek (gelir olarak), Kasımpaşa deresinde bir değirmen, Tahtakale'de bir ahçı dükkânı, bir han...

Bu hediyelerin verilmesinden sonra sıra bana geldi.

— Muhsine Kadın!

— Hazırım şahım...

— Eşekanırtan, Devaoğlu yokuşundan kaç parmak yüksektir?

Hemen anladım ki acemiliğime bakıp bana pek enayice sorular soruyorlar. Ama o iki yokuş parmak hesabına gelmez. Ben de ağzıma geleni atar, birkaç çingene mahallesi gelirini sağlar, rahat rahat geçinirim diye düşünüp cevap vermeye hazırlanırken, ben çağırmadan sandalyemin arkasında bir tüylü belirdi. Korktum. Söyleyeceğimi bütün bütün şaşırdım. Meğer beni de koruyan periler varmış. O, kulağıma fısıldıyor, ben söylüyordum:

— Efendim, Eşekanırtan, Deveoğlu yokuşundan tam sekiz parmak, altı buçuk nokta yüksektir.

— Hah, hah, hah...
diye bir kahkahadan sonra sordular:

— Neden biliyorsun?

— Babam merhum, Eşekanırtan'dan eşekle çıkmış. Bir çok uzun feryatlar, uzun anırtılardan sonra hayvanın sekiz ve altı buçuk boyunda anırdığını söylemişti.

Çifte nara başladı:

Hoş söyledi Muhsine peh peh peh,
Hoş söyledi Muhsine peh peh peh.

Kendi hesabıma bir kaç göbek kıvırdım. Ahenk durdu. Yerime oturdum. Ama hemen davullar çalınır, borular öter, canavarlar böğürür gibi bir gürültü koptu.

— Fısıldayan var, itirazları duyuldu.

Usulca arkama baktım ki yardımıma gelen peri kaybolmuş. Şimdi sıfırı tükettim.

Gürültü durdu, imtihan başladı:

— Karadeniz Akdeniz'e niçin karışmaz?

Bakındım, yardım yok. Bu soruya en derin bilgili coğrafya hocaları acaba ne cevap verirler? Düşündüm, taşındım, ancak şu cevabı bulabildim:

— Karadeniz, Boğaziçi'ndeki Şeytan akıntısını geçemez de onun için...

Bilemedi Muhsine kah kah kah,
Bilemedi Muhsine kah kah kah.

— Eşeğin kulaklarını fareye taksalar neye döner?

— Palası enli çingene maşasına...

Ahenk:

Bilemedi Muhsine bak şuna hele,
Bilemedi Muhsine bak şuna hele.

— Torununun memesini emerek büyüyen büyükana kimdir?

— Bilmem. Bilmek için de düşünmeye zihnimin gücü elvermiyor. Aklım çok karıştı.

Mızıka, oyun.

Muhsine kaltak,
At bize taklak,
Lak lak lak lak,
Vak vak vak vak.

Sağlam imtihanda sıfırı aldım. Hediyeler söylenmeye başladı:

— Gelir olarak. Davutpaşa çöplüğü, Gedikpaşa külhanı; yiyecek olarak: Bir küfe salyangoz, birçok kurbağa, kaplumbağa, çorbalık tespih böcekleri... Ferahlık için: Bir kafes bokluca bülbülü, şebekler, köstebekler...

Dağılma borusu öttü. Odalarımıza çekildik.

XVI

KANLI BİR DÖVÜŞME

DÖŞEĞİME girdim. Ama uyumak mümkün olmuyordu. Elimde olmadan aklım hep; halatı dikiş iğnesinden geçirmekle ,suyunu dökmeden kuyuyu baş aşağı etmekle, saymadan bir kazevi pirincin kaç tane olduğunu bulmaya uğraşmakla, torununun memesini emerek büyüyen büyükananın yaratılıp yaratılamayacağına bir çare düşünmekle uğraşıyordu. Bir hekim muayene etse, o gece aklımda elbette yüzde otuz beş - kırk bir noksan, beni delilere yaklaştıran büyük bir azalma bulurdu.

Şimdi perilere alışmış, onlara karışmış gibiyim. Hele bu akşamki imtihanda âdeta yüzgöz olduk. Bana yardıma gelen peri kimdi? Demek onların içinde beni de düşünen, koruyan vardı. Bu, sakın Hasan'ın perisi olmasın?

İmtihan meselelerinin zihnimdeki çatallığı çutallığı, akıl yıkıcılığı içinde Hasan'ın hayali bir ideal gibi dolaşıyordu. Ama ben bir daha onu nerede görebileceğim? Mutfak tamiri gibi bir fırsat her zaman ele geçer mi? Demir kapılarla bir hisar içinde gibi yaşıyorduk.

Bu akşam bizimle beraber periler de yorulmuş olmalı ki, ortalıkta çıt yoktu. Döşekte içim geçmekteyken hafif ha-

fif oda kapıma vurulur gibi oldu. Hemen davranıp kulak verdim. Tıkırtı gayet çekingencesine tekrarlandı.

Ooofff, gene periler mi? Bu akşam da mı rahat, huzur yok? Ama bu gelen, perilerin terbiyeli takımından olacak ki, çekingen davranıyor. Kalktım, kulağımı kapıya verdim. Bir daha tıkırdadı, sordum:

— Kimdir o?

— Benim'im.

— Sen kimsin?

— Hasan.

Gerçekten ses, onunkine benziyordu. Yüreğim birkaç kere hopladı. Lâkin böyle bir sesle onun Hasan olduğuna güvenemedim. Yeniden sordum:

— Sakın sen cin Hasan olmayasın?

— Hayır, Hasan'ın kendisiyim.

— Korkuyorum Hasan. Senin gerçekten insan Hasan olduğuna nasıl inanayım?

— Kapıyı açınca içeriye gireceğimi göreceksin. Peri olsam levha, muska bulunan bir odaya girebilir miyim? Çabuk aç, tehlikedeyim.

İnsan olsun, cin olsun, Hasan adında bir delikanlının tehlikede kalmasına bir türlü gönlüm razı olmadı. Hemen başımı örttüm. Her türlü tehlikeyi göze alarak kapıyı açtım. Hasan içeriye girdi. Kapıyı tekrar sürmeledi.

Bu çarçabuk girişiyle onun peri olduğuna dair şüpheye yer kalmadığını anlayarak birden ferahladım. Minder üstüne karşı karşıya oturduk. Çarpıntımızın büyüklüğünden ikimize de tutukluk gelmişti. Ben bu dilsizliği dağıtmaya uğraşarak:

— Nasıl ve niçin geldin?

— Seni merak ettim.

— Neden?

— Bu akşam haremin iç bahçesinde düdükler, davullar çalındı, horalar tepildi. Sizin oraya çıktığınızı biliyorum. Odana sağ salim dönüp dönmediğini anlamaya geldim.

— Ey, içeriye nasıl girebildin?

— Bir ağaca çıkarak harem bahçesine atladım. Gündüz seninle mutfağa getirdiğimiz merdiveni buldum. Onu köşke

dayararak orta kattaki pencerelcrin birinden içeriye girdim.

— Yolda hiç periye falan rastlamadın mı?

— Hiç.

— Çok cesaretlisin maşallah Hasan...

Biz böyleec ancak bir-iki lakırdı eder etmez, dışarıda merdivenlerde bir-iki tıkırtıdan sonra cin gürültüleri başladı. Hayvanların çeşidi ötüyor, böğürüyor, kişniyordu. Onlarla epeydir alışık olmama rağmen gene betim benzim attı. Belli olacak kadar titriyordum. Hem bu seferki korkum yalnız kendi canım için değil, en ziyade sevgili Hasan'ımı düşünüyordum. Onun, benim yanımda olduğunu anlarlarsa kim bilir ne yaparlar, ne türlü cezalar vermeye kalkarlardı.

Hasan bu aşırı korkumu gördü. Hemen belini açıp enli kuşağı içinden bir tabancayla bir koca kama göstererek:

— Ben buradayım, ne korkuyorsun? Vallahi hepsinin canına okurum.

— Aman Hasan'cığım, hiç perilere karşı kama, tabanca para eder mi?

— Pekâlâ eder. Ama vurmasının yolunu bilmeli.

— Sen bir kişisin, onlar kim bilir kaç ecinni.

— Kaç olursa olsun. Muskalı bir insan yüz biniyle baş cder.

— Ah, bilgisiz çocuk ah... Hayatımın artık sana bağlı olduğunu bilmiyor musun? Böyle baş kaldırmakla olmaz. Sakın kendini tehlikeye koyma. Bize saldırırlarsa onları yalvarıp yakararak, tatlılıkla savalım.

— Duvarlarda levha, üzerimizde muskalarımız var. Bu odaya giremezler.

— Muskaların tesirleri de hükümsüz kalan saatlar varmış Bana senin perin öyle söyledi. Aman Hasan'cığım, aman... Lüzumsuz sertliğe, şiddette kalkışma.

— Sen kasavet çekme. Ben evelallah seni de, kendimi de koruyabilirim.

Bir aralık gürültü kesildi. Çok sürmedi, yükün içinden doğru ince ince bir tambura sesi başladı. Biraz önce gösterdiği yiğitliğe, cesarete rağmen bu tambura zımbırtısına karşı Hasan'ın da benzi attı. Dişlerinin arasından bir şeyler ho-

murdanmaya başladı. Çırpıntıdan boğula boğula Hasan'ın kulağına eğilip yavaşça dedim ki:

— Hasan'cığım, senin perin geliyor. Sana ne kadar benzediğini şimdi görerek şaşacaksın.

O, cevap vermedi. Parmaklarının ucunu alnına götürerek derin bir düşünceye dalmış gibi ovaladıktan sonra o da benim kulağıma gayet yavaş:

— Beni bu odada bir yere saklayabilir misin?

Etrafıma bakındım. Gözüme dolap ilişti. Evet, Hasan'ın meydanda bulunmamasını ben ondan ziyade istiyordum. Onu kurtarmak için her türlü tehlikenin bana yönelmesine razıydım.

Yavaşça gene kulağına:

— Sen dolaba gir. İçi büyüktür. Ben üzerine kilitleyip anahtarı bir yere saklayayım...

— Dolaba girerim ama, sakın üzerime kilitleme...

Hemen Hasan'ı dolaba soktum. Kapısını kapayacağım sırada elimden tutarak:

— Ne hal olursa olsun... sakın korkma ha... Ben burada, tetikte hazırım. Saçının bir teli için canımı veririm...

Ben örtümü çıkardım. Sözde odamda tek başımaymışım gibi döşeğime girdim. Tamburayla beraber mâniler başladı. Bunlar gayet sevdalı bir yalvarış konusundaydı.

Zavallı saf Hasan. Perilere karşı lololo olur mu? Benim onu dolaba sakladığımı onlar keşfedemezler mi? Bakalım maceranın sonu ne yola akacaktı? Galiba iş Hasan'la benim boğulmamızla bitecekti.

Tamburalı peri yükün arkasından tatlı tatlı yakarışlarla beni kucağına çağırıyordu. Gitmediğim için birdenbire kızdı. Yamyamca beyitlere başladı. Adetini biliyorum zaten. Küttedek yük kapısı açıldı. Şaşırdım. Korkulu bakışlarım önünde meydana çıkıveren bu peri. Hasan'ın perisi değildi.

Bu, kâtip kılığında, zayıfça, soluk benizli, orta boylu, Istanbul'lu bir delikanlı perisiydi. Soğuk bir gençti. Hiç hoşlanmadım.

Yalvaran bakışlarını süzerek gayet düzgün bir söyleyişle:

— Elmasım, üç kat göğü, yedi deryayı, dağları, çölleri

aşarak buraya senin için geldim. Niçin yalvarışlarımı kabul etmiyorsun?

Dolaptaki Hasan'ın bu çelimsiz periyi haklayacağına hiç şüphem kalmadı. Hemen cesaretle cevap verdim:

— Yedi deryanın arkasından seni buraya kim davet etti? Gelmeyeydin. Sanki bu evde perinin kıtlığı varmış gibi...

— Efendiciğim, beni ta oradan burya getiren senin güzelliğinin çekiciliğidir. Bir Hint perisi güzelliğini övdü. Sevginle yerimde duramaz oldum, aklım başımdan gitti. Acı bana...

— Ta Hint'ten buraya kadar benden başka bir güzel kadın bulamadın mı? Yazık senin periliğine.

— Şekerim, gönül kimi severse güzel odur. Aşk ile büyülenen gönülelr, kendi ruhlarının tanıdıklarından başkasıyle ateşlerini yatıştıramazlar.

— Ben bir hizmetçi kadınım. Bu kadar ince lakırdılardan anlamam. Bilgi ve anlayışça sen kendi kıratında bir peri bul da onu sev.

— Canımın içi... Benim artık senden başkasını sevebilmeme ihtimal yoktur. Sevdiğim yalnız sensin. Ebedî olarak da sen kalacaksın.

— Benden bu kadar hoşlandınsa sana bir kolaylık söyleyeyim.

— Ha, şöyle... Biraz yola gel Muhsine'ciğim.

— Ben yola ize gelemem beyefendi. Bunu kesin olarak aklından çıkar. Ben, bütün manasıyle namuslu bir kadınım. Bu noktaya iyice balmumu yapıştır.

— Söyleyeceğin kolaylık nedir?

— Mademki benden bu kadar hoşlanmışsın, benim utanmaz, arlanmaz, kaltak bir perim var. Git, onu bul. O, senin sevginin ateşini söndürür de öte tarafa keçer. Sanki yarını elmanın yarısı o, yarısı ben. O kadar bana benziyormuş.

— O senin perini nerede gördün?

— O aşifteyi cinler, şeytanlar görsün. Ben görmedim. söylüyorlar.

— Kim söylüyor?

— Orası da senin üstüne vazife değil.

— Haber ver, rica ederim, kim söyledi?

— Allah Allah... Sen sabır ver Yarabbi... Canım, peri değilmisin? Anla! Sizc her şey malûmmuş, her şeyi açıkça görürmüşsünüz... Dur, daha lakırdımı bitirmedim. Bu kahpe, geceleri selâmlıktaki heriflere gidip ben Muhsine'yim diye kendini tanıttıktan sonra anadan doğma soyunup onları koynuna çağırıyormuş.

— Vay, sen geceleri selâmlıktaki heriflere mi gidiyorsun?

— Nah kafa... Ben değilim canım. O perim olacak süpürge karı gidiyormuş. Lakırdıyı anlasana... Sen de perilerin en kalın kafalı cinsindenmişsin ya...

— Merak etme, anlarım.

— Ne vakit? Yarın gece mi anlayacaksın? Bu da tuhaf.

— Yarın gece, öbür gece, elbette anlarım.

— Eh, benim bu gece söylediğimi sen yarın gece anlada, sonra konuşalım. Çekil git, artık yetişir. Geceniz hayırlı olsun.

— Bu akşam koynuna girmedikçe kabil değil, buradan gitmem.

— Demek ki benim namuslu bir kadın olduğum hakkında ki sözlerime inanmıyorsun...

— İnanıyorum, ama elbette tesirli yalvarışlarımla benim sevgimin ateşinden gönlüne bir kıvılcım sıçrar, bana acırsın...

— Cin beyefendi, pek nafile yoruluyorsun.

— Muhsinc Hanım, ben sana açıkça bir şey söyleyeyim mi?

— Nafile yüreğini tüketme.

— Dinle, dinle... Rica ederim. Bir insanın perisi temsıl ettiği kimsenin ahlâk ve namusça tam bir örneği olur. Sen oynak bir kadın olmasan perin de öyle olmazdı...

— Halt etmişsin.

— Sen peri inadı ne olduğunu bilmiyorsun. İstediğimi elde etmedikçe bu gece bu odadan çıkmam diyorum sana. Sen de bu sözüme bal mumu yapıştır.

— İstediğin kadar bekle. Ben bu uğursuz köşkte ne ayı gibi periler gördüm. Eğer şu göründüğün ince yapıdan daha ziyade büyümezsen tek başıma, Tanrıya şükür, ben sana haddini bildiririm.

— Ya bir gulyabani kadar karşında büyürsem?

— O zaman yüke sığmazsın ki...

— Yükleri parçalayamaz mıyım? Büyüyeyim mi?

— Rica ederim büyüme. Bulunduğun halde kal. Çünkü gulyabani şekli hiç bir kadının gözünde sevgi uyandırmaz.

— Demek şimdiki şeklimle bir kadını kendime çekebilirim.

— Belki benden başkalarını. Rica ederim, sizden bir şey soracağım.

— Emret.

— Benim bu evde rastladığım periler hep ikiz. Sen Hint perisisin değil mi? Senin mutlaka bir insan tek'in olacak, o kim? Yani sen kimin perisisin?

— Bu köşkün efendisi Şevki Bey'in.

— Tanıştığımıza vallahi memnun oldum. Ekmeğinizi yiyorum. Adınız duyuyorum ama daha yüzünüzü görmemiştim. Şevki Bey'in perisi, asıl beyefendi nerede otururlar?

— Istanbul'da.

— Şevki Beyefendi Istanbul'da oturur da perisi Hindistan'da mı gezer?

— Biz bir yerde oturmaktan sıkılırız. Bir anda dünyanın bir ucundan öbür ucuna kadar gitmek bizim için gayet ehemmiyetsiz bir şey yapmaktır.

— Benim perim olacak kaltak acaba şu anda nered(edir?

— Kim bilir Okyanus'ta mı, Çin'de mi?

— Hay kahrolası sürtük hay. Ben bu köşkün dört duvarından dışarıya çıkamıyorum, bak o nerelere gidiyor... Hep gittiği yerlerde adımı lekeliyor. Buna her nerede rastlarsan rica ederim terbiyesini ver.

— Sen bana adağını yerine getir, ben de senin emrini yerine getireyim.

— Benim adağım neymiş.

— Bu gece benimle olmak. Bu perili köşkün kanunu böyledir. Hep yeni gelen kadın hizmetçiler birer defa adak olarak kendilerini cinlere verirler.

— Tuhaf şey! Köşk adını verdiğimiz bu peri kuyusuna düşen talihsiz hizmetçiler her gece kendilerini bir periye peşkeş çekmek zorunda mıdırlar?

— Her gece mi?

— Öyle ya... Her gece bu yükten başka erkek periler çıkıyor. Aşık Garip gibi hepsi de sazlı, destanlı...

—Acayip şey... Anlat bakayım, kimler geliyor?

— Bu köşkün beyinin perisinin de bu olan işlerden haberi yok mu?

— İsimlerini biliyorsan söyle...

— Isimleri de yere batsın, kendileri de. Samsam, Gamgam, Yamyam gibi, işte böyle karın ağrısı isimler...

— Haydi haydi, vaktim yok.

— Vaktim yok mu? Acelen ne? Hindistan'a mı gideceksin, nereye gideceksen defol! Ben senin anladığın hizmetçilerden değilim.

— İstediğimi elde etmeden bir yere gitmem.

— Şevki Bey'in perisi... Sen uşaklarından daha sırnaşıkmışsın ya... Defol diyorum sana...

— Şimdi büyürüm ha...

— Büyü, büyü de o uğursuz yük paralansın, uğursuzluğundan ben de kurtulayım.

— Büyür büyür de bir gulyabani kesilirim. O zaman korkunç görünüşümden bayılırsın. Ben de yanına girerim. İyilikle razı ol da beni ifrit etme...

— Aman yavaş gel, yanıma giremezsin.

— Neden?

— Boynumda muskam var. Duvardaki levhayı görmüyormusun?

Şevki Bey'in perisi bir kahkaha salıvererek:

— Aman, ne saf kadınmışsın?

— Niçin?

— Ben perilerin öyle muskadan, levhadan ürken çeşidinden değilim. İstediğim anda yanına gelebilirim...

— Ne haddine, ne haddine...

— İşte sözünü yalanlamak, iddiamı ispat etmek için geliyorum...

Bu sözün ardından Şevki Bey'in perisi yükten atladı. Yanıma geldi.

Zangır zangır titreyerek bütün cesaretimi toplayıp:

— Muskadan korkmuyor musun? Öyleyse sen perilerin en yezidi, en kâfirisin.

— Anladın mı şimdi? Sözüm doğru muymuş. İstersem şu anda seni bir ineğe, bir dev anasına, bir dişi gulyabaniye çevirebilirim.

Çenem tutuldu. Artık cevap veremiyordum. Peri devam etti.

— İnat etme de, ikimiz de insan şeklinden kalarak kucaklaşalım. Aşkın tadı böyle çıkar...

İçimden:

— İki gözüm Tanrım, sen beni koru. Şimdi bu kuduz peri beni ineğe çevirirse bütün köyün boğaları üzerime saldırır. Erkek perilerden korkarken bir de kırlardaki azgın tosunların çapkınca saldırılarına mı uğrayacağım?
diye duaya başladım. Dudaklarımı zor kıpırdatarak:

— İnek olmak istemem. Boğalardan pek korkarım.
mırıltısıyle yalvarmaya başladım. Şevki Bey'in perisi, bütün bütün neşelenerek:

— İnek şekline soktuktan sonra seni kıra salıveririm... Dölünü alırım. Bu sene sütünle hem buzağını, hem de çiftlik ahalisini beslersin. İnek ahırında geviş getirdiğini görenler senin o zavallı, güzel Muhsine olduğunu anlayamazlar.

— Sen sakla Rabbim... Sen sakla Rabbim...

— Boğadan hoşlanmıyorsan insana razı ol.
dedi. Cin üzerime saldırdı. Alt alta, üst üste boğuşmaya başladık. O anda büyük bir gürültüyle dolabın kapısı açıldı. Hasan dışarıya fırladı. Şevki Beyin perisi Hasan'ı görünce beni bıraktı. Önce fena halde şaşırdı bozuldu. Sonra fevkalâde kızgın bir amir tavrı alarak:

— Vay edepsiz... Sen burada tek başına harem dairesinde bir kadının dolabında ne arıyorsun?

Hasan, aynı kızgın tavırla:

— Vay edepli bey? Sen burada tek başına namuslu bir hizmetçi kadının odasında ne geziyorsun?

— Ben evimin içindeki hareketlerimden hizmetçilerime hesap vermeye mecbur değilim...

— Efendilik, uşaklık ev işlerine ait namuslu vazifeler

sırasında aranır. Böyle karanlık işlerde mert bir uşak, namussuz bir efendiye haddini bildirmek hakkına sahiptir.

— Vay, sen mi bana haddimi bildireceksin?

— Gücüm yettiği kadar.

— Haydi defol, terbiyesiz. Beni günaha sokma. Yarın terbiyeni verir, hesabını görürüm.

— Seni burada masum, namuslu bir kadınla yalnız bırakıp bir yere gitmem.

— Hah hah hah hay... Dolabına bir delikanlı gizleyen bir kadının bana namusundan bahsediyor.

— Şevki Bey'in perisi... Ağzından çıkanı kulağın işitsin...

— Vay...

— Kurt kudurunca kaplanı paralayabilir. Bu kadının namusu hakkında karşımda ağza tek söz alınmasına tahammül edemem. Çünkü nişanlımdır.

Peri, alaycı bir kahkaha salıvererek:

— Ne yapalım ki Muhsine Hanım sana nişanlanmazdan önce benim odalığım olarak yatağıma girdi.

— Yalan söylüyorsun, alçak! Dolaptan ben hepsini duydum.

— Sen dolapta bu gece bulundun. Ben her akşam buraya Şevki Bey'in perisi kılığında gelmem ya... Sana nişanlanan bu hanım senden önce birçok cinlerle gerdeğe girdi. Geç kalmışsın, ahmak...

Hasan, gerçekten kudurmuş bir kurt şiddetiyle Şevki Bey'in perisi üzerine saldırdı. Yakasından tutarak dut ağacı silker gibi bir - iki sarstı. Perinin çenesini omuzlarına çarptı. Hasan'da gittikçe gözler dönerek:

— Bu lânetli çiftlikte birkaç kadının kanına girdiniz. Ama bunun kılına dokundurmayacağım. Alimallah bu batakhaneyi tekmil cin takımıyle birlikte yakarım. Bir tek kimse kurtulamaz. Senin de Tanrı huzuruna, ne bir mahkeme karşısına çıkacak yüzüm yoktur. Şevki Bey'in perisi! Haydi önüme düş de edebinle buradan çık. Bir daha da bu kadının odasında görünme...

— Hasan, o kadar çocukça söylüyorsun ki, sana karşı bir düşman yerinde bulunduğum halde bu ahmaklığına acıyorum. Bu evden ne senin, ne de bu kadının dirisi çıkmaz.

— Öyleyse ben seni şuracıkta becerivereyim de senin uğursuz ellerinde ölmektense cellât elinde can vereyim...

Bu sözünün ardından Hasan, kükremiş aslan gibi, perinin üzerine saldırdı. Altına aldı. Hırpalamaya başladı. Ama o aralık peri ıslık öttürdü. Yükten dört tane tüylü peri canavarı çıktı. Hasan'ın üzerine atıldılar. Odanın ortasında bu altı can arasında müthiş bir boğuşmadır başladı. Bu eziyet yerinde geçirdiğim üzücü gecelerin bu en korkunç, en yürek dayanmaz, en vahşîce bir sahnesiydi.

Hasan, kuvvetli yumruk ve tekmelerle hepsine erip yetişiyor, kiminin karnına, kiminin kafasına, kiminin beline, kiminin göğsüne indirdiği vuruşlarla her birini bir tarafa atıp savurarak kendisine karşı saldıranları defediyordu. Yazık ki Hasan tek, onlar beş kişiydiler. Bu kanlı döğüşme epey sürdü. Sonunda Hasan yenik düştü. Zavallı çocuk:

— Benim iki tane aslan gibi kardeşim var. Öcümü sizde bırakmazlar. Her çeşit tedbiri aldım. Ben sizin elinizde değilim, siz benim elimdesiniz. Sonra görüşürüz.
diye haykırıyordu. Beşi birden üzerine çullandılar. Hasan'cağızın sesi kesildi. Kargatulumba ederek yükün içine çektiler. Yük kapısı kapandı. Artık hiç bir ses işitilmez oldu.

XVII

HANIMEFENDİNİN NEFESİ

O gece geçirdiğim üzüntülerin kalanını belki cehennemin en can yıpratan, en şiddetli cezalarına uğrayacak olanlar çekmeyeceklerdi. Hasan'ın bir tabura bedel beş kanlı cinin öç almak isteyen kolları üzerinde ölüm çukuruna götürülmesi gibi feci manzarası, bu ömrümün en siyah yas levhası gözlerimin önünden gitmiyordu. Döşeğime giremedim. Kendimi yerden yere, duvardan duvara çarparak kalbimin durmayıp kanayan bu ebedî yarasını, bu can dayanmaz acısını maddî acılarla bastırmaya uğraşıyordum. Boğazı yarılıp kesilerek daha ölmemiş bir koyunun son debelenmelerini andıran çırpınışlarla oradan oraya kendimi vurdum. Yerlerde süründüm.

Şafak attı. En kara günüm başlıyordu. Yarın akşam

öldürülme sırasının bana geleceğini biliyordum. Beni de öldüreceklerdi. Öldürsünler. Hakkımda büyük bir lütuf göstermiş olurlar. Ama Hasan'ımın o acı ayrılışıyle ta canevimde tutuşan ateşin şiddetine koca bir gün nasıl dayanacaktım? Öldüreceklerse bu sevabı o anda işlesinler. Cinlerin hayalleri ateş dişli zebaniler gibi gözlerimin önünde dolaşmaya başladı. Bunlar peri oldukları halde Hasan'la bir zaman neye baş edemediler? Zavallı Hasan'cığımla Şevki Bey'in perisi arasında geçen konuşma, cin havgasından ziyade âdeta insan kavgasına benziyordu. Hasan, düşmanını Tanrı azabıyle, mahkemeyle tehdide uğraşıyordu. İki aslan kardeşinin bu intikamı onlarda bırakmayacağını, her çeşit tedbiri aldığını söylüyordu. Bu sözler pek önemli sırlara bağlı olabilir. Bu lakırdıların ben burada bir canlı şahidi oldum. Şevki Bey'in perisi elbette beni sağ bırakmaz.

Kalbimde uyanan bu şüphe üzerine yükü açtım. İçinde ne varsa boşalttım. Var gücümle her tarafını tekmelemeye başladım. Bu altı kişinin rüzgâra çevrildiği farz edilse bile buradan dışarıya geçmelerine imkân tasarlanamazdı.

Yarabbi... Ben ne büyük bir belâ evine düşmüştüm. Bunlar cin mi, ifrit mi, şeytan mı? Yaratıklarının hangi kötülerindendir?

Odamdan çıktım. Doğru Ruşen'in yanına gittim. Zavallı Arapçağız hem hüzünlü hüzünlü ağlıyor, hem dudaklarının arasından bir şeyler okuyordu. Şeytan'la Şah'ı da birer tarafına oturmuşlar, yüzüne bakıyorlardı.

Hemen:

— Ne var Abla?

dedim. Şahadetparmağını ağzına götürerek bana sus işareti verdi. Sustum. Beş-on dakika kadar suasına devam ettikten sonra etrafına üfleyip püfledi. Yaslı bir yüzle bana bakarak ağır ağır:

— Duymadın mı?

— Neyi?

— Bu sabah kavak ağacında üç defa baykuş öttü..

— Bu neye alâmettir?

— Bu gece gene birisini boğdular. Bizden mi, erkekler-

den mi... Elhamdülillâh seni sağ gördüm. Acaba Çeşmifelek'le Hanımefendi de hayattalar mı?

Ben olanca avazımla kendimi odanın ortasına attım; Ruşen şaşırdı:

— Kız ne oluyorsun? çıldırdın mı?

— Çıldırdım Abla'cığım, çıldırmıştan da fenayım. Beni niçin boğmadılar da onu boğdular?

Ruşen, bütün bütün alıklaştı. Beni çeyrekleyerek okumak için üzerime geldi. Ben sesimin bütün gücüyle bağırıyordum.

— Bırak beni, okuma... Ben boğulmak isterim. Hepiniz bir araya toplanıp boğazımı sıkınız. Sevaptır. Beni çabuk öldürünüz, merhametiniz yok mu? Gebertiniz.

Bu acı haykırışlarımı duyarak kalfa da aşağıya koştu Ruşen, Çeşmifelek'i görünce sevinçle göğsünü sıvayarak:

— Oh, Rabbim... sevindim. Sen de sağmışsın kardeş...

Kalfa:

— Bu haykırışlar ne?

Ruşen:

— Kavakta öten kahkaha kuşunu duymadın mı?

Kalfa:

— Duydum. Gene evin içinde ne uğursuzluk oldu? diye korkudan odamdan dışarıya çıkamıyordum.

Kalfa:

— Sağ ama, besbelli o da baykuşu duymuş olmalı ki, üzüntüsünden haykırıyor, yeri göğü koparıyor. «Gene kime kıydılar?» ahlarıyle çırpınıyor, kara yaslara batıyor...

Ben olanca avazımla:

— O baykuşa söyleyiniz ötsün. Bu evde sağ bir tek kişi kalmayıncaya kadar ötsün. Bu köşkün bir aile yurdu değil, cinlerin eline geçmiş bir mezarlık olduğunu herkes görsün. Durmayalım, ölelim. Onlar bizi boğmaya üşeniyorlarsa biz birbirimizi boğalım...

Çeşmifelek afallayarak Ruşen'e sordu:

— Bu kadına ne **oldu?**

— Bu gece o zavallının üzerine uğramışlar. Kendilerine karıştırmışlar. İyice bozmuş, abuk sabuk söylüyor.

Ben gene haykırarak:

— Abuk sabuk söylemiyorum. Bozmadım. Ben de boğularak onun yanına gitmek istiyorum. Mezarı nerede, söyleyiniz.

Kalfa:

— Kimin mezarı kızım?

Ben:

— Nişanlımın.

Ruşen:

— Ne dediğini bilmiyor, pek fena çıldırmış.

Ben:

—Siz çıldırmışsınız. Ben neye çıldırayım? Ölmeden önce iki aslan kaynımı görmek isterim.

Ruşen:

— Kız senin kocan var mıydı?

Ben:

— Yoktu.

Ruşen:

— Hâzen kebîrâ... Kocası olmayanın kaynı olur mu?

Ben:

— Pekâlâ olur.

Kalfa:

— Vah zavallı taze, aklı zıvanasından büsbütün çıkmış.

Ruşen:

— Sana bu gece hangi peri sataştı?

Ben:

— Şevki Bey'in perisi.

Ruşen:

— Hay Allah'ı sığındım. Cinlerin en azgınına, en sunturlusuna uğramış.

Ben:

— En domuzuna.

Ruşen:

— Kız sus, seni şimdi boğarlar. Kendinle beraber bizi de mi boğduracaksın?

Ben:

— Boğulun diyorum karılar. Bu cinli kerhanede ne yaşıyorsunuz? Sizin hiç aklınız, kadınlık gururunuz, namusunuz yok mu? Ben buraya hizmetçiliğe mi geldim, perilere

odalıklığa mı? Bir tanesini gönlüm sevdi, o başka... Bir kötülüğüm varsa Tanrı cezamı versin. Yemin ederim, eli elime değmedi. Nikâhtan sonra birbirimizin olacaktık. Benim orospu perim ile yedi deryayı, bilmem kaç dağı, tepeyi aşıp da gelen o Hint perisi deyyu'su işimi bozdular.

Kalfa:

— Vah vah vah... Sözlerinden bir mana çıkmıyor ki. Set derken sepet diyor. Şimdi bu kadını ne yapalım Ruşen?

Ruşen:

— A, ben bilmem. Şaşırdım. Bu evin delilikleri adamdan adama bulaşır. Bilmez misin? Dışarıda bir uşak çıldırdıydı. Delilik iki adama daha bulaştıydı. Şimdi bundan bize de geçerse ne yapalım? Zaten korka korka bir parçacık aklımız kaldı...

Kalfa:

— Korkma Ruşen, ben kaç senedir Hanımefendi'yle beraber gibiyim. Bana geçti mi?

Ruşen:

— Hanımefendi bunun yanında Kazasker gibi uslu akıllı kalır. Bu zırdeli olmuş.

Kalfa, elimden tutup beni muayene etmek isteyerek:

— Bak bana kızım... Muhsine'ciğim... Ne oldu sana?

Ruşen telâşla:

— Yanına yaklaşma ayol. Sözüme inanmıyor musun? Bu evin deliliği kolera gibidir. Birbirine geçer. Biz de çıldırırsak o yukarıdaki kadına kim bakar?

Kalfa:

— Benim aklıma bir şey geliyor. Hanımefendi'nin nefesi vardır. Bunu yanına çıkarıp da bir nefes ettirsek belki iyi gelir.

Ruşen:

— Bilmem vallahi... Delinin nefesi deliye iyi gelir mi? Haydi gidelim, hep okunalım. Hafifliktir.

Kalfa:

— Kızım Muhsine... Seni Hanımefendi'nin yanına götürüp bir nefes ettirelim, gider misin?

Ben:

— Giderim. Zaten ben o saygıdeğer kadını ölmeden bir kere görmek istiyordum.

Kalfa bir koluma, Ruşen ötekine girdi. Hanımefendi'nin odasına çıktık.

Yanına girdiğimiz zaman kadını:

— Kırk küp, kulpu gibi kırık küp...

diye dil dolaştırıcı çetrefil sözler ezberlemekle meşgul bulduk. Bizi görünce:

— Akşama, sabaha doktorlar gelirler. Gene beni kekeme gibi söyletirler. Dersimi ezberliyorum.

dedi. Zavallı kadın daha dün gece perilerin en tam şuurlu olanları çıldırtacak imtihanlarından zeki bir öğrenci başarısıyle kurtulmuştu. Şimdi de doktorlara karşı bilmem hangi zorunlukla vereceği, manasız hükümlerden ibaret saçma dersini ezberliyordu. Hepimizin yüzümüze ayrı birer sevgi bakışı dolaştırdıktan sonra:

— Bu sabah üçünüzü bir arada yaşar gördüğüm için seviniyorum. (Eliyle kavak ağacı tarafını işaret ederek) Sabaha karşı gene orada ölüm habercisi olan o uğursuz hayvan kahkahalarını salıverdi. Gene hangi suçsuzun ölümüne gülüyorlardı bilmem.

Ben hemen güllâbilerimin ellerinden kurtulup kendimi yere atarak haykırdım:

— Nişanlımın ölümüne... O çığırtkan bu akşam da benim öldürülmem için gülecek... Sakın kederlenmeyiniz. Siz de beraber gülünüz.

— A, a, a, a... Bu zavallıya ne olmuş? ne söylüyor o?

Kalfa:

— Abuk sabuk efendim.

Ruşen:

— Dün akşam perilerin en şunturlusuna uğramış. Allah saklasın, bir Hindî imiş.

Hanımefendi:

— Kaz, ördek o kadar tehlikeli değil de hindi niçin bu kadar azgın oluyor?

Ruşen:

— Öyle hindi değil efendim. Bu bir Hint perisiymiş. Bilmem kaç denizaşırı gelmiş.

Hanımefendi:

— Vah vah vah... Ecnebi perileri insanı böyle fena çarpar. Bu kadıncağızın kabahati neymiş?

Ruşen:

— Kabahati büyük. Şerbetlerini, tütsülerini unuttu. Dün akşam imtihanda da iyi cevap veremedi.

Hanımefendi:

— Bunun acemiliğine insaf etmek, acımak yok mu?

Kalfa:

— Kadınım, sizin böyle şeylere karşı pek tesirli nefesiniz vardır. Bu zavallıyı okusanız.

Hanımefendi:

— Gel kızım, nefes edeyim.

Hanımefendi'nin karşısında diz çökerek oturdum. Güya benim pek şiddetli başım ağrıyormuş gibi yumuşak ellerinin başparmaklarıyle alnınım ortasından şakaklarıma doğru yüzüme sığaya sığaya okumaya, yüzüme üflemeye başladı. Sonra ellerini omuzlarımdan aşağıya, indirip boydan boya tekmil vücuduma sürerken:

— Vah vah... Zavallının en ince damarlarına varıncaya kadar bütün vücudunu kaplamışlar. Hintten kırbalarla su getirip bu kıza üç defa gusül ettirmedikçe bu kızın vücudundan çıkmazlar.

Ruşen:

— Hintten buraya kadar kırba kırba suyu kim taşıyacak efendim?

Hanımefendi:

— Cinlerin sakabaşısı Ebbüddevran...

Kalfa:

— Onu nerede bulalım efendim?

Hanımefendi:

— Bu akşam davet ederiz. Güzellik dağından biraz üzerlik, geyikovasından biraz kekik, ardıçtan, ardıç kovacıktan kabacık tohumu getirtmeli. Alfabenin üç ve iki noktalı harflerinden nokta çalarak noktasız harflere eklemeli. Lâmelifleri ters çevirmeli. Öteki harfleri ısırmasın diye «sin» lerin dişlerini sökmeli, «ayın» ların, «gayın» ların karınlarını doyurmalı, «şın» ların, «nun» ların teknelerine bal koymalı.

Hepsini bir araya koyarak bu kızı tütsülemeli (1).

Ruşen:

— Ah iki gözüm hanımcığım, bakınız neler de biliyor. Siz azılı harflerin ağızlarını bağlayınız, karınları aç olanları ben doyururum.

Hanımefendi, vücudumu oğuştururken yavaşça kulağıma eğilerek:

— Kızım bu saçmalarıma bakma. Ben ne kadar abuk sabuk söyler, deli tavırları gösterirsem bu evin perileri o kadar memnun olurlar. Burada uslu akıllı durmaya gelmez. Onların maksatları bizim hepimizi çıldırtmak, kızıldeli yapmaktır. Elimden geleni yapmaktan geri durmayarak seni kurtaracağım. Onların ellerine bırakmayacağım.

Ben:

— Hanımefendi'ciğim, nafile uğraşmayınız. Hint'ten seksen kırba su getirtseniz beni kurtaramazsınız. Bana göstermeye çabaladığınız o büyük iyilikten dolayı size büyük kötülükler gelebilir. Bırakın beni boğsunlar, öçlerini alsınlar.

Hasan'la olan aşk maceramı geçirdiğim son korkunç geceyi bütün genişliğiyle anlatın. Halin olağanüstü kötülüğünü anlayarak hepsi büyük bir korku içinde kaldı.

XVIII

HEPİMİZİN HAKKINDA İDAM HÜKMÜ

GELECEK olan bu korkunç gecede bu üç kadın, beni perilerin şiddetli intikamlarına karşı yalnız bırakmaya razı olmadılar. Hasan'la olan sevda maceramdan dolayı Kalfa'yla Ruşen uzun uzadıya bana söğüp saydılar. Ama Hanımefendi'nin ısrarı üzerine cinlerin hepimizin ayrı odalarda yatmamız için koydukları kanunlarının ilk defa tersine hareket ederek o gece ilk defa dördümüz bir arada yatmaya karar verdik. Bizi boğacaklarsa hepimizi bir arada öldürsünler. Birbirimizin ne olduğunu görelim, diye boyun eğdik.

---

(1) Arap harfleriyle alfabede bulunan harf biçimlerine göre Hüseyin Rahmi, Gürpınar, benzerliklerinden faydalanıp kelime oyunları yapıyor.

Akşam oldu. Perilerin şerbetlerini, tütsülerini verdik. Her zamanki hizmetlerinde kusur etmedik. Yemeğimizi Hanımefendi'nin odasında yedik. Sular karardı. O akşam bizim için kim bilir nasıl esrar dolu facialar gizlenen gecenin karanlık perdeleri derece derece örtülüyordu. Bu gece koyuluğuyla beraber korku ve çarpıntımız da artıyordu. Cinlerin hüküm sürme zamanları olan karanlığa giriyorduk.

Onların girişlerine engel olmadığını bildiğimiz sürmeleri boşuna bir ihtiyat olarak sürdük. Perdeleri indirdik. Geceyle beraber gelecek olan felâketimizi bekleyerek hepimiz bir köşeye büzüldük. Sofalarda kopacak ürkütücü şamatayı bekliyorduk. Her zamankinin aksine bu gece o koca, boş köşkün hiç bir tarafında çıt olmuyordu. Bu derin sessizliği kopacak fırtınanın korkutuculuk derecesine garip bir alâmet sayarak bu sessizlikten korkmaya başladık. Yoksa bu ıstıraplı bekleyimizin aksine cinler sebebine akıl ermeyen bir acayiplikle bu gece bizi rahatsız etmeyecekler miydi? Hayatımızın gelecek tek dakikasından bile emin olmayarak geçirdiğimiz üzücü tereddütlerle rahatsızken birdenbire odanın içinde:

Hû, Hû, Hûuu, Hûu...

uğursuz sesiyle bir baykuş öttü... Ses hemen kerevetin sağ ucundan geliyordu. Oraya bu uğursuz gecekuşu saklanmış olsun... Buna hiç birimiz ihtimal vermiyorduk. Ama orada öttü. Bu gerçeği kabul etmemeye imkân yoktu. Hepimiz titreşerek felâketin arkasını bekledik. Azıcık durdu. Baykuş, bu sefer kerevetin ortasında öttü. Nihayat yükün üstünde, tavana yakın bir noktadan dördüncü defa olarak gene huhuladı. Sustu. Epey bekledik. Artık uğursuzluk saçan bu haykırış bir daha tekrarlanmadı. Hanımefendi, sızıltıyı gösteren korkak bir sesle dedi ki:

— İşte tamam dört kişiyiz. Dört defa öttü. Bu gece dördümüz de idama mahkûmuz.

Kalfa ağlayarak:

— Bu gece zıtlarına giderek onları pek kızdırdık. Bari hepimiz ayrı ayrı odalarımıza çekilsek...

Hanımefendi:

— Aleyhimize idam hükmü bir kere verildi. Bundan sonra nereye kaçsak boşunadır.

Korkulu bakışlarımız önünde böyle hu hu hularla açılan müthiş sahnenin görünmeyen oyuncuları dramın ardına koyuldular. Odanın içinde, hemen aramızda gibi acayip bir kadın sesi:

— Kuşkuların havladığı, köpeklerin öttüğü vakit yerden göğe kadar kar yağarken ben dondurma kutusunda buram buram terliyordum. Fili karıncaya yüklettiler. Akdeniz'i fındık kadar bir çekmeceye kilitlediler. Körlerin nakış işledikleri karanlık gecede kolsuz, bacaksız cambazların ipte perende attıkları zaman sen neredeydin?

Gene kayıptan bir erkek sesi cevap verdi:

— Keşişdağı'nı tekneye koyup hamur gibi yoğurdular. Ay'ı kara sineklere tutturarak bir kuyuya attılar. Yıldızların korkularından kahve değirmenine kaçıştıkları, kokonaların utançlarından donlarını başlarına giydikleri zaman Arap atları kaplumbağalarla yarış ederken sen neredeydin?

Aman pek komik,
Uç baba torik.
Ekeyim de kokma,
Bol asit borik.
Badi badi bedınento,
Badi badi bedınento.

Erkek sesi:

— Kaltak, işte parolana cevap verdim,
Buraya ta Hint'ten geldim.

Kadın sesi:

— Yangın kulesini mum diye fiske şamdanına diktikleri vakit karn tarihinin yedinci bölümü aman acıdan ölüyorum diye feryat edip şikâyet ederken bir alabandayla Mahmudiye gemisini pirenin boğazından geçirdiler. O zaman Kadıçeşmesi'nde hâkimlik eden havaneli, seksen beş saatı

un gibi ufaladıktan sonra turp tohumu diye Vezirbostanı'na ekti. Hâkimlere şikâyet ettiler. Havuçları tepe aşağı diken bahçıvanlar cezaya çarpıldı. Kılburun'daki kılı cımbız ustalığıyle kaparan berber Veli, afyon kutusuna sürgün edildi. Hamam anası halvette külhancıyla sevişerek bir «kornetin» doğurdu. Bu önemli olaylar geçerken sen neredeydin?

Erkek sesi:

— Mahalle kavgasındaydım. Kızkulesi'ni dayısı Firuz Ağa'nın onayıyle Beyoğlu'na nikâhladılar. Büyük amcası Çakmakçı'lar yokuşu fitili aldı. Damadı hovarda diye yermişler. Kılıçalipaşa, yalınpala Cinci meydanına atıldı. Salmatomruk, Şişli'yle birlikte düğüne katıldı. Nişancı'nın kuşkulanması üzerine Topkapı, Ayakapı'yla birleşirken Akbıyık araya girdi. Dava halledildi. Libâde'de badeler içildi. Maşuk Paşa düğünde saz çaldı. Şengül hamamında soğuk algınlığı geçiren Molla Aşkî, sıcaklığın şiddetinden pek gevşeyen ateşini Kâtip Çelebi'nin haber yazısıyle Hekimoğlu'na havale edildi. «Rüznâme-i Havadis» te böylece yazılıdır.

Gene deminki düetto:

Aman pek komik,
Uç baba torik.
Ekeyim de kokma,
Bol asit borik.
Badi badi bedmento,
Badi badi bedmento,

Trejedinin birinci sahnesi akla, mantığa pek uygun değilse de neşeli gidiyordu. Hint'ten geldiğini söyleyen perinin Şevki Bey olduğunu sesinden anladım. Ama öteki, dişi peri kimdi?

Erkek cin, gülünç bir besteyle şu mısraları okudu:

Muhsine'nin perisi,
Fena olur gerisi.
Şimdi seni çarparak
Yaparım pisipisi.

Muhsine'nin perisi mısraını işitince o keder içinde garip bir sevinç duydum. Çünkü ölmeden dünya gözüyle perimi görecektim. Bunların aşağıdaki konuşmalarından Hasan'a dair bir haber almak da mümkündü.

Kadın peri inatçı ve kibirli bir sesle cevap verdi:

İyi dinle sen bunu,
Perilerin menfuru.
Ben de seni çarparım,
Olursun Hint maymunu.

Keşke ikisinin iddiası da yerine gelse de birbirini kedi, maymun yapsalar. Belki biz de kötülüklerinden kurtuluruz ümidiyle bekliyorduk. Ama ortada sesten başka göze görünür bir şey yoktu.

Erkek:

Haydi gel ram ol bana,
Kucağım açık sana.

Kadın:

Maymunla pisipisi,
Olur mu eş ikisi.

Erkek:

Gönlümdeki muhabbet.
Çekecek seni elbet.

Kadın:

Ben seni sevmiyorum,
Hasan'ı bekliyorum.

Erkek:

Biz Hasan'ı öldürdük,
Mazarına götürdük.

Tuhaf şey. Tıpkı benim gibi perim de Şevki Bey'in perisinden şiddetle tiksiniyor. O Hasan'ı seviyordu. Hasan'ı öldürdüklerini böyle açıkça duyunca, sevgi üzüntüsünün beynimde tutuşturduğu alevlerin acılarına artık dayanamadım. Yerimizin tehlikesini unutup öteki üç kadının da hayatları pahasına:

— Ah, ifritler, öyle bir delikanlıya acımadan nasıl kıy-

dınız? Ben Hasan'ın hayatının yarısı sayılırım. Beni de öldürmedikçe onu büsbütün yok etmiş sayılamazsınız. Tanrı'nın ve bütün kullarının ilençleri üstünüze olsun...

Erkek:

Ver kulağını dinle,
Ne diyor bak Muhsine.

Kadın:

Pek alçaklık işliyor,
Bize lânet ediyor.
Haydi gel atılalım,
Öcümüzü alalım.

Erkek:

Kızıp yanlış iş yapma,
Hele azıcık bekle.
Gulyabani gelecek,
Hepsini öldürecek.

Karşılıklı şiir söyleşme kesildi. Altımızdaki odadan tavan arasına, tavan arasından altımızdaki odaya bir koşuşma oldu. Dünyaları alt üst edecek bir zelzele varmış gibi bulunduğumuz oda sarsılmaya, bütün camlar şangırdamaya başladı. Hanımefendi'yle Kalfa baygınlığa yakın birer haldeydiler. Yalnız Ruşen birkaç salât ve selâm çektikten sonra bütün kinini, kızgınlığını gözleriyle dudaklarında toplayarak:

— Behey yerin dibine giresi kahpe... Sen Hasan'ın aşkından ölecekmişsin. Var, geber... Şu bizim ne kabahatimiz var ki ettiğin lânetlerle iyi saatta olsunların kızgınlıklarını üzerimize çektin?

Zelzele o kadar şiddetlendi ki, Abla sözüne devam edemeyerek yere yuvarlandı.

XIX

GULYABANİ

BİR çeyrek saat kadar sonra deprem durdu. Gene derin bir sessizlik başladı. Öldürülüşümüzün Gulyabani cellâdına bırakıldığını artık öğrenmiş-tik. Hepimiz kurbanlık koyun gibi bekliyorduk.

Bu sessizliği bozmak için dedim ki:

— Belâyı başınıza topladığım için kızıyorsanız beni sofaya, bahçeye, nereye isterseniz atınız. Çünkü ben ölünceye kadar onların aleyhindeki lânetlemeden vaz geçmeyeceğim. Yanınızdan çıkarsam belki beni öldürmekle kalırlar, size acırlar.

Hanımefendi her zamanki yumuşaklığını kaybetmeden:

— O geçti kızım. Ömrümüz bu geceye kadarmış. Zaten onlar bizi öldürmek için bahane arıyorlardı. İşte bu vesileyi senin Hasan'la sevişmende buldular.

— Mademki ölümlerine mahkûmuz, niçin bu kan içici ifritlere saygı gösterir gibi titriyoruz? Gulyabani melunu nereden çıkacak? Bana gösteriniz. Pencereleri açalım, hep dizilelim. Onu lânetlerimizle karşılayalım.

Hanımefendi kesesinden En'âm-ı Şerif'i çıkararak mum tepsisinin yanına oturduktan sonra:

— Ben Tanrı'nın adını söylemekle uğraşacağım. Tanrı inancımı yoldaş etsin. Canın ne isterse onu yap...

Ruşen'le Kalfa korkudan uğuşa uğuşa hemen yarı duygusuz, yarı ölü birer hale gelmişlerdi. Hiç seslerini çıkarmadılar. Ben, Hasan'ın ümitsiz sevgisiyle gittikçe çıldırıyor, ölümümün gecikmesine dayanamıyordum. Pencerelerden birinin perdesini kaldırdım. Kanatlarını açtım. Epeyce yükselmiş olan ay, felâketimizi seyre çıkmış gibi biraz küçülmüş, aydınlık yüzü sessiz bir şahit güzelliğiyle köşke bakıyordu. Nurları sanki bu gecenin trajedilerini örtmeye uğraşan karaltıları derece derece dağıtmaya uğraşıyor, gittikçe ışıklar üstün geliyor, gölgeler azalıyordu. Kalbime ahrete mahsus, ölümlü bir keder çöktü. Çünkü gönlüm, Hasan'ın ümitsiz aşkına bütün feciliğiyle mezar olmuştu. Acaba bu zavallının gerçek, kimsesiz mezarı neredeydi? Şimdi yüzüme vuran nurlar, o kayıp mezarın üzerinde de kederlerini titreştiriyorlar mıydı? Ay'ın, aşk uygularını okşayan aracılığına bırakarak sevgilime öpücükler hediye ettim. Şimdilik ben diriydim, o ölü. Ama az sonra periler beni onun yanına göndermek lütfunda bulunacaklardı. Hani Gulyabani nerede? Ölümüm niçin bu kadar gecikiyordu? Onun dev boyunu görmeyi özlemiş, sabırsız, korkusuz bir bakışla ağaçlar arasından ortaya

çıkmasını bekliyordum. Bahçenin kenarında bir sıra üzerine uzun servi ve kavak ağaçları gözlerime onun karargâhında saygı duruşu yapan askerler gibi göründü.

Ben böyle ümitsiz, kederli, hayale kalmışken birdenbire bir boru öttü. Ağaçların altından omuzlarında tüfekleriyle birtakım tüylüler çıktı. Bir hükümdarın gelişine hazırlanan askerler gibi bahçenin ortasındaki yolun iki tarafına dizildiler. Saygısız düdüklerle trampet sesleri başladı.

Kendi kendime:

— Ahu Baba geliyor. İdam edileceğimiz yer hazırlanıyor. dedim. Çok sürmedi. Ta karşıdan, bahçenin derinlerinden servi ve kavaklarla aynı boyda bir minare belirdi. Bu taşlaşmış bir sütun değildi. Yürüyordu. Tüylüler hep bir ağızdan düdükleri trampeteye uydurarak marş gibi bir makamla şu sözleri tutturdular:

Sefa geldin Merhaba,
Boyu bir Tûba Baba.
Hele gördük bir daha,
Yoluna canlar feda.
Gulyabani babamız,
Bizim ulu atamız.

Bu korkunç heyulâ, söylenen övücü marşla köşke doğru ilerliyordu. Aman Yarabbi, bu bir gerçek mi, yoksa periler bana rüya mı gösteriyorlardı? Gözlerimi oğuşturarak baktım. Ölümü beklemek yolundaki sabırsızlığıma ve korkusuz kalmak için verdiğim dayanıklı olma kararına rağmen bütün damarlarıma bir korku yayılmaya başladı. Pencerenin önünden çekilmek istedim. Ama nereye kaçacaktım? Bu köşk, bu çiftlik tekmil otlaklarıyle, korularıyle onun mülkü değil miydi?

Başımı çevirdim. Odadaki zavallılara:

— Hanımefendi, Kalfa, Ruşen... Bakınız alay kuruldu. Yamyam baba geliyor. Aman Allahım karnı ne kadar büyük. Bizim hepimizi yuttuktan sonra gene bir yanı boşluk kalacak, dedim.

Onlar bu davetime gelmedikten başka korkularından

hep diz üstü yerlere kapandılar. Ben Hasan'ımın manevî desteğine dayanarak son gücümü toplayıp yerimi değiştirmedim. Evet, evet... Bu canavara ilk lokma olarak kendimi sunmak benim için acıların en ucuzuydu.

O, dev boyuna uydurduğu acayip bir ağırbaşlı yürüyüşle bahçenin ortasına geldi. Askerlerine selâm olarak koca kafasını sağa sola deve gibi salladı. Tebaası yerlere kadar eğilerek saygı karşılığını verdiler.

Şimdi artık ay aydınlığının yardımıyle biçimindeki bütün teferruatı seçebiliyordum. Kazan iriliğinde bir baş, üzerinde o korkunç büyüklüğe uygun beyaz sarıklı bir kavuk. Birer lombar deliği sanılacak bir çift korkunç göz. Ortası tümsek, yarım endaze, azman bir burun. Sekiz - on beyaz atın kuyruklarından yapılmışa benzer, göbeğe kadar inmiş bir ak sakal. Bol yenli, topuklara kadar varan morumsu cüppe... Bir elinde çektirme direği büyüklüğünde bir değnek, öbüründe taneleri kaba soğan iriliğinde bir tespih. Değnekli eliyle takımına bir işaret etti. Mızıkayı keserek hepsi ağaçların altına çekildiler, görünmez oldular. Gulyabani biraz daha köşke yaklaşarak bizim odaya doğru gazapla birkaç kere başını salladı. Ben irademi bastıran bir korkuyla pencerenin kenarından çekildim. En korkulu rüyalarda bile görülmeyen bu dev azmanını perde ucundan seyretmeye başladım. Artık yaşamaktan tamamıyle ümit kestim. Çünkü bu devin adımları önünden bir insan için kaçmak ihtimali yoktu. Biz, dört değil, yüz kadın olsak buna karşı hiç bir silâhla meydan okuyamazdık.

Daha ziyade yaklaştı:

— Kahpeler, terbiyenizi vermeye geldim...

diye azarlayarak bir gürledi. Bu azara karşı ben, kendimi kaybeder bir delilik haline düştüm. Kendini öldürmeye karar veren bir insan, intihar anında bir tabancayı beynine nasıl sıkar, kuduz dalgaların arasına kendini nasıl bırakıverirse işte tıpkı öyle ümitsizce, son bir cesaretle haykırarak Gulyabani'ye cevap verdim:

— Azrail olsan bizden alabileceğin bir candan ibarettir. Başka ne yapabilirsin?

Ahu Baba, bu cesaretime son derece kızarak gene gürledi-

— Vay alçak hiyleci kadın? Beni bostan korkuluğu mu

sandı? Seni tahtakurusu gibi ezer, ciğerlerini çıkarıp, köpeklere yediririm.

İrademin üstünde, korkudan gelen bir içgüdü sanki beni iki koltuğumdan yakalayarak şiddetle odanın bir köşesine çekti. Evet, o karşı koyma ve korunma yerinden titreye titreye kaçtım.

Gulyabani pencereye yanaştı. Boyu tamam köşkün üçüncü katına geliyordu. Homurdana homurdana elindeki müthiş değneği içeriye soktu. Odanın içini bir karıştırdı. Çiçeklikteki ayna, bardaklar, tepsideki mumlar, daha birçok eşya şangır şungur döküldü. Ortalık karmakarışık oldu. Gene mandalar gibi böğürerek:

— Hepinizi kuzu gibi bu sopaya geçirip ağır ateşte çevire çevire orman kebabı yapacağım. Perilerime ziyafet çekeceğim.

İşte o zaman ben çıldırdım:

— Yamyamlar, boğazınıza kor düşsün!

diye bağırarak odayı çınlattım. Ne yaptığımı bilmez bir saldırışla hemen atıldım. O müthiş sopaya iki elimle sımsıkı sarıldım. Gulyabani beni fırın küreği üzerindeki okkalık ekmek gibi dışarıya çekerken şöyle feryat ediyordum:

— Hasanın ruhu, neredeysen kanatlarını aç ve yetiş. İşte sana geliyorum. Ruhum seninle göklere uçacak... Bu köpeklere yalnız leşimi bırakacağım.

Tasarlamaya sığmaz bu cesaretimden öteki, kadınlar da pay aldılar. İlk kurbanlık koyun dışarıya, mezbahaya çekildikten sonra öldürülme nöbetinin kendilerine geleceğini bilen bu zavallılar etraftaki dağları inleten birer feryatla yerlerinden fırladılar, var kuvvetleriyle sırığın ucuna yapıştılar. Ruşen ağlaya ağlaya diyordu ki:

— Affet şahım, bu zavallı kadın delidir. Dün gece üzerlerine uğramış. Ne dediğini bilmiyor. Senin gibi zamanın en bilgin kimsesi böyle deli lakırdılarına bakar mı?

Gulyabani bu yalvarışlara hiç kulak asmayarak o hepimizi çapariye tutulmuş irili ufaklı bir salkım balık gibi çekiyordu. Hanımefendi bu felâkete karşı başka bir çere düşündü. Sanki kadının damarlarında dolaşan asillik ve cesaret kanı birdenbire taşmış gibi sopanın ucunu bıraktı. Bir eline

duvardan En'âm-ı Şerifini, öbürüne kınından çıkardığı atalarından kalma Zülfikar isimli palayı aldıktan sonra:

— Bırak alçak, bırak koca melun. Tanrı'nın yüce adı için şimdi seni En'am-ı Şerif'le çarpar, Zülfikar'la mundar vücudunu iki parça ederim.

Ahu Baba bir kahkaha salıvererek:

— Deli karı, sus... Gerçi sen kart bir maryasın ama vücudun dolgundur. Etin güzelce kekiklenir, baharlanırsa yenebilir.

Bu korkunç oburun zavallı Hanımefendi'deki etin çeşnisi için mide düşkünlerine mahsus kararına karşı bizim için vas haykırışlarından başka bir çare kalmadı. Haykırışlarımızı göğe ulaştırıcasına hep birden bağırıyorduk.

XX

GULYABANİ'NİN VENİLMESİ VE ÖRTÜSÜNÜN KALDIRILMASI

KALFA'YLA Abla, korkudan gelen dermansızlık, baygınlık tesiriyle mi, yoksa kebap sırığına geçirilmek nöbetlerini biraz uzatmak için vakit kazanmak amacıyle mi, günahları üzerlerinde kalsın, her nedense direğin ucunu gevşettiler. Ben kebaplık olarak şişte tek bir av gibi kaldım. Çekile çekile artık pencerenin kenarına gelmiştim. Yamyam baba tamam beni dışarıya alacağı anda şiddetli bir gümlemeyle bir silâh patladı. Kurşun Gulyabani'nin koca kavuğuna yandan girdi, çıktı. Köşkün kaplamasına saplandı. Sarıkta hafif bir duman belirdi. Gördüm, Ahu Baba şaşırdı. Başını sağa sola çevirdi. Ayın ışığı vurduğunda gözleri pencere camı gibi parladı. Ardından uzaktan bir ses:

— Melun, çekil pencerenin önünden, şimdi ikinci kurşunu beynine yiyeceksin, diye tehdit etti.

Bu beklenmeyen ve kurtuluş bildiren ses bana o kadar tatlı geldi ki tıpkı Hasan'ın sesine benzettim. Acaba Hasan, masumca gömüldüğü mezardan çıkarak bütün melekleri yardımına çağırıp bizi kurtarmak için ahretten dünyaya mı gelmişti? Gulyabani hışımla takımına doğru döndü:

— Etrafta düşman var, uyuyor musunuz?
diye azarlayarak bağırdı. Tüylüler ağaçların altından meydana çıktılar. Uzaktan gelen ses bu sırada genc tekrarladı:

— Alçak, sana pencerenin önünden çekil diyorum!

Gulyabani kükreyerek:

— Devlerin padişahına emir vermeyi ben sana şimdi gösteririm.

Ardından bir ikinci kurşun vızlayarak Ahu Baba'nın sol omzuna saplandı. O koca heyula can acısıyla inleyerek:

— Ohhh, amann...
diye bağırmaya başladı. Ufak bir kurşun yarasından bu azman devin can acısına, şikâyetle haykırmasına şaştım. Ama yerini bırakmadı. İnatçı bir komutan cesaretiyle takımına şu emri verdi:

— Kurşunlar soldan, kavakların arkasından geliyor. Önce ateş, sonra hücum.

Tüylüler o tarafa doğru gürülgürül tüfek boşalttılar. Sonra hücuma geçtiler.

Karşıdan bir-iki yaylım ateş edildi. Tüylülerden birkaçının sapır sapır yere döküldüklerini gördüm.

Asıl şaşmama sebep olan şey, bu çarpışmanın âdeta bir insan savaşı şeklinde geçmesiydi. Bu cinler neden kayıp düşmanlarının maksadını, içyüzünü, gizlendikleri yerleri kendilerine mahsus olan kayıptaki şeyleri keşfetme gücüyle anlayamayarak yön belirtmeye uğraşıyorlardı? Hele, her ne taraftansa kendilerine karşı bu gece böyle bir pusu tertiplenmiş olduğunu neden önceden sezmişlerdi? Bunlara cayır cayır kurşun tesir ettiğini görmek de şaşmaktan ziyade beni sevindirdi.

Tüylülerden birkaçı yaralı, kim bilir belki de ölü hale gelince ötekiler de hücuma cesaret kalmadı. Hep şaşaladılar.

Bu aralık çatır çatır bahçe kapıları kırıldı. Allah Allah naralarıyle dışarıdan da saldırdılar. Ellerinde tüfekler, meşaleler, bir kalabalık, bahçeye doldu. Bunlar hep köylü kılığındaydılar. Aralarında zaptiyeler de vardı. Bir saldırışta tüylüleri birer birer tutarak ellerini arkalarına iplerle sıkı sıkıya bağladılar.

Gulyabani cenapları, yaralı omzunu bir tarafa sarkıtarak çarpıntıdan ayakta durmaya hali kalmadığını gösterir, dermansız, korkak bir tavırla koca boyunu binaya yasladı. Ağa düşmüş bir canavar gibi kurtuluştan ümidi kesilmiş bakışlarla takımının bu acıklı durumunu seyrediyordu. Dikkatle yüzüne bakmak için yarı belime kadar pencereden sarktım. O korkunç gözlerinden aşağıda yanan meşalelerin pırıl pırıl yansıdığını görerek titremekten kendimi alamadım. Kalbime gene bir korku düştü. O zaferi kazanmış topluluk bu devle acaba nasıl baş edeceklerdi? İçimden:

— Bu katil heyulâ, hangi hapishaneye kapatılır? Hangi idam yerine sürüklenebilir? Saldırganlardan mutlaka beşonunu parçalamadıkça bu kan içici yenilmez diyordum. Bu sanım boş çıktı. Ay ışığı ve meşalelerle aydınlanan çemberin ortasına bir delikanlı atıldı. Hasan'a benzettim. Bu gerçeğe inanamadım. Gözlerimi birkaç defa uğuşturarak dikkatle baktım. Hasan, evet o şefkatli sevgilimdi.

Bu aldatıcı hal rüyada olsa benim için her görüş anı dünyalar, cennetler değer sonsuz bir saadeti. Hasan, o aydınlık çember ortasında durarak hâlâ biriyle tüfeğini tutmakta olduğu iki elini havaya kaldırdı. O minare yapılı korkunç düşmanına dedi ki:

— Ey! Bu uzun kılığa girmiş alçak adam, ortaya çık... Artık örtünün kaldırılması zamanı geldi. Birkaç masum zavallı kadını ölüm tehditleriyle bayılta bayılta geçim yolu arayan uzun alçak!

Gulyabani, bir-iki kere homurdandı. Hasan devamla:

— Komik ömrünün son feci dakikasına geldiğine hâlâ inanmıyor musun? Ev halkını çıldırtmaya uğraşırken yoksa şimdi sen mi çıldırdın?

Bu sözün ardından Hasan, ceylan gibi bir sıçradı. Yaradana sığınarak elindeki tüfeğin dipçiğiyle Gulyabanı'nın bacaklarına bir yerleştirdi. Koca heyulâ düşecek gibi iki yanına bir yalpa vurdu. Bu defa homurdanmayarak insan sesine benzer bir sesle:

— Sopamı yere düşürdüm, onsuz yürüyemem...

— Eğil de al, kerata...

— Eğilemem.

Hasan köylülere dönerek:

— Arkadaşlar, vahşiliğinin şöhreti kaç yıldır bütün civar köylere yayılan Gulyabani babanın âcizliğini görüyor musunuz? Eğilip sopasını almaya bile gücü yetmiyor...

Hasan, sırığı yerden alıp uzatarak:

— Al bakalım, haydi yürü, ortaya çık, yezit...

Ahu Baba, adımlarının dengesini şaşırtmaktan korkan bir cambaz ihtiyatıyle sırığa dayana dayana ağır ağır ortaya yürüdü. Hasan, bir kumanda daha verdi:

— Yüzünü köşke dön. Senelerden beri dehşetinden titreyen velinimetin Hanımefndi bu korkunç kılığa bürünen caninin kim olduğunu iyice görebilsin.

Gulyabani, bu emre de derhal uyarak yüzünü köşke çevirdi. Hanımefendi, Kalfa, Ruşen hâlâ bu zavallı kadınlar Gulyabani'nin yenilgisine inanmayarak pencereden serbest bakmaya korkuyorlardı.

Hasan:

— Hayatınızı her an tehdit eden facianın ne kadar eşsiz bir komediye çevrildiğini görmek için dikkatli bakınız, diye bizi çağırdı. Hepimiz birer pencerenin önüne sıralandık. Hasan gene iri düşmanına dönerek:

— Ey Gulyabani Baba cenapları... Bu müthiş gövdeni saklayan şu uzun cüppeyi sırtından at bakalım. Altından ne çıkacak?

Gulyabani'nin omuzlarına yakın bir tarafından kürk cebi gibi iki yarıktan bir çift küçük insan eli çıktı. Aşağıdan yukarıdan birkaç düğme çözdü. Cüppe o uzun vücuttan sıyrılarak yere düştü. Altından kırmızı yollu bir mintan çıktı.

Hasan:

— Lûtfen mintanı da at bakalım.

Ahu Baba, hemen aynı hareketle mintanından da sıyrıldı. Meydana pamuklar, kırpıntılar, sargılarla dolu koca bir vücutla kollarının dirseklerinden yukarı kısımlarına iplerle bağlanmış tahtadan iki uzun bilek çıktı. Kalabalık arasında el şakırtıları, kahkahalar, yuhalar başladı.

Hasan:

— Şimdi sıra mübarek çakşırına geldi. Onu da sıyırıp at bakalım... Altında iç donun vardır ya... Kadınlara karşı mahçup olmayalım...

Gulyabani:

— Çakşırımı çözmeye elim yetişmez...

Hasan:

— Acayip... Vah bebecik vah... Senin donunu dadın mı bağlar, lalan mı? Gerçekten bu tuvalte senin kendi başına yapabileceğin kolay bir şey değil, sana bir giydirici, bir soyundurucu lâzım, çok masraflı hayat...

Kahkahalar göklere çıkıyordu. Bahçedeki merdiveni getirdiler. Birkaç kişi tuttu. Hasan yedi sekiz basamak çıkarak:

— Sıkılma, bu akşam da çakşırını çözmek nöbeti bana nasip olacakmış. Bu hizmetimden dolayı ömrümce iftihar edeceğim.

Çakşır aşağı alındı. Aşırı bir uzunlukta tahtadan iki leylek bacağı göründü. Kahkahadan, el çırpmadan bahçe inliyordu. Hasan kalabalığa dönerek:

— Bu tahtadan bacaklı adama Avrupalılar «eşas» derlermiş. Bunu kırlarda, uzakları görmek için bazı çobanlar kullanırlar; cambazlar da bu yüksek ayaklarla hüner gösterirlermiş. Ama sanmam ki bunu bizim Gulyabani cenaplarının düşündüğü bu şeytanca yolda kullanılışı hiç bir Avrupalının aklına gelmiş olsun. Ahu Babamız, eşasların en uzunuyle yürümek ustalığını kazanmış bulunduğundan dolayı Frenklerin de tebriklerine lâyık görülür fikrindeyim. Çünkü icadı tarihinden beri bu ayakların böyle bir alçaklığa alet olacağına kimse ihtimal vermemiştir sanırım.

Hasan gene Gulyabani'ye:

— Aziz babamız, şimdi sıra o kacaman kafana geldi. Onu da çıkar da içinde saklı olan asıl şeytanı şu halk doya doya seyrederek ders alsın.

Ahu Baba, yaralı omzunu zor kımıldatarak iki elini kaldırdı. O korkunç kafayı başından ağır bir tabla indirir gibi aldı. Merdivende duran Hasan'a uzattı. Bu örtünün altından meydana otuz beş-kırk yaşlarında kara sakallı bir insan başı çıktı. Her taraftan yükselen garipser çığlıkların en kuvvetlisi penceredeki Hanımefendi'den geliyordu. Zavallı kadın olanca sesiyle, şaşkın şaşkın şöyle bağırıyordu:

— Bizim çiftlik kâhyası Zekeriya Efendi... İlâhi seni efendiler götürsün. Tüh nankör. Yediğin ekmek gözüne dizine dursun.

Bu isim tam bir tiksintiyle o kalabalık içinde ağızdan ağza dolaştı. Bu garip belirtiler karşısında yarım aklını bütün bütün kaybedecek derecesine gelen Ruşen Abla haykırıyordu:

— Durun ayol, iyi bakayım. Bizim Zekeriya Efendi mi o? A, inanmam, bu işe gene cinlerin bir dubarası vardır. Rabbim kötülüklerinden saklasın...

Eski Gulyabani Zekeriya Efendi'nin o tahta, rahatsız edici bacakları söküldü. Bu de elleri arkasına bağlanarak öteki cin esirleri arasına sokuldu.

Halk, yerde duran o koca, yapma kafanın çevresine toplanmış olağanüstü acayip bir olay seyreder gibi bakıyordu. Kimi kavuğunu karıştırıyor, kimi sakalını çekiyor, kimi yerlere yuvarlanırcasına gülüyordu. Her biri bir şekilde garipsediklerini belirtiyorlardı. Bu iri karnaval başlığını kafasına geçirerek ötekileri korkutmak için Gulyabani ağırbaşlığıyle etrafa saldırmak şakasını yapanlar da oldu. Herkesin alaycı ve şaşkın bakışları önünde duran bu dev kafası iri bir küfeden yapılmıştı. Küfenin üzerine iri burunlu bir yüzlük geçirilmiş, saç sakal takılmış, kavuk giydirilmiş... Hele gözler epey sanatlıydı. İri iri tekerlek camların üzerinde gözbebekleri çizilmiş, çifte dürbün gibi içeriye dönük iki silindirle bunu başına geçirecek adamın görme işi kolaylaştırılmış, asıl başla küfe arasında kalan boşluk pamuklarla beslenmiş, doldurulmuştu.

Bu kafayı başlarına geçirenler ağırlığından şikâyet ederek Zekeriya Efendi'nin bu yükü uzun zaman nasıl başında taşıyabileceğine şaşıyorlardı. Şimdi nöbet tüylülerin cin kılığından çıkarılmasına geldi. Hasan bunlardan birini çekip ortaya getirerek ellerini çözdükten sonra:

— Soyun bakalım Beyefendi, dedi.

Cin duraladı. Hasan tehdidini tekrarlayarak:

— Kürkünü çıkar, canım... Hava o kadar soğuk değil, korkma üşümezsin.

Cin, camdan gözlerle bezenmiş koyun postundan başını çıkardı. İçinden saçlar taralı zarif bir Beyefendi çıktı. Hasan,, eliyle hazır bulunanlara Bey'i göstererek:

— Efendim, cinlerin başbuğu meşhur Hint prensi Şevki Beyefendi'yi takdim ederim. Güzel cura çalar. Ezberinde

pek çok âşıkça beyitler vardır. Buraya gelen genç hizmetçi kadınları yatağına almakta her zaman birinciliği kazanan başarılı ve bütün bu cin alayının tertipçisi, daha neleridir. İnceliğine bakmayınız, pek azılıdır. Dikkat edinir, kaçmasın.

Ellerini tekrar bağlayıp Şevki Bey'i bir kenara çektikten sonra Hasan, bir başka cini ortaya çıkarıp başlığını sıyırarak:

— Cinlerin başçavuşu Gamgam cenapları... İnsan olarak adı Bekir Ağa'dır. Yaban domuzu, manda, deve gibi hayvanların seslerini taklitte birincidir. Gece köşkün sofalarında domuzluğu tuttuğu vakit zavallı kadınları korkularından tiril tiril titretir.

Sergi meydanına bir ikincisini çekerek:

— Perilerle insanlar arasında elçilik işini gören meşhur Samsam. Horoz gibi ötmekte, yumurtlayan tavukları taklit ederek kıdaklamakta bir eşi daha yoktur.

— Hasan devamla:

— Alınız Efendim, bu üçüncüsü Yamyam Ağa... Asıl adı Bayram. Yenmek işkencesiyle tehdit edilen insanlara bu yapışkan gönderilir. Şimdiye kadar kaç adam kıçı yemiş olduğunu bilmem. Kendi dediğine göre insanın kaba eti köftesi, tadı bakımından, hiç bir hayvan etiyle ölçülemezmiş. Korkuttuğu insanlara öyle söylermiş. Şimdi bir kişnese yeni boşanmış bir aygır sanırsınız. Hayvan mıdır, insan mıdır ayırt edilemez.

Dördüncüsünü çağırarak:

— Bu da zenne Agâh... Peri ortaoyununun en cilveli bir kadın taklitçisidir. İnce sesine ve cilvesine aldanarak geceleri rençperlerden kendisine âşık olan çok çıkmıştır.

Beşincisini çağırarak:

— Cinlerin onbaşısı Havhav Ağa... Asıl adı Zeynel. O kadar mükemmel havlar ki, uluduğu vakit yedi köyün köpeğini buraya toplar. Biraz ulu bakayım, köpekoğlu köpek... Ağalar ustalığını görsünler.

Zeynel nazlanır. Hasan, ayısını döven bir hayvan terbiyecisi şiddetiyle tüfeğin dipçiğini kaldırarak:

— Ulu diyorum sana...

Havhav, kabadan başlayarak gittikçe tizleşen bir köpek sesiyle: :

— Uvvv, uvvv, uvvv, Uuuuuuuuuuuu...
diye bir ulumaya girişir. Yakınlardan birkaç köpek cevap olarak «Uuuuuu» sesi ulaştırmakta gecikmezler. Ortalığı bir kahkaha alır.

Hasan :

— Demedim mi ben size? Uzaktakiler buradakini bakınız ne çabuk işittiler.

Ruşen Abla, pencereden bağırır :

— Neye gülüyorsunuz kuzum? Gene köpek uluyor, bir uğursuzluk olacak...

Hasan, sırayla hazır bulunanlara baykuş Ahmet'i, ördek Mehmet'i, kaz Ali'yi, hindi Mustafa'yı öttürerek, gaklayarak, vaklatarak takdim etti. Ve bilhassa baykuş Ahmet'in üzerine gözleri çekerek:

— Bu melun, cinlerin ölüm kampanasıdır. İdamla korkutulacak onları ürkütmek için bunu kavak ağacında üç defa öttürerek ilân ederler. Ey ahali... Burada asıl görülecek yer, köşkün içidir. Burası bir evden ziyade bir hokkabaz sandığına benzer. Geliniz sizi gezdireyim.

Halk, meşalelerle hürr ederek Hasan'ın arkasına düşer.

Hasan, eski cinlerin korunmasını babayiğit sekiz-on kişiye bıraktıktan sonra bunların içinden yalnız ördek Mehmet'i beraber alır. Köşkün arka tarafında birkaç ayak merdivenler inilen tek kanatlı küçük bir kapının önünde durarak:

— Perilerin girdikleri yer işte burasıdır. Ev halkı burasını ebediyete kadar kilitli netameli bir kapı sanırlar. Halbuki buranın birkaç anahtarı vardır. Her biri bir cinde durur. Hatta bir tanesi de işte benim cebimdedir.

Atahtarı çıkarır, kapıyı açar. Dar yollardan, mermerliklerden yürüdükten sonra en önce Muhsine'nin boş odasına girerler. Hasan, ördek Mehmete bir işaret eder. Ördek, odadan savuşurken halk, kaçıyor sanarak yakasına yapışır. Hasan:

— Bırakınız, kaçamaz. Ben gönderiyorum. O şimdi benim hokkabaz yardağımdır. Onsuz bu evde hiç bir marifet gösteremem ben.

Ördek Mehmet kaybolduktan sonra Hasan yükün kapısını açıp tekmil eşyayı boşaltarak:

— Geliniz bu yükü yoklayınız, gözden geçiriniz. Bakalım ne keşfedeceksiniz.

Birkaç kişi yüke girer. Altını üstünü, yanlarını dikkatle yokladıktan sonra:

— Her tarafı sımsıkı bir yük.
cevabını verirler. Hasan:

— Ben yüke girdikten iki dakika sonra kapısını açınız.
dedikten sonra yüke girer. Kanatları örter. İki dakika sonra açarlar. İçeride kimseyi göremeyerek şaşarlar. Yük kapılarını kaparlar. Az bir zaman sonra açarlar. Hasan'ı gene içeride bulurlar. Şaşkınlıkları artar. Hasan, hokkabazın yuvarlağı gibi kâh gözlerden kaybolur, kâh meydana çıkar.

Hasan:

— Bu şaşkınlığınızı şimdi gideririm.
diye vaat ederek yükün kapıya karşıkenarına yavaşça vurur. Duvar bir dükkan kepengi gibi olduğu şekilde arkaya iner. Öte tarafta, bu açıp kapamanın makinisti ördek Mehmet görünür. Hasan ahalinin bir kısmını bu büyük ağzın öte tarafına çağırarak bunun menteşeli, birkaç sürgülü, kol demirli âdeta gizli bir kapı olduğunu gösterir. Kapanırken yerine gayet iyi oturduğu için bir kere örtülüp bu sürgüler, kollar konulduktan sonra yükün içinde bu kenar ne kadar zorlansa açılamayacağını ve bir perinin yalnız başına gece kapağı açarak işini gördükten sonra yeniden kapayıp gidebileceğini anlatır. Bu gizli kapının dört tarafı, daima kilitli duran küçük bir oda olduğunu gösterir. Hanımefendi'nin yüküyle daha birkaç yük ve dolabın bu düzende olduğunu söyler...

Oradan çıkarlar. Hasan gene bir işaret edince ördek kaybolur. Üst katta büyük bir odaya girerler. Oraya buraya bakılırken:

— Duvara yaslanma... Üzerime basma... Şimdi seni çarparım...
diye kayıptan bir ses gelir. Herkes yeniden şaşkınlığa düşer. Tavandan, kerevetin önlerinden ördek vakvakları duyulur. Hasan izahat vererek der ki:

— Bu odanın çeşitli noktalarında ufak ufak gizli delik-

ler vardır. Bu delikler uzun, marpuç borularla aşağıki odaya bağlıdır. Bu marpuçların uçları, anahtarları cinlerde bulunan ve hep kilitli duran dolapların idindedir. Bu uçlardan her ne türlü ses verilirse bağlı oldukları odalarda tavanlardan, kerevetlerden geliyor gibi yakından işitilir. Hanımefendi'nin odası bu şekilde donatılmıştır.

Hasan odanın iki tarafında boydan boya mıhlanmış parmaklıklı ve merdiven küpeştesine benzer iki direk göstererek:

— Bu tertiplerin bir aynı da tavan arasında vardır. Bunlar zelzele aletidir. Cinler, Hanımefendi'nin odasında zelzele yapmak istedikleri zaman bu sırıklara yapışıp daireyi şiddetle sarsarlar.

Gene bahçeye çıkarlar. Hasan halka:

— Şimdi size bu hokkabazlıkların, bu cin peri oyunlarının, bu entrikaların sebeplerini, kaynaklarını anlatacağım. Bizim Hanımefendi gayet zengin bir kadındır. Ama israftan hoşlanmaz. Bu zavallının Şevki ve Selim isminde yere batası, çapkın, har vurup harman savurmasını seven iki yeğeni vardır. Bu Beyler her zaman köşkte bulunmazlar. Pek düşkün oldukları sefahatle uğraşırlar. Tuhaf hal. Pek önemli bir sebepten dolayı olmalı ki biri burada olduğu zaman öteki mutlaka Istanbul'da kalır. Bu gece köşkte yalnız Şevki Bey bulunuyor. İkisinin yokluğu sırasında buradaki cin dolabını kâhya Gulyabani Zekeriya Efendi gül gibi çevirir. Eksikliklerini belli etmez. Bu ahlâksızların halalarından para sızdırmak için baş vurmadıkları çare kalmadı. Kendi isteklerine göre para çekmeyi bir türlü başaramadılar. Birçok alçakça teşebbüsler arasında nihayet maksatlarını sağlayacak bir yol buldular. Bu da kadının ismini deliye çıkarıp mallarının idaresi için kendilerini vasi tayin ettirmek. Bütün işleri ellerine almak gibi aşağılık ve haince bir yoldu.

Bu köşkte, şu gördüğünüz şekilde hokkabazlık tertiplerini aldıktan sonra çıldırdı diye kadını buraya attılar. Hanımda delilikten iz bile yoktur. Ama bu yalnız köşkte geceleri gulyabaniler çıkar, duvarlardan tavanlardan türlü acayip sesler her dakika ölüm tehditleri duyulursa hangi sağlam insanın aklı zıvanasından çıkmaz, kim çıldırmaz? Ha-

nımefendi gene pek büyük ve ağlam bir akla sahipmiş ki umdukları derecede zırdeli kesilmedi. Arada bir Hanımefendi'nin akıl durumunu yoklamak için buraya kapı adamlarından, hekimlerden kurulu bir soruşturma heyeti gelir. Nasılsınız yolunda sorulan suallere karşı zavallı kadın, cinlerin, perilerin o haince ve alçakça rahatsız ediciliklerinden, görülen gulyabaninin minare kadar boyundan, cam gibi parlayan korkunç gözlerinden, bilmem kaç endaze beyaz sakalından bahseder. Bu tabiatüstü görüşe ve saçmaya benzeyen açıklamalarından tahkik heyeti hanımın şuurunun henüz düzelmemiş olduğunu anlayarak geri döner.

Geceleri cinler hanımın odasına o marpuçlar yardımıyle: «havuçları tepe aşağıya diken bahçıvanların cezalandırıldıkları» gibi öyle saçma konuşmalar yaparlar ki, bunları senelerle dinleyip de bozmamak kabil değildir. Bununla yetinmeyerek soruşturma heyeti geldiği zaman tekrarlamasa da ısrarla tembih edilir, ve kadına:

— Erkek kel kör kirpinin yırtık kürkünü...

çeşidinden çetrefil sözleri ders olarak öğretirler. Bunları ölüm tehdidiyle ezberletirler. Zavallıyı ayda bir kere imtihana çekerler. Şuurunun gerçekten bozulup bozulmadığını anlamak için bu imtihanlar ustalıkla düzenlenir. Kadın çoğu zaman akıllığını ve anlayışını gösterir. Hizmetçilerden delirenler bulunup bulunmadığını bilmek için onları da imtihandan geçirirler. Hanımefendiye olan bu işkencelerini zavallıya «Garo goro» diye bir cin dili öğretmek derecesine vardırmışlardır.

Ben şehirliyim. Okuyup yazmam vardır. Biliyorsunuz ki kır havası almak için arada bir köyünüzde bulunan dayımın yanına misafir gelirdim. Köyünüzü pek sevdim. Kardeşlerimle beraber oranın yerlisi gibi olduk. Öyle her peri, cin, gulyabani masallarına pek inanmam. Bu köşkün şu yakınlara yayılan gariplikleri merakımı çekti. Gerçeği anlamak için çiftlik kâhyasına kendimi bir köylü gibi tanıtarak bir iş aradım. Irgat olarak buraya, kabul olundum. Açıkgözlülük ve çalışkanlığımdan memnun oldular. Yavaş yavaş güvenlerini kazandım. Beni de bu cin alayı erleri arasına soktular. Bu zulüm yüklü esrar perdesi içine ben de girdim. Ben bu garip hizmete girmezden önce burada iki hizmetçi kadının bo-

ğulmuş olduğundan söz ediliyor. Buna dair kesin bir bilgim yoktur. Elbette bu taraf soruşturmada meydana çıkar. Burada bulunduğum şu son zamanlarda köşke Muhsine isminde genç, güzel bir hizmetçi getirildi. Gelen hizmetçi kadınları önce beyler yataklarına alarak, sonra fedakârlık ve sır tutmalarına karşılık mükâfat gibi öteki cinlere verirlermiş. Evet, evin âdeti böyle imiş. Zaten Hanımehendi'yi kurtarmak işi gönlümde iyice yerleşmişti. Bunun için aklımdan planlar tertiplemekle uğraşıyordum. Ama ondan önce masum hizmetçinin kurtarılmasına koşmak gerekti. Gece bir cin gibi odasına girdim. Görüştük. Namusluluğunun derecesini tecrübe ettim. Maksadıma uygun geldi. Sonra gündüz de insan şeklinde görüştüm. Delikanlıyım, ayıp değil ya, Muhsine'yi pek sevdim. Sevgimi bildirerek evlenme teklif ettim. Kabul etti. Kendisine bazı direktifler vermek için ertesi gece gene odasına gittim. Ben oradayken Hint perisi adı altında Şevki geldi. Kadını korumak için dalaştım. Kendisini tepeleyeceğim sırada bir ıslık çaldı. Yükten dört tüylü çıktı. Onlarla da tekme, yumruk epey uğraştım. Sonunda kargatulumba ederek beni dışarıya çıkardılar. Bahçenin uygun bir yerine gelir gelmez, öteki tüylülerin katılmasına vakit bırakmadan bir silkindim. Ellerinden kurtuldum. Kuşağımın arasında silâhlarım vardı. Bir elime, kamayı, öbürüne tabancayı aldım. Zaten Şevki Bey ne olacak? O bir mahallebi çocuğu. O tüylü kılık altındaki dört sahte cinin ne kıratta birer adam olduklarını biliyordum. Gayet çabuk bir hareketle bunlara hafif bir-iki kama uçu oynattım. Tabanca boşalttım. Şaşırdılar. Bahçenin girdisini çıktısını zaten ben onlardan iyi biliyordum. Koştum, duvar kenarındaki ağaçların birine tırmanınca öte tarafa atladım. Allah selâmet vere, kapağı köye attım. Kaçışımdan sonra onların ne türlü alçakça tertipler alıp işler göreceklerini keşfetmek bence güç bir şey değildi. Beni ölmüş göstererek Muhsine'yi korkutmak için sabaha karşı baykuşlar öttüreceklerini biliyordum. Bu gece de Gulyabani'nin çıkma nöbetiydi. Böyle bir baskını hatırlarına ve hayallerine getiremeyecekleri için bu gece her zamanki alçaklıklarına devam edeceklerinden emindim. Köyde size gerçeği açtım. Hak yoluna hepimiz silâhlandınız. Cin, peri

adına bu köşkte yapılan zulüm ve alçaklıkların içyüzünü hepinizin garipseyen bakışları önüne koymayı, çok şükür başardım.

Bütün köyüller bu cin bozgunu haydutların önünden her birinin yüzüne ayrı ayrı tükürerek bir geçit töreni yaparlar.

Hanımefendi pencereden sevinçli bir sesle bağırdı:

— Hasan, evlâdım, bu kahramanlığından dolayı tekmil mallarımı sana versem azdır. Dile benden ne dilersin?...

Hasan:

— Önce sağlığınızı, sonra Muhsine'yi.

∴

Suçlular hükümete teslim edildi. Hasan'ın kahramanlığı yayılan bütün yakın köylerin katılmasıyle çiftlikte üç gün, üç gece düğün kuruldu. Biz Hasan'la murada erdik. Ruşen Abla'yla Çeşmifelek Kalfayı da mükemmel çeyizleyip çemenleyerek birer kocaya verdik. Hasan o büyük zenginliğin idaresini eline aldı. Ölümüne kadar Hanımefendi'yi bırakmadık. Kadın, ömrünün sonunda rahat içinde, emniyet içinde yaşadı. Perilerin rahatsız ediciliğinden tamamıyle kurtulan o köşkte ne kuzular, ne dolmalar, ne helvalar yedik. Ne eğlenceler, ne ziyafetler, ne cümbüşler yaptık.

Hainler cezalarını gördüler. Hanımefendi bize birçok mal bıraktı. Allah bol bol rahmet etsin, nurlar içinde yatsın. Hâlâ sayesinde geçiniyoruz.

Ha... az kaldı unutuyordum. Hasan güveyi girdiği gece kendisinden şunu sordum:

— Bu çiftlikte dönen cin, peri dolabı birtakım alçakların maskaralıklarından ibaretmiş de sen de beni: «Geceleri odama perin geliyor, karşımda anadan doğma soyunuyor» diye aldattın, utandırdın? Bu senin mertliğine yaraşır mıydı?

Hasan tatlı bir gülümsemeyle:

— Sevgimize cin uydurmaları, peri hayalleri karıştırılmasıydı sevğimiz bu kadar tabiatüstü coşkunlukta olur muydu? Bu küçük, masum hiylelerimden dolayı beni mazur gör...

— Peki, buna cevabı pek güzel uydurdun. Ama merak ettiğim bir şey daha var.

— Nedir iki gözüm? söyle...

— Bir peri gibi yükümün içinden çıktığın akşam yanıma gelebilmek için «üzerinden muskanı çıkar» diye bana neye yalvardın? Üstümde muskam varken odaya gelemez miydin?

Hasan gevrek gevrek gülerek boynuma atılıp beni ateşli öpüşlerle kapladıktan sonra şu cevabı verdi:

— O akşam benden çok hoşlandığını gözlerinden anlamıştım. Bakalım Muhsine beğendiği bu güzel peri delikanlısının sevgi dolu yalvarmalarına **dayanamayarak** muskayı üzerinden çıkaracak mı diye seni denemek istedim. Maksadım namusluluğunu tecrübeydi. Seni demir gibi namuslu buldum. Memnun oldum...

⁂

Muhsine Hanım, yorgunluk almak için başını duvara dayayarak:

— Yalvarırım, söylemekten boğazım kurudu. Çiçeklikte duran şu bozamı veriniz.

Bu işe bir oda halkı hep koşuştuk.

Yavaş yavaş, yudum yudum bozasını içti. Sonra besbelli o perili gecelerin korkutucu ve ruh okşayıcı çeşitli hatıraları zihninde canlandı. Derin derin, gerçekten gençlik hoppalığını hatırlatan bir kırıtmayla sürmeli gözlerini süzerek devam etti:

— Kocam bu Hacı Hasan Efendi, hikâyedeki işte o kahraman güzel Hasan'dır. Onun sakalı, benim saçlarım ağardı. Daha birbirimize doymadık. Bu yaştaki süs, düzen merakımdan dolayı beni ayıplamayınız. Hep onun içindir. Hâlâ ilk evlenme gecemizdeki gibi birbirimize karşı ateşliyiz. Hacı'm nerede kaldı ya? Bu vakit oldu, daha gelmedi...

Sonunda Hacı Hasan Efendi, sevgili eşini almaya gelerek elinde feneriyle kapıdan bağırdı:

— Hanımın...

Muhsine Hanım bu seslenişe gayet tatlı bir şekilde:

— A canıııım...
diye cevap verdikten sonra, o ağır gövdeli kadın, kendini merdivenlerden aşağıya atarcasına bir saldırışla koştu.

Senelerin geçmesiyle ölmeyen bu müstesna, bu ateşli sevgiye imrenen bütün komşu hanımlar, o gece dinledikleri müthiş hikâyenin eşsiz ve meşhur kahramanı güzel Hasan'ı görebilmek için pencerelere üşüştüler.

O tarihte zavallı ben ufak bir çocuktum. Senelerin geçmesine ilk şiddetiyle karşı koyan karı-koca sevgisinin ne demek olacağına hiç aklım ermiyordu. Yalnız şu aklımda kaldı ki, döşeğime girdiğim zaman büyükannem bana, her zamanki gibi:

Yattım sağıma,
Döndüm soluma,
Melekler şahit olsun
Dinime imanıma.
Kalırsam Elhamdü lillâh,
Öldürsem Elhükmü lillâh.

yalvarışından, tesellisinden ve boyun eğişinden sonra Rabbi yessir duasını üç defa tekrarlattığı halde ben Samsam'ın: «Gara garo» larıyle Gulyabani'nin uzun sakalını bir türlü unutamamıştım.

Sarıyer, Ortaçeşme
14 Eylül 1327 (1911)

B İ T T İ